T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK GÖRSEL-İŞİTSEL MATERYAL KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

RÜMEYSA GÜMÜŞ MATTIUSSI
15741020

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. BAYRAM BAŞ

İSTANBUL
2019

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK GÖRSEL-İŞİTSEL MATERYAL KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

RÜMEYSA GÜMÜŞ MATTIUSSI
15741020

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. BAYRAM BAŞ

İSTANBUL
2019

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK GÖRSEL-İŞİTSEL MATERYAL KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

RÜMEYSA GÜMÜŞ MATTIUSSI
15741020

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:
Tezin Savunulduğu Tarih: 29.04.19
Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Bayram BAŞ	
Jüri Üyeleri	: Doç. Dr. Muhammet Eyüp SALLABAŞ	
	Dr. Öğr. Üyesi Osman Özdemir	

İSTANBUL
NİSAN 2019

ÖZ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK GÖRSEL-İŞİTSEL MATERYAL KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Rümeysa Gümüş Mattiussi

Nisan, 2019

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilecek farklı uyaranlı dinleme metinlerinin B1 düzeyindeki öğrencilerin dinleme becerilerine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile gerçekleştirilen araştırmada, bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Araştırma, her biri dört kişiden oluşan toplam dört farklı çalışma grubu ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grupları için dört farklı dinleme materyali tasarlanmıştır. Birinci gruptaki öğrencilere ses, görsel ve altyazı; ikinci gruptaki öğrencilere ses ve görsel; üçüncü gruptaki öğrencilere ses ve altyazı; dördüncü gruptaki öğrencilere ise sadece ses uyaranlı dört farklı dinleme metni sunulmuştur. Her bir metin kendi grubuna ardıl olarak dört hafta içinde dinletilmiştir. Her bir grupta dört adet olmak üzere, toplam 16 adet çok uyaranlı dinleme metni ile uygulama yapılmıştır. Her bir dinleme çalışmasından sonra tüm gruplara aynı ölçme ve değerlendirme süreci uygulanmıştır. Ölçme çalışmaları sonrasında her gruptaki öğrencilerle bireysel görüşmeler yapılmış ve öğrencilere dinleme metinlerindeki uyaran çeşitliliği ile ilgili sorular sorulmuştur. Dinleme metinlerine yönelik ölçme çalışmalarından ve öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda, ses ve görsel uyaranlı dinleme metinlerinin uygulandığı öğrenci gruplarının alt yazı uyaranlı dinleme metinleri ile karşılaşan öğrencilere oranla daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın sonucunda ses uyaran temelli olan dinleme metinlerinin, diğer uyaran desteğini görsellerle daha etkili kıldığı, altyazı uyaranlı dinleme metinlerinde öğrencilerin anlama açısından daha sınırlı bir öğretim ortamında kaldığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dinleme Eğitimi, Yabancılara Türkçe Eğitimi, Video, Materyal.

ABSTRACT

A STUDY ON THE USE OF AUDIO-VISUAL MATERIAL FOR THE DEVELOPMENT OF LISTENING SKILLS IN TURKISH TEACHING AS A FOREIGN LANGUAGE

Rümeysa Gümüş Mattiussi

Nisan, 2019

This study was carried out to determine the effect of different stimulant listening texts which can be used in teaching Turkish as a foreign language on the listening skills of B1 students. In the study conducted by qualitative research methods in a case study, the holistic multi-state design was used. The study was carried out with four different study groups, each consisting of four people. Four different listening materials were designed for the study groups. Audio, visual and subtitle for students in the first group; audio and visual for students in the second group; audio and subtitle for students in the third group; four different listening texts were presented to the students in the fourth group. Each text was played in its own group in four weeks. A total of 16 multi-stimulatory listening texts were applied to each group. After each listening study, all groups were subjected to the same assessment and evaluation process. After the measurement studies, individual interviews were conducted with the students in each group and the students were asked questions about the stimulus diversity in the listening texts. In the light of the findings obtained from the measurement studies and the interviews with the students, it is concluded that the groups of students with voice and visual stimulus listening texts are more successful than the students who are faced with subtitles. As a result of the study, it was found out that listening texts based on sound stimulus made other stimulus support more effective with visuals, and students remained in a more limited teaching environment in terms of comprehension listening texts.

Key Words: Listening Education, Turkish Education for Foreigners, Video, Material.

ÖN SÖZ

Yüksek lisans ve tez dönemim boyunca istediğim her zaman kapısını çalabildiğim, sabrına ve özverisine hayran kaldığım, sadece bilimsel çalışmalarda değil hayatıma olan etkisini ömür boyu unutmayacağım çok değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Bayram Baş'a ve her zaman yanımda olan ve desteğini esirgemeyen sevgili eşim Simone Mattiussi'ye çok teşekkür ederim.

İstanbul; Nisan, 2019 Rümeysa Gümüş Mattiussi

İÇİNDEKİLER

ÖZ ..... **iii**
ABSTRACT ..... **iv**
ÖN SÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vi**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **x**
KISALTMALAR ..... **xii**
1. GİRİŞ **1**
1.1. Araştırmanın Kuramsal Temeli 1
1.1.1. Dinleme Becerisi 1
1.1.2. Dinleme Eğitimi 2
1.1.3. Dinleme Eğitimine Yönelik Eğitim Ortamı Geliştirme Süreçleri 3
1.2. Araştırmanın Problem Durumu 12
1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri 13
1.3. Araştırmanın Amacı 13
1.4. Araştırmanın Önemi 13
1.5. Sayıltılar 14
1.6. İlgili Araştırmalar 14
2. YÖNTEM **17**
2.1. Araştırmanın Deseni 17
2.2. Çalışma Grubu 17
2.3. Veri Toplama Araçları 18
2.3.1. Çok Uyaranlı Dinleme Materyalleri 18
2.3.2. Çalışma Kâğıtları 24
2.3.3. Öğrenci Görüşmesi 29

2.4. Verilerin Analizi 30
2.5. İnandırıcılık ve Aktarılabilirlik 31
3. BULGULAR VE YORUM 33
3.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular 33
3.1.1. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 33
3.1.2. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 34
3.1.3. Ses+Altyazı+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 35
3.1.4. Ses+Altyazı+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular .36
3.1.5. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 37
3.1.6. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 38
3.1.7. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 39
3.1.8. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 40
3.1.9. Ses+Görsel+Altyazı'dan Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması 41
3.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular 42
3.2.1. Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 42
3.2.2. Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 44
3.2.3. Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 45
3.2.4. Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 46
3.2.5. Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 47
3.2.6. Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 48
3.2.7. Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 49

3.2.8. Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 50

3.2.9. Ses+Görsel'den Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması 51

3.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular 52

3.3.1. Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 52

3.3.2. Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular.....53

3.3.3. Ses+Altyazı Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular.....54

3.3.4. Ses+Altyazı Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 55

3.3.5. Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular.....56

3.3.6. Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 57

3.3.7. Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 58

3.3.8. Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular.....59

3.3.9. Ses+Altyazı'dan Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması 60

3.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular.....61

3.4.1. Ses Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 61

3.4.2. Ses Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 62

3.4.3. Ses Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular.....63

3.4.4. Ses Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 64

3.4.5. Ses Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular 65

3.4.6. Ses Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular.....66

3.4.7. Ses Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular.....67

3.4.8. Ses Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular 68

3.4.9. Ses'ten Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması 69

3.5. Beşinci Alt probleme Yönelik Bulgular.....70

4. SONUÇ VE ÖNERİLER 72

4.1. Öneriler....78

KAYNAKÇA....79

EKLER....84

Ek 1. Öğrenci Çalışma Kâğıtları Örnekleri....84

Birinci Grup (S+G+A) Çalışma Kâğıdı Örnekleri....84

İkinci Grup (S+G) Çalışma Kâğıdı Örnekleri....86

Üçüncü Grup (S+A) Çalışma Kağıdı Örnekleri....88

Dördüncü Grup (S) Çalışma Kağıdı Örnekleri....90

Ek 2. Öğrenci Görüşmeleri Deşifre Örnekleri....92

Birinci Uygulama: (Ayının Dostluğu), S+G+A Grubu....92

İkinci Uygulama (Hüzünlü Pencere), S+G Grubu....92

Üçüncü Uygulama (Moena Köyü), S+A Grubu....93

Dördüncü Uygulama (Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi), Ses Grubu....94

ÖZ GEÇMİŞ....95

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Çalışma Grubu Öğrenci Listesi 18

Tablo 2: Çalışmada Materyal Olarak Kullanılan Metinler 19

Tablo 3: Uygulamalar Grup Dağılımı.....19

Tablo 4: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları 33

Tablo 5: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi 34

Tablo 6: Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Sonuçları 35

Tablo 7: Ses+Altyazı+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi 36

Tablo 8: Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları.....37

Tablo 9: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi .38

Tablo 10: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları.....39

Tablo 11: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi...40

Tablo 12: Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları.....43

Tablo 13: Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi.....43

Tablo 14: Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Sonuçları.....45

Tablo 15: Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi.....46

Tablo 16: Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları.....47

Tablo 17: Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi.....48

Tablo 18: Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları 49

Tablo 19: Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi 50

Tablo 20: Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları.....52

Tablo 21: Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi.....53

Tablo 22: Ses+Altyazı Grubu ikinci Uygulama Test Sonuçları.....54

Tablo 23: Ses+Altyazı Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi.....55
Tablo 24: Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları.....56
Tablo 25: Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi.....57
Tablo 26: Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları 58
Tablo 27: Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi 59
Tablo 28: Ses Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları 61
Tablo 29: Ses Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi 62
Tablo 30: Ses Grubu İkinci Uygulama Test Sonuçları 63
Tablo 31: Ses Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi 64
Tablo 32: Ses Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları 65
Tablo 33: Ses Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi 66
Tablo 34: Ses Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları.....67
Tablo 35: Ses Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi.....68
Tablo 36. Tüm Uygulamaların Toplam Puanları 72
Tablo 37: Altyazılı/Altyazısız Grupların Puanlama Sonuçları 74
Tablo 38: En Az İki Uyaranlı Gruplardaki Odaklanma Sayısı 75
Tablo 39: Odaklanma Durumlarına Göre Öğrenci Başarı Puanlarının Karşılaştırılması.....76
Tablo 40: Öğrenci Telafi Etme Durumları 76
Tablo 41: Ses Grubu Tercih Durumları.....77

KISALTMALAR

Akt: : Aktaran

Çev. : Çeviren

Top. : Toplam

Öğr. : Öğrenci

S+G+A : Ses + görsel + altyazı

S+G : Ses + görsel

S+A : Ses + altyazı

S : Ses

1. GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; kuramsal temele, problem durumuna, alt problemlere, amaca, öneme ve sayıltılara yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Kuramsal Temeli

Araştırmanın kuramsal temelini, dinleme becerisi, dinleme eğitimi ve dinleme eğitimine yönelik eğitim ortamı geliştirme süreçleri oluşturmaktadır. Dinleme eğitimine yönelik eğitim ortamı geliştirme süreçleri kapsamında; dinleme metinlerinde kullanılan uyaranlar ses, görsel ve altyazı olmak üzere ayrı ayrı incelenmiş, uyaranların entegrasyonu ve uyum problemleri ele alınmıştır.

1.1.1. Dinleme Becerisi

Dinleme, "insanoğlunun ilk olarak edindiği ve hayatının ilk anlarından itibaren sürekli olarak geliştirmekte olduğu" (Rost, 1991), bir beceridir. İnsanoğlu "diğer üç beceriyi dinlemeden sonra geliştirmeye başlar" (Wolvin, Coakley, 1991'den akt: Ekinci, 2017) Yabancı dil öğretiminde "özellikle 1960'lı yıllara kadar en çok ihmal edilen becerilerden biri olan" (Richards, Rodgers, 2001) dinleme becerisi, "edilgen beceri" (Littlewood, 1981) olarak tanımlanmıştır. Ancak "konuşma, okuma ve yazma becerisinin gelişimine kaynaklık eden" (Oxford, 1993) dinlemeyi, "cevap verme, sorular sorma, dil dışı unsurlar kullanarak mesajı anlamaya çalışma" (Lindsay, Knight, 2007) gibi "aktif ve doğrudan katılım gerektirdiğinden ve bu katılım olmadan mesaj karşı tarafa iletilemeyeceğinden ve böylece öğrenme de gerçekleşemeyeceğinden" (Ekinci, 2017) dolayı dinlemeyi "pasif bir beceri olarak tanımlamak yanıltıcıdır" (Anderson, Lynch, 2003). "Aynı süreç yabancı dil öğreniminde de geçerlidir. Dinleme olmadan yeni bir dil öğrenmek imkânsızdır" (Rost, 1991).

Alanyazında dinlemenin birçok tanımı mevcuttur. Dinleme "konuşulan dili anlayabilme becerisi" (Brown, Yule, 1983) olarak değerlendirilebildiği gibi "dinleyicinin aksan, telaffuz, gramer, kelime bilgisi ve konuşmanın genel anlamını

anlama yeteneği" (Allen, Corder, 1974'ten akt: Ekinci, 2017) olarak da tanımlanabilmektedir. "Karmaşık bir süreç" (Nichols, 1974) olan dinleme, "sadece sesi alıp beyne aktarmak değildir" (Underwood, Kenworthy, 1989'dan akt: Yılmaz, Yavuz, 2015) Dinleme, "ses dalgalarının kulak içinden alınması ve sinir dürtülerinin beyne iletilmesini içeren" (Brown, 2001'den akt: Yılmaz, Yavuz, 2015) bir süreçtir. Ancak bu, sürecin sadece başlangıcıdır ve "bu süreçte bir dizi farklı bilişsel ve duyuşsal mekanizma bir araya gelmektedir" (Brown, 2001'den akt: Yılmaz, Yavuz, 2015) Özetle dinleme "karmaşık yeteneklere ihtiyaç duyulan kritik bir beceridir, sadece doğal bir yetenek değildir" (Underwood, Kenworthy, 1989'dan akt: Yılmaz, Yavuz, 2015) Tüm bunlarla birlikte dinlemeyi "anlamak, eğlenmek, öğrenmek ve bilgi almak gibi pek çok farklı amaçlar ile gerçekleştirdiğimizden dolayı ortak bir dinleme tanımı vermek zordur. Tüm öğrenciler, farklı anlayış düzeyine sahip oldukları gibi, dinlemelerini geliştirmek için farklı sebep ve amaçlara ve yine farklı yöntemlere sahiptir. Tüm öğrenciler, farklı anlayış düzeyine sahip oldukları gibi, dinlemelerini geliştirmek için farklı sebep ve amaçlara ve yine farklı yöntemlere sahiptir" (Brown, 2001; Underwood, Kenworthy, 1989 akt: Yılmaz, Yavuz, 2015).

Dinleme, birbirinden oldukça farklı ancak aynı zamanda ortak yönleri olan birçok alt becerilere sahiptir. Willis'in araştırmasında insanların yeteneklerini geliştirmelerine ve anlamalarını kolaylaştırmaya yardımcı olan dinleme alt becerilerini "öngörü, ifadeyi kestirme, konu anlama, İlgili konuları tespit etme ve gereksiz bilgileri ayıklama, özetleme, farkındalık, vurgu ve ses tonları anlama ve hedefi anlama" gibi anahtar kavramlarla listelemiştir (1981).

1.1.2. Dinleme Eğitimi

Gerek anadil eğitiminde gerekse yabancı dil öğretiminde "tüm eğitim kademelerinde öğrencilerin yaşamlarının merkezi" (Feyten, 1991) olan dinleme "sınıfta en sık kullanılan dil becerisidir" (Ferris, 1998; Murphy, 1991). Buna rağmen, dinleme "öğretmenler tarafından ciddiye alınmayan ve diğer beceriler kadar geliştirilmesi için egzersizler yapılmayan" (Nunan, 1998'den akt: Dilber, 2015) bir beceridir. Günümüze kadar yapılmış olan pek çok araştırma ile birlikte gerekliliğinin kavranması sonucunda dinleme, "giderek daha da önemli hale gelmiş ve öğretmenler dinlemeyi eğitmeye başlamıştır" (Nunan, 1998'den akt: Dilber, 2015). Her ne kadar mevcut durum eskiye göre daha iyi olsa da öğrenciler hala "dinleme testlerinde

başarısız olmaktadırlar" (Gilakjani, Ahmadi, 2011). Bununla birlikte ise "dinleme ve konuşma becerileri birçok ders kitabının önemli bir parçası değildir ve öğretmenlerin derslerini tasarlarken bu becerilere dikkat ettikleri de söylenemez" (Rost, 2002).

Dinleme becerisinin eğitimi, "öğretmenler için önemli bir zorluktur. Fakat İkinci dil öğrenme sürecinin gelişiminde de esastır" (Gilakjani, Ahmadi, 2011). Öğretmenler, diğer becerilere yoğunlaştıkları kadar dinleme becerisinin geliştirilmesi için de uğraşmalıdır. Çünkü "dinleme olmadan, yeni bir dil öğrenmek imkânsızdır" (Rost, 1991). Öğrenciler, sınıf içinde de "anlaşılabilir girdi" (Krashen, 2016)'lere maruz kalmalıdır. Bu bakımdan öğretmenler sınıf ortamında gerçek hayattan kopuk, yapay dinleme çalışmalarından ziyade orijinal materyallerden yardım alarak etkinliklerini tasarlamalıdır. Çünkü tüm insanlar "her ne kadar bireysel farklılıklara sahip olsa da, tıpkı sindirim siteminin herkeste aynı şekilde çalışması gibi, dili de sadece tek şekilde edinirler" (Krashen, 2016). Bu bakımından öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için "yabancı dil öğretiminde ders kitapları ve öğretmenin yanı sıra farklı kaynakların özellikle de görsel-işitsel araçların kullanılması adeta zorunluluk hâline gelmiştir" (İşcan, 2011). Kranshen'a göre bir dili mesajı anlayabildiğimiz zaman gerçek manada edinmiş oluruz ve bu sebeple de mesajı anlamamızı sağlamak için kullanılan her türlü materyal dil edinimine yardımcı olur (2016). Bu noktada ise sıkıcı ders anlatımların ötesinde öğrencinin ilgisini çekecek orijinal materyaller olan videolar devreye girmektedir.

1.1.3. Dinleme Eğitimine Yönelik Eğitim Ortamı Geliştirme Süreçleri

İkinci dil öğretiminde dinleme becerisinin geliştirilmesiyle ilgili yapılan araştırmalarda öğrencilerin dinlemeye aktif katılımını ve kendi stratejilerini keşfetmelerini sağlamak adına kullanılan pek çok metot bulunmaktadır. Dinleme becerisini geliştirmek için "kişisel stratejiler oluşturmak çok önemlidir" (Vandergrift, 1999). Bu stratejiler öğrencilerin "dinleme ve öğrenme konusunda daha fazla güven duymalarını sağlamanın akıllı bir yoludur" (Brown, 2001'den akt: Yılmaz, Yavuz, 2015). Özellikle ikinci dil öğrenimine yeni başlayanların "dilbilgisi ve kelime tanıma bakımından zayıf ve neredeyse sıfır dinleme deneyimine sahip olduğundan dinleme becerilerini artırmak için belirli stratejilere ihtiyaçları vardır" (Rost, 2002). Bu noktada öğretmenlerin "öğrencilerin dinleme stratejilerini daha hızlı öğrenmelerine yardımcı olmak için öğretim yöntemlerini değiştirmeleri" (Brown, 2001'den akt:

Yılmaz ve Yavuz, 2015) ve "öğrencileri kendi stratejilerini araştırmaya teşvik etmeleri" (Rost, 2002) gerekmektedir. Thompson, Rubin tarafından yapılan ve öğretmenlerin öğrencilere kendi stratejilerini bulmalarına yardımcı olmadaki rolünün önemini göstermeyi amaçlayan bir araştırmaya göre, oluşturulan iki gruba da izletilen altyazılı videodan önce kelimeleri nasıl ezberleyeceklerine ve hikâyeye nasıl konsantre olacaklarına dair talimat verilen gruptaki öğrencilerin, hiç talimat verilmeyen gruptaki öğrencilere göre daha iyi performans gösterdikleri sonucu ortaya çıkmıştır (1996). Buna dayanarak öğrenciler "kendilerine yardımcı olunduğunda kendi tekniklerini bulmaya ve daha iyi bir dinleyici olmaya daha fazla hazırlamaktadırlar" (Chiu, 2006).

Dinleme, "dinleme öncesi aktiviteler, dinleme sırası aktiviteler ve dinleme sonrası aktiviteler olmak üzere üç farklı kategoriye ayrılmıştır ve öğretmenler öğrencilerinin performanslarını geliştirmek için bu üç bölüme yönelik materyaller hazırlayabilmektedir" (Karakaş, 2002). Lazar'ın çalışmasına göre dinleme öncesi aktivitelerin 'öğrencilerin arka plan bilgisine sahip olmalarını ve dinleme için gerekli bağlamı sağlama' olmak üzere iki temel amacı vardır. Bu amaçlar doğrultusunda öğretmenler dinleme öncesi aktivitelerini geliştirmelidir. Dinleme sırasındaki aktivitelerde de öğrencilerin dinletilen metnin dilini anlamaya yönelik aktiviteler tasarlanmalıdır. Dinleme sonrası aktiviteler ise öğrencilerin dinleme becerisini geliştirmelerine, duygularını kontrol etmelerine, dinlemeyi kendi fikir ve deneyimleriyle eşleştirmelerine, yorumlayıcı ve yansıtıcı becerilerini geliştirmelerine öğretmenlerin ise öğrencilerin anlamalarını kontrol etmelerine ve netleştirmelerine yardımcı olmaktadır (1993).

Araştırmalara göre özellikle ikinci dil öğreniminde dinleme becerisini geliştirmek için pek çok yollar mevcuttur ancak bu beceriyi eğitmek için "çok fazla zamana ve uygulamaya ihtiyaç vardır. Dinlemede öğrencinin her kelimeyi anlaması değil, temel olan bazı kelimeleri anlaması, yeni kelimelerle karşılaştıklarında ise bunların anlamını tartışılan konuya dayanarak tahmin edebilmeleri" (Gilakjani, Ahmadi, 2011) beklenmektedir. Bu noktada öğretmenin görevi "öğrencilerin temel bilgileri seçmelerine ve genel anlamı anlamalarına yardımcı olmak" (Tanwahyuni, 2014) olmalıdır.

Öğretmenlerin ikinci dil öğrenen tüm seviyedeki öğrenciler için "geliştirmelerine yardımcı olmaları gereken bir beceri de öngörü yeteneğidir. Dinlemeden önce

öğretmenler, öğrencilere dinleme materyalleriyle ilgili sorular sorabilir veya öğrencilerin ne dinleyebileceklerini tahmin etmelerine yardımcı olacak arka plan bilgisi verebilir" (O'Malley, Chamot, 2001). Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmeye çalışırken motivasyon, ilgilerini arttırmak için "mümkün olduğunca çeşitli, eğlenceli ve ilginç içerikler hazırlamak için çaba sarf etmelidir" (Skier, 1991'den akt: Gilakjani, 2011). Öğrencilerin, "doğal ve gerçek dile maruz kalabilmeleri için şarkılar, altyazılı filmler gibi özgün materyallerden yardım alarak farklı dil seviyelerinde dinleme yapmaları" (Vandergrift, 1999) gerektiğinden öğretmenlerin de "dinleme malzemelerini artırmak için ders kitapları dışında geniş bir materyal yelpazesi oluşturmaları gerekmektedir" (Skier, 1991'den akt: Gilakjani, 2011). Bu yelpaze içinde en uygun ve özgün dinleme materyalini de şarkılar, videolar ve filmler oluşturmaktadır. Öğretmenler öğrencilerin seviyelerine göre uygun olan materyali seçebilir ya da sınıfın seviyesine göre modifiye edebilir.

Film veya video kullanımının bir diğer önemli noktası "sinema yoluyla kültürel öğretimin, tiyatro gösterimi ve şarkılar yoluyla da iletişimin sağlanması arasında doğrudan ilişki" (Ahmed, 2017) bulunmasıdır. Öğrenciler bu şekilde öğrendikleri dilin kültünü tanırken aynı zamanda gerçek dile maruz kalarak dil becerilerini de geliştirmiş olmaktadır. Bu sebeple öğretmenler, "öğrenme sürecini daha etkili kılmak için öğrencileri farklı bir kültüre girmeye zorlamalı ve aynı zamanda dinleme bölümü için materyalleri, etkinlikleri ve kitapları dikkatle seçmelidir" (Ahmed, 2017). Tüm bunların yanında "dinleme becerilerinin gelişimi, okuma gibi diğer becerilerin gelişimiyle birleştirilmelidir. Dinlemeyi geliştirmek için iyi okuyan bir öğretmeni sık sık dinlemek gerekir ve aynı zamanda öğrencilerin kendi aralarında yüksek sesle okuma yapmaları da gereklidir. Bu aktivite ile öğrenciler dinleme ve okumayı birleştirmeyi öğreneceklerdir" (Gilakjani, Ahmadi, 2011).

Öğretmenler sadece sınıf içinde değil ders dışında da "öğrencilerin dile ilgi duymalarına ve öğrenmeye duydukları tutku ve coşkuyu arttırmalarına yardımcı olacak dil öğrenme ortamları yaratmalıdır" (Tanwahyuni, 2014). Bu aktivitelerin "bilim, teknoloji, akademik dil ve günlük yaşamı içeren geniş kapsamlı" (Chang, 2006) olması gerekmektedir. Bu açıdan "TV programları, radyo, İnternet ve bulabildikleri diğer dinleme araçları kullanılarak hedef gerçekleştirilebilmektedir" (Gilakjani, Ahmadi, 2011).

1.1.3.1. Dinleme Metinlerinde Kullanılan Uyaranlar

Dinleme, "sadece çevreden sesleri alan ve onları absorbe etmek için beyne aktaran pasif bir beceri değildir" (Underwood, Kenworthy, 1989'dan akt: Yılmaz, Yavuz, 2015). "Dikkatin sürekli olarak sabit katılımını" (Chen, 2007) gerektiren dinleme, "alınan girdilerin kişinin o anki ihtiyacına göre yorumlanabilmesi" (Vandergrift, 1999) ve "yorumlamayı da yeni bilgilere göre ayarlayabilme kabiliyeti" (Buck, 2001) olması bakımından "işitme sürecinden de bilimsel olarak farklıdır" (Brown, 2001).

Alanyazında, sesin dinlemeye dönüşme sürecini "aşağıdan yukarıya" ve "yukarıdan aşağıya" (Anderson, Lynch, 1988; Chang, 2006; Gilakjani, Ahmadi, 2011) olarak tanımlayan iki ana fikir vardır. Anderson, Lynch, aşağıdan yukarı ve yukarıdan aşağı doğru meydana gelen iki farklı anlama sürecine değindikleri çalışmalarına göre, aşağıdan yukarıya doğru bir olan bir anlama sürecinde dinleyici, küçük sözlü girdi ve seslerden (aşağıdan), bu seslerin sahip olduğu (yukarı) nihai ve genel anlamına ulaşır. Burada anlama son adımda gerçekleşir. Yukarıdan aşağıya süreç ise, tam tersine, dinleyicinin konuyu (yukarıdan) daha önce anlamasıyla ve daha sonra bu aldığı girdileri (aşağı) bilgi dağarcığı çerçevesine eklemesiyle gerçekleşmektedir (1988). Aşağıdan yukarı süreci "dinleyicinin dil bilgisi ile bağlantılıdır ve anlam, dinleyici ile konuşmacı arasındaki etkileşimli bir süreç sonucunda meydana gelmektedir. Bu süreçte, konuşmacının ses tonu, kullandığı terminoloji, vurgu gibi çeşitli faktörler söz konusudur" (Chang, 2006). Yukarıdan aşağı süreci ise "konuşmacının ses tonu ve aksan gibi dış etkenlerden daha az bağımlı görünmektedir. Sözlü girdiler, zaten aklında olan resmin parçalarıdır ve girdinin yeniden kodlanması daha kolay gözükmektedir. Ancak girdiler dinleyicinin önceki bilgileriyle eşleşmiyorsa bu yöntem anlamada ciddi sorunlar yaratabilmektedir" (Gilakjani, Ahmadi, 2011)

Dinleme pasif bir yetenek olmadığı gibi ayrıca "insanların sözlü girdileri analiz etmesi için farklı stratejiler ve yöntemler kullanılmasını" (Vandergrift, 1999) gerektirdiğinden "doğal bir yetenek değildir. Aksine dinleme, zaman içinde geliştirilmesi gereken, özel yeterliliklere ihtiyaç duyan ve bu yeterliliklerin de kişiden kişiye farklılık gösterdiği (Nunan, 1998'den akt: Dilber, 2015)" karmaşık bir yapıya sahiptir. Field'in araştırmasına göre dinleme anlama süreci, kod çözme ve anlam oluşturma olmak üzere birbiriyle örtüşen iki işlemden oluşmaktadır. Dinleyici, önce girdileri duyar sonra konuyu, kültürü, bağlamı ve önceden edindiği bilgiyi

kullanıp girdilerin belirli bir andaki önemini değerlendirerek, girdinin anlamı üzerinde çalışır (2004).

Bir dinleme sürecinde anadil dinleyicileri "kelime girdisine fazla dikkat etmeden otomatik olarak" (Gilakjani, Ahmadi, 2011) anlayabilirken, ikinci dil dinleyicileri için "girdilerin kodunu çözme ve mesajı anlama, en büyük sorunlardan biridir" (Chen, 2007). Çünkü ikinci dil öğrenen bireyler "dil hakkında ve konuyla ilgili sınırlı bilgiye sahiptir" (Vandergrift, 1999). İkinci dil dinleyicisi dinleme-anlama sürecinde "girdileri duyması, ses girişini bir kod mesajına dönüştürmesi, ayrıntıları çözmek için kişisel bir kod çözme işlemini etkinleştirmesi ve dinleme girişinin beynindeki anlamını oluşturması" (Chen, 2007; Nichols, 1974) gibi pek çok süreçten geçerek anlamayı gerçekleştirmektedir.

Farklı uyaranların dinleme anlama etkinliklerinde kullanılması öğrencilerin bilgi hazinelerinde/bilinçaltında yer alan bazı bilgilerin ortaya çıkmasını sağlayabilmekte ve böylece anlamaya yardımcı olabilmektedir. Örneğin, ses-görsel uyaranlı bir dinlemede ses uyaranının yetersiz kaldığı bazı durumlarda görselin çağrışım yoluyla geçmiş bilgilerini gün yüzüne çıkarabilmesi mümkün olabilmektedir. Ya da ses-görsel-altyazı uyaranlarının birlikte olduğu bir dinlemede öğrenci, ses ve görsel uyaranlarından anlayamadığı ancak daha önce yazılışını görmüş olduğu bir kelimeyi yine çağrışım yoluyla hatırlayabilmekte ve bu durum onun anlamasına katkı sağlayabilmektedir.

1.1.3.1.1. Ses

Dinlemenin temelinde ses vardır. Ancak özellikle yabancı dil öğrenen bireylerin o dili konuşan "konuşmacılardan gelen bir mesajı anlamada yaşadıkları zorluklardan biri de sestir" (Ur, 1999'dan akt: Özgen, 2008). Ders içinde öğrenciler "sadece kendi öğretmenlerinin aksanına maruz kaldıklarından günlük yaşam konuşmalarını, telaffuz ve seslerin günlük yaşamdaki farklılıklarını anlamaları zorlaşabilmektedir" (Brown, Yule, 1983). Çünkü öğretmenler ders içinde "genellikle konuşma yaparken kelime hazinelerini öğrencilerin anlama becerilerine göre ayarlamakta" (Rost, 2002) ve sınıf içinde "yavaş, daha az karmaşık, daha açık ve daha az lehçe ve deyimle konuşmaktadırlar. Ayrıca kullandıkları ses tonunu öğrencilerin tanımaları gereken veya yeni olan ve daha yavaş telaffuz edilen kelimelere daha fazla vurgu ve tonlama yaparak, gerçek hayattaki konuşmalardan çok daha farklı konuşmaktadırlar" (Krashen, 1985). Bu sebeple "sınıf etkinlikleri, öğrenciye doğal dil girdilerini veya

gerçek dili anlama olanağı vermemektedir" (Özgen, 2008). Bu noktada özgün materyaller olarak adlandırılan gerçek hayattan alınmış ve öğrencileri gerçek dile maruz bırakan video ya da seslerin kullanımının önemi ortaya çıkmaktadır.

1.1.3.1.2. Görsel

Dinleme eğitiminde görsel/video kullanımı "iletişimsel yöntemlere artan ilgi nedeniyle hızla artmıştır" (Ekinci, 2017). Çünkü teknoloji öğretmenlere, öğrencilerinin hedef dili anlamalarını sağlamak için kullanılabilecek pek çok imkân sunmaktadır" (Salaberry, 2002). Özellikle dinleme becerisinin gelişiminde "video desteğinin kullanılmasının etkisini kanıtlayan birçok çalışma bulunmaktadır" (Herron, Seay, 1991; Mathew, Alidmat, 2013). Görsel materyalleri "öğretim yöntemleri olarak kullanmak, düşünmeyi teşvik etmekte ve monoton öğrenme ortamlarının yerini alarak farklı eğitim ortamlarının geliştirilmesini sağlamaktadır. Öğrenciler, sınıfta başarılı ve keyifli bir öğrenme deneyimi yaşadıklarında öğrenme alanlarıyla ilgili kişisel anlayışları gelişmektedir" (Mathew, Alidmat, 2013).

Dinleme eğitiminde görsel araçların ve videoların kullanımı özellikle ikinci dil öğrenen bireyler için "öğrenilen dilin kültürü ve konuşulan dilin gerçek öğeleriyle karşılaştıklarından öğretmenin filtresi olmadan gerçek dilin ritmini kavrama konusunda temel arz etmektedir. Aynı zamanda video desteği, farklı öğrenme yaklaşımları ve yetenekleri olan, örneğin daha görsel ve işitsel olan öğrencileri motive etmek için kullanışlı bir yaklaşımdır" (Bello, 1999'dan akt: Ekinci, 2017). Bunun dışında video kullanımı "öğrencilerin dikkatini çekmekte, konuya ilgi göstermelerini ve hayal güçlerini kullanmalarını sağlamaktadır. Ayrıca bir beklenti veya tahmin duygusu yaratarak içeriğe karşı tutumunu iyileştirebilmektedir"(Fazey, 1999'dan akt: Ekinci, 2017). Videolarda "yüz ifadeleri ve el hareketleri gibi ekstra dilsel araçların bulunması, öğrencinin metni anlamasını kuvvetlendirmekte, öğrencileri gerçek yaşam davranışları ve dili karşısında daha rahat hale getirmektedir" (Davidson, 2009). Ayrıca "video izleyen öğrenciler sadece dinleme becerisine maruz kalmamakta, aynı zamanda bilinçaltında okuma ve yazma becerilerini de kullanmaktadırlar" (Swaffar, Vlatten, 1997). Özellikle videolar "görsel ve sesli uyarıcıyı birleştirdiğinden, henüz okumayı ve iyi yazmayı öğrenemeyen insanlar için de erişilebilir olmakta ve videoda gerçekleşen eylemlerin bağlamını öğrenciye sunmaktadır. Bu da öğrenme sürecini kolaylaştırmaktadır" (Fazey, 1999'dan akt: Ekinci, 2017). Eğer öğrenciler video ile diğer becerilerin de

bağlantılı olduğu bilincine vardırılabilirse videonun içeriğine daha fazla odaklanmaları ve bilgiyi fark etmeden edinmeleri sağlanabilir" (Swaffar, Vlatten, 1997).

1.1.3.1.3. Altyazı

Birçok bilim adamı, araştırmalarını altyazı ve öğrenme becerileri arasında bir ilişki bulmaya dayandırmıştır. Bu ilişkiyi açıklamak için deneyler yapan araştırmacılardan biri olan Prens'in çalışması öğrencilerin, altyazılar sayesinde diyalogları ve video materyalinin anlamını daha iyi kavradığını göstermiştir (1983). BBC televizyon kanalındaki programlarda İngilizce altyazıların rolünü analiz etmeyi amaçlayan başka bir çalışmaya göre de altyazılı materyal kullanımı, öğrencilerin motivasyonu ve dil yeterliliği üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Vanderplank, 1990'dan akt: Özgen, 2008).

Altyazılı videolar "ikinci bir dil öğreniminin gelişimi için çok faydalıdır" (King, 2002). Özellikle "kelime hazinesi, bağlam oluşturma, sonuçları öngörme" (Goldman, 1993), "cümle tanıma ve kelime hecelemesinde öğrencilere çok yardımcı olmaktadır. Öğrencilere kelimeleri duyma fırsatı vererek zengin bir öğrenme ortamı yaratır. Kelimelerin çevirilerini görmek ve anlamlarını deneyimlemek; videodaki eylemi görmek ve ekrandaki görüntüleri izlemek, dinleme ve okuma becerilerinin geliştirilmesine de yardımcı" (Wei, 2003) olmakla birlikte "duyduklarını da pekiştirmelerini sağlamakta ve öğrencileri yabancı bir dilde düşünmeye zorlamaktadır" (Baltova, 1999'dan akt: Basaran, Köse, 2013).

Altyazı videolar, "konuşulan ve yazılmış dilin bir birleşimi" (King, 2002) olduğundan "sesler ve görüntüler arasındaki etkileşimler sayesinde kelimeler bir bağlam içerisinde ezberlenebilmektedir" (Dubois, Vial, 2000). Bu sebeple de altyazı, pek çok öğretmen tarafından öğrenme sürecinde büyük bir artı olarak görülmektedir" (Goldman, 1993). King, dil öğrenme sürecinde altyazının faydalarına dikkat çektiği çalışmasında bu yararları hikâyeyi kolayca takip etme, kelimelerin telaffuzlarını öğrenme, günlük ifadeleri edinme, hızlı okuma becerilerini geliştirme, anadilin hızını takip etme ve rahatlatıcı bir öğrenme ortamı sağlama gibi anahtar kavramlarla listelemiştir (2002). Müzik video kliplerini, destekleyici bir materyal olarak kullanan ve böylece dinlemede altyazının etkilerini inceleyen başka bir çalışmada ise altyazının kelime tanımada ve dinleme becerisinin gelişiminde daha faydalı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Yoshino, Kano, Akahori, 2000).

1.1.3.2. Dinlemeye Yönelik Uyaranlarda Entegrasyon: Uyum Sorunu ve Belirginleştirme

Dinleme sürecinde dinlemenin ve anlama durumunun daha da geliştirilebilmesi için ses, görsel ve altyazı gibi bileşenler zaman zaman bir araya getirilerek dinleme etkinliklerinde kullanılmaktadır. Uyaranlardaki bu entegrasyon "öğrencilere gerçek hayat girdilerinin verilmesinin sağlanması açısından önemlidir" (Pujola, 2002). Öğrenciler bu etkinlikler sırasında genellikle "girdileri anlamak için stratejiler kullanmaktadırlar ve dikkatlerini daha iyi geliştirdikleri becerilere odaklama eğilimindedirler" (Vandergrift, 1999). Bu stratejiler seviyelere göre farklılık gösterebilmektedir. Örneğin Pujola'nın araştırmasına göre B2 ve C1 seviyedeki öğrenciler "altyazıyı metni daha iyi anlamak için" (2002) kullanırken, "B1 seviyesindeki öğrenciler için tüm uyarıcıların birleştirilmesi, dil ediniminde ve temel konuşma mesajlarının anlaşılmasında bazı zorluklar yaratabilmektedir" (Caimi, 2006). Yapılan çalışmalara göre "dinleme çalışmalarında tüm uyaranlar birleştirildiğinde düşük seviyedeki öğrencilerin dikkatini altyazı okumaya odakladığını görmek mümkündür" (Yeldham, 2017). Çünkü onlara göre "okuma daha güvenli, yardımcı ve kolaydır" (Pujola, 2002).

Altyazılar, öğrencilerin "çoğu zaman dinlediklerini anlamada ve kelime-gramerleri anlama oranlarını geliştirmede yardımcı olur" (Yeldham, 2017). Ancak bunun yanında çoklu uyaranların entegrasyonunun araştırıldığı çalışmalara bakıldığında "özellikle düşük seviyedeki öğrencilerin altyazılı metinlerde dinlemenin %68'ini altyazıyı okuyarak geçirdikleri görülmektedir" (Winke, Gass, Sydorenko, 2013). Yine bu doğrultudaki çalışmalara göre düşük seviyedeki öğrencilerin "görsel, işitsel ve yazılı girdilerle aynı anda uğraşırken kafaları karışmakta" (Pujola, 2002), ayrıca "video ve sesin anlaşılması zor olduğunda öğrenciler altyazıları, metni anlama ve konuşmalardaki sesleri tek tek ayırt etmelerine yardımcı olması için kullanmaktadırlar" (Winke, Gass, Sydorenko, 2013). Bazı çalışmalarda ise öğrencilerin farklı uyaranlarla karşılaştıklarında "onları kullanmayı öğrenmekten ziyade, bilgi kaybetmemeye daha çok odaklandıkları" (Caimi, 2006) görülmektedir. Özellikle başlangıç seviyesindeki öğrenciler "bilhassa yeni kelimeler için altyazıları çok dikkat dağıtıcı bulmuşlardır" (Vanderplank R., 1990'dan akt: Yeldham, 2017). Bu dikkat eksikliği de "öğrencilerin bilgi kaybetme konusunda endişe duymalarına ve öğrenmeye odaklanmamalarına neden olmaktadır" (Caimi, 2006).

Diğer taraftan ikinci dil yeterlilik seviyesinin daha yüksek olduğu öğrencilerde farklı sonuçlar görmek mümkündür. Konuyla ilgili yapılan bazı çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre bu öğrencilerin "okumadan çok dinlemeye odaklandıklarını" (Taylor, 2005) görmek mümkündür. İleri düzeydeki öğrenciler "daha esnek olup görüntü, ses ve altyazıyı birbirine karıştırmadan onları mesajı daha iyi anlamak, anladıklarının da doğruluğunu teyit etmek için" (Vanderplank, 2016) kullanırlar. Farklı uyaranlar onlar için bir yardımcı niteliği taşımaktadır. Dilde daha yetkin düzeydeki öğrencilerin "dinleme, görsel, işitme ve okumaya eşit olarak odaklanarak uyaranları daha fazla kullanmaları, birden fazla uyaranların yüksek-orta seviyedeki öğrencilerin dinleme becerilerine katkı sağlama potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir" (Yeldham, 2017). Mitterer, McQueen'in araştırmasında altyazı ile birlikle sözlü uyaranların alınmasının, öğrencilerin dinleme becerilerini anlamlı bir şekilde geliştirdiği ve yeni kelimeleri günlük bağlamda akıcı bir şekilde tanımlamaya yardımcı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (2009). Tüm bu araştırmalardan yola çıkarak ileri seviyedeki öğrencilerin uyaranlardan dinlediklerini daha iyi anlamak için stratejik olarak faydalanma eğiliminde olduğu, düşük seviyedeki öğrencilerin ise direk metni anlamak için uyaranları kullanmakta olduğu, ancak fazla uyaranın da kafalarını karıştırabileceği bilgisine ulaşmak mümkündür. Dinleme eğitiminde çoklu uyaranların entegrasyonu yüksek seviyelerdeki öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmede yardımcı bir faktör olurken düşük seviyelerde aksi bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dinleme eğitiminde kullanılan uyaranların bir arada kullanılması dinleme sürecinde zaman zaman yukarıda belirtildiği gibi uyum sorunlarının ortaya çıkmasına, zaman zaman da bu uyum sorunlarını aşabilecek belirginleştirme çalışmalarına ihtiyaç duymaktadır. Bu noktada öncelikli olarak "öğrencileri videolara daha fazla dâhil etmek için, onların dil seviyelerine uygun uyaranları seçmek önemlidir" (Yeldham, 2017). Özellikle düşük seviyedeki öğrenciler, "otantik metinleri anlamakta zorlanacaklarından, onları basitleştirmek ve seviyelerine göre ayarlamak önemlidir" (Yeldham, 2017). Ancak çoklu uyaranlarda özellikle altyazıların "alışkanlık haline getirilmesi yapılacak etkinliğin amacını eğlenceye dönüştürebilir. Bu durumda öğrenciler motivasyonlarını kaybedebilir ve alıştırmayı ciddiye almayabilirler" (Vanderplank, 2016). Bunun yanında uyaranların azaltılmasını da tavsiye eden araştırmacılar mevcuttur. Caimi'ye göre öğrencilerin özellikle altyazılara aşırı

güvenmelerini ve bağlanmalarını önlemek için altyazısız videolarla öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesine odaklanılmalıdır (2006). Bu bağımlılıktan kaçınmak için Vanderplank, öğrencilerin altyazılı ve başlıksız videolara maruz kalmasının alternatif hale getirilmesini önermiştir (2016). Winke, Gass, Sydorenko ise öğrencilerin hikâyeye hazır olmalarını ve dinleme bölümüne daha fazla odaklanmalarını sağlamak için videoyu izletmeden önce metni bir kereden fazla göstermeyi tavsiye etmiştir (2010).

Öğretmenler öğrencilerinin dinleme becerilerini geliştirmek için her zaman olduğu gibi dinlemede kullanılan uyaranlarda da dengeyi sağlamalı ve tek uyaranlı ya da birden fazla uyaranlı videoları alternatifli bir şekilde öğrencilerin motivasyonlarını bozmadan, onları tembelleştirmeden, doğru kaynak, video ve uyaranlarla doğru şekilde sunmalıdır.

1.2. Araştırmanın Problem Durumu

Bu çalışmada, "B1" düzeyinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için kullanılan farklı görsel-işitsel dinleme materyallerinin dinleme/anlama becerisine etkisi nasıldır?" sorusuna yanıt aranmıştır. Bu genel problem çerçevesinde aşağıda belirtilen alt problemlere yanıt aranmıştır.

1.2.1. Araştırmanın Alt Problemleri

1.2.1.1. Ses-görsel ve altyazıdan meydana gelen dinleme materyalinin dinleme/anlama becerisine etkisi nedir?

1.2.1.2. Ses ve görselden meydana gelen dinleme materyalinin dinleme/anlama becerisine etkisi nedir?

1.2.1.3. Ses ve altyazıdan meydana gelen dinleme materyalinin dinleme/anlama becerisine etkisi nedir?

1.2.1.4. Sadece sesten meydana gelen dinleme materyalinin dinleme/anlama becerisine etkisi nedir?

1.2.1.5. Gruplar arasında dinleme/anlama becerisine ilişkin anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde farklı dinleme ortamlarının B1 düzeyindeki öğrencilerin dinleme becerilerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda farklı metin türlerinde dört video hazırlanmış ve bu videolar oluşturulan gruplara farklı materyaller olarak sunulmuştur. Videolar, birinci gruptaki öğrencilere altyazılı; ikinci gruptaki öğrencilere altyazısız; üçüncü gruptaki öğrencilere sadece görsel kullanmadan sadece ses ve altyazılı ve dördüncü gruba sadece sesli olarak dinletildikten sonra tüm gruplara aynı etkinlikler uygulanarak bu materyallerin etkisi ölçülmeye çalışılmıştır. Söz konusu genel amaç bağlamında yukarıda verilen alt problemlere yanıt aranmıştır

1.4. Araştırmanın Önemi

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisi birbiriyle etkileşimli olarak gelişmektedir. Okuma becerisi yazma becerisini, dinleme becerisi ise konuşma becerisini doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla bu becerilerin herhangi birinde yaşanacak eksiklik diğer becerileri de olumsuz olarak etkilemektedir. Bu kapsamda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin diğer dil becerilerinde olduğu gibi Türkçe dinleme becerisinin geliştirilmesi oldukça önemlidir.

Değişen dünya ve gelişen teknolojiyle birlikte dil öğrenme sürecinde sesli ve görsel araçlar öne çıkmaya başlamıştır. Bu sesli ve görüntülü araçların alt yazılı veya alt yazısız izlenebilme seçeneği dil öğretiminde tartışma konusu olagelmiştir. Bu

araştırma ile dinleme eğitiminde çok önemli bir yeri olan görsel ve işitsel materyallerden biri olan videonun dil eğitimine farklı bir bakış açısı getirerek, video+ses+altyazı kombinasyonunu ölçmesi açısından önem taşımaktadır.

1.5. Sayıltılar

Aynı kur düzeyinde bulunan öğrenciler arasında konuşma ve dinleme becerilerindeki bireysel farklılıkların olmadığı ve hedef kitledeki öğrencilerin eşit düzeyde Türkçe bildikleri varsayılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilere sunulan materyallerin de tam olarak anlaşıldığı varsayılmıştır.

1.6. İlgili Araştırmalar

Dinleme eğtimine yönelik olarak gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan çok uyaranlı materyallerin ölçülmeye çalışıldığı pek çok çalışma bulunmaktadır. Ekinci'nin, altyazılı animasyon filmlerin İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme becerileri üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında, rasgele küme örnekleme yöntemi ile seçilen başlangıç seviyedeki 25 deney ve 25 kontrol grubu olmak üzere toplam 51 öğrenci yer almaktadır. Deneysel bir çalışma olarak düzenlenen araştırmada deney grubuna hedef stratejili olarak altyazılı filmler izletilmiş, kontrol grubuna ise normal dinleme dersi müfredatı takip edilmiştir. Öğrenci günlükleri, motivasyon ve farklındalık anketlerinin uygulandığı çalışma sonucunda, sınıfta altyazılı animasyon filmlerinin kullanılmasının öğrencilerin motivasyon ve başarı düzeylerini geliştirdiği ortaya çıkmıştır (2017).

Altyazılı videoların bu defa üst seviyedeki öğrencilerin dinlediğini anlama becerilerine etkisinin araştırıldığı diğer çalışma, Sarıgül tarafından geçekleştirilmiştir. Sarıgül çalışmasında, oluşturulan deney ve kontrol gruplarından her ikisine de aynı videoyu altyazılı ve altyazısız olarak farklı uyaranlarla uygulamıştır. Çalışmanın sonucunda yapılan testlerde altyazılı olarak video izletilen öğrencilerin daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır (2004).

Çakır'ın özel bir okulun birinci sınıfından beri yoğunlaştırılmış İngilizce eğitimi alan altıncı sınıf öğrencileri üzerinde, original altyazılı filmlerin İngilizce eğitimi üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında yirmi öğrenciden oluşan deney ve kontrol grubu kurulmuştur. Filmlerin altyazılı ve altyazısız olarak izletildiği iki gruba da

performansını ölçmek amacıyla ön-test ve son-test uygulanmıştır. Sonuç olarak altyazılı film izleyen grubun son testte anlamlı bir şekilde daha yüksek puanlar elde ettiği ve okul müfredatının takip edilmesinde altyazılı filmlerin hem daha öğretici hem de daha eğlenceli olduğu sonucuna ulaşılıp altyazılı video kullanımı tavsiye edilmiştir (2015).

Başaran'in yine yukarıdaki çalışmalara paralel bir amaçla hazırladığı çalışmasında, altyazının İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen orta seviyede İngilizce yeterliğine sahip öğrencilerin dinleme-anlama becerileri üzerinde olumlu etkiler gösterdiği sonucuna varılmış, yapılan anket sonucuna göre ise öğrenciler tarafından altyazılı fimlerin kullanımı daha faydalı ve daha eğlenceli bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır (2011).

Son olarak Özgen, özgün altyazılı videoların İngilizceyi dinleme ve kavrama yetenekleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Bu çalışmada yabancı bir diziye ait bölümler deney ve kontrol gruplarına altyazılı ve altyazısız olarak izletilmiştir. 20 dakikalık videoların sonunda ise deyim ve bilinmeyen kelimeleri içeren çalışma kâğıtları verilmiştir. Çalışmada videoları İngilizce altyazılı izleyen öğrencilerin daha yüksek başarı gösterdikleri ve öğrencilere yapılan anket sonucunda ise altyazının öğrencilerin videonun konusunu daha iyi takip etmelerini kolaylaştırdığı sonucuna ulaşılmıştır (2008).

Çok uyaranlı materyallerin araştırıldığı yurt dışında da pek çok çalışma bulunmaktadır. Altyazıların dinlemeyi gerçekten iyileştirip iyileştiremediğini görmek isteyen Mitterer ve Mc Queen tarafından yapılan deneysel çalışmada, Avustralyalı ve İskoçyalı da dâhil olmak üzere farklı İngilizce aksanlarla konuşulan videolar, iki gruba ayrılan Hollandalı öğrencilere İngilizce altyazılı ve altyazısız olarak izletilmiştir. Daha sonra iki gruptaki öğrencilerden de bazı kelime ve cümlelerin tekrar edilmesi istenmiştir. Aynı videoyu izlenen 2 gruptan altyazılı grubun, kelimeleri tanımada daha iyi performans gösterdiği ve farklı aksanları daha iyi anladığı sonucu ortaya çıkmıştır (2009).

Charles ve Trenkic tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Üç Çinli öğrenci grubuna birkaç hafta boyunca ilki altyazılı, ikincisi ise sadece sesli olan İngilizce iki belgesel dinletilmiştir. Araştırma sonunda, altyazılı belgesel ile ilgili alıştırmalarda her üç grubun da daha iyi performans gösterdiği, ayrıca test

sırasında, belgeselde dinledikleri cümleleri ve kelimeleri belgeselde bulunmayan cümlerden ayrıt edebildikleri sonucu elde edilmiştir. Diğer taraftan, öğrencilerin altyazılı olmayan belgesel hakkındaki anlayışları test edilirken, orada kelimeleri tanımada öğrenciler daha fazla zorluk çekmişlerdir. Araştırmacılar altyazıların, her şeyden önce öğrencilerin yeni sözcükleri tanımalarına ve aynı zamanda yeni cümleleri ve ifadeleri ezberlemelerine yardımcı olduğunu fikrini savunmuşlardır (2015).

Winke, Gass ve Sydorenko'un yaptıkları çalışmada Arapça, Çince İspanyolca ve Rusça öğrenen İngiliz öğrencilerden rasgele seçilen 26 öğrenciden oluşan deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Öğrencilere üç tane video altyazılı ve altyazısız olarak ikişer kere izletilmiştir. Videolardan sonra öğrencilere deyim ve bilinmeyen kelimeleri içeren çalışma kâğıtları verilmiştir. Çalışma sonucuna göre öğrencilerin altyazılı videolarda önemli oranda daha başarılı olduğu yargısına varılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere göre altyazı, yeni ve zor kelimelerin hatırlanmasında ve dikkatlerini toplamada kendilerine yardımcı olmaktadır (2010).

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizi, araştırmanın inandırıcılık ve aktarılabilirlik boyutları ele alınmıştır.

2.1. Araştırmanın Deseni

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin video+ses+altyazı kombinasyonunu ölçen söz konusu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması modeli kullanılmıştır. "Durum çalışması, bağlamsal ve diğer karmaşık koşulların geniş bir oranını kapsama arzusunun yanı sıra duruma/durumlara derinlemesine odaklanma, herhangi bir durum çalışmasıyla kapsama girecek konuların geniş bir oranını ortaya koyan bir araştırma yöntemidir. Bu nedenle durum çalışması verilerinin tekli kanıt kaynağından değil, çoklu kanıt kaynağından gelme olasılığı söz konusudur." (Yin, 2017, 4). Çalışmada birincisi ses, görüntü ve altyazıdan; ikincisi ses ve görüntüden; üçüncüsü ses ve altyazıdan; sonuncusu ise sadece sesten birleştirme yoluyla oluşturulan dört farklı materyal tasarlanarak birbirinden farklı dört durum elde edilmiştir. Ancak elde edilen dört durumdan toplanan veriler, öğrencilerin sadece dinlediklerini anlama becerilerini ölçmeye yönelik olduğundan bütüncül çoklu durum deseni tercih edilmiştir. "Bu desende her durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbirleriyle karşılaştırılır" (Yıldırım, Şimşek, 2016, 301).

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmanın uygulanmasında Biruni Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (TÖMER) B1 Türkçe kurunu bitirmiş öğrencilerden oluşan ve her grupta 4 adet olmak üzere 4 grupta toplam 16 öğrencinin bulunduğu bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Oluşturulan her bir grup kendi içerisinde kontrol grupsuz olarak düzenlenmiştir. Grupların her birine farklı nitelikte materyallerle çalışma yapılmıştır. Birinci gruptaki öğrencilere ses, görsel ve altyazıdan oluşan; ikinci gruptaki öğrencilere ses ve görselden oluşan; üçüncü

gruptaki öğrencilere ses ve yazıdan oluşan; dördüncü gruptaki öğrencilere ise yalnızca sesten oluşan videolar izletilip dinletilerek söz konusu uygulama gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubu Öğrenci Listesi

Öğrenci No:	Cinsiyeti	Uyruğu	Yaşı	Ana Dili	Türkçe Seviyesi
BİRİNCİ GRUP					
Öğrenci-1	Kadın	İran	25	Farsça	B1
Öğrenci-2	Kadın	Suriye	19	Arapça	B1
Öğrenci-3	Kadın	Suriye	22	Arapça	B1
Öğrenci-4	Kadın	İran	25	Farsça	B1
İKİNCİ GRUP					
Öğrenci-5	Erkek	Afrika	21	Ganaca	B1
Öğrenci-6	Kadın	İtalya	28	İtalyanca	B1
Öğrenci-7	Kadın	Amerika	28	İngilizce	B1
Öğrenci-8	Kadın	Suriye	20	Arapça	B1
ÜÇÜNCÜ GRUP					
Öğrenci-9	Kadın	Irak	22	Arapça	B1
Öğrenci-10	Erkek	İran	20	Farsça	B1
Öğrenci-11	Erkek	İran	21	Farsça	B1
Öğrenci-12	Erkek	Afrika	29	Somalce	B1
DÖRDÜNCÜ GRUP					
Öğrenci-13	Kadın	Rusya	37	Rusça	B1
Öğrenci-14	Erkek	Türkmenistan	21	Türkmence	B1
Öğrenci-15	Kadın	Moğolistan	21	Moğolca	B1
Öğrenci-16	Kadın	Suriye	21	Arapça	B1

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Çok Uyaranlı Dinleme Materyalleri

Dört gruba dört hafta boyunca dört farklı uygulama yapılmak üzere 4 farklı durum tasarlanmış; toplam 16 adet ses, görüntü ve yazıdan oluşan video materyal hazırlanmıştır. Hazırlanan metinler ile videolar ve özellikleri tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Çalışmada Materyal Olarak Kullanılan Metinler

	Birinci Hafta	İkinci Hafta	Üçüncü Hafta	Dördüncü Hafta
Materyallerin İsmi	*Ayının Dostluğu*	*Hüzünlü Pencere*	*Moena Köyü*	*Mesut İnsanlar Foroğrafhanesi*
Türü	*Hikâye(olay)*	*Hikâye(durum)*	*Bilgilendirici Metin*	*Şiir*

Hazırlanan videoların gruplara farklı şekillerde sunulmuştur. Birinci gruba ses+görsel+altyazı, ikinci gruba ses+görsel, üçüncü gruba ses+altyazı ve dördüncü gruba ise sadece ses şeklinde izletilmiştir. Grupların uygulanma şekilleri tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Uygulamalar Grup Dağılımı

Videolar	Ayının Dostluğu	Hüzünlü Pencere	Moena Köyü	Mesut İnsanlar Foroğrafhanesi
1. Grup	*Ses+Görsel +Altyazı*	*Ses+Görsel +Altyazı*	*Ses+Görsel +Altyazı*	*Ses+Görsel +Altyazı*
2. Grup	*Ses+Görsel*	*Ses+Görsel*	*Ses+Görsel*	*Ses+Görsel*
3. Grup	*Ses+Altyazı*	*Ses+Altyazı*	*Ses+Altyazı*	*Ses+Altyazı*
4. Grup	*Ses*	*Ses*	*Ses*	*Ses*

Çok uyaranlı dinleme materyalleri aşağıdaki linklerde yer almaktadır:

- Ayının Dostluğu (Ses+Görsel+Altyazı) https://www.youtube.com/watch?v=i-45bFuV2Ho
- Ayının Dostluğu (Ses+Görsel) https://www.youtube.com/watch?v=AxYvIIknUGs
- Ayının Dostluğu (Ses+Altyazı) https://www.youtube.com/watch?v=R9tzdk4q_20
- Ayının Dostluğu (Ses) https://www.youtube.com/watch?v=R9tzdk4q_20
- Hüzünlü Pencere (Ses+Görsel+Altyazı) https://www.youtube.com/watch?v=EYIom6LRLUk
- Hüzünlü Pencere (Ses+Görsel) https://www.youtube.com/watch?v=GAN3U5T_gWM
- Hüzünlü Pencere (Ses+Altyazı) https://www.youtube.com/watch?v=mbG3dXKSNVA
- Hüzünlü Pencere (Ses) https://www.youtube.com/watch?v=VtPkHvmD4Eo&t=9s
- Moena Köyü (Ses+Görsel+Altyazı)

https://www.youtube.com/watch?v=bzJ1cKtjMjs

- Moena Köyü (Ses+Görsel) https://www.youtube.com/watch?v=rGJxOLZIvRU
- Moena Köyü (Ses+ Altyazı) https://www.youtube.com/watch?v=G64-yWNmg3s
- Moena Köyü (Ses) https://www.youtube.com/watch?v=_PdU4gsOlwA
- Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi (Ses+Görsel+Altyazı) https://www.youtube.com/watch?v=4stbJgd_0iA
- Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi (Ses+Görsel) https://www.youtube.com/watch?v=prQGYzaAstk
- Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi (Ses+ Altyazı) https://www.youtube.com/watch?v=PgG6T3ZhfIA&t=1s
- Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi (Ses) https://www.youtube.com/watch?v=OnL3cLhSOQI

2.3.1.1. Uygulama Metinleri

Çalışmada kullanılan video materyallerin metinleri aşağıda gösterilmiştir.

2.3.1.1.1. Ayının Dostluğu

Bir zamanlar cesur ve iyiliksever bir adam mantar toplamak için ormana gitmişti. Bir yandan ormanın temiz havasından derin derin nefes alırken bir yandan da bulduğu mantarları çantasına dolduruyordu. O sırada kulağına az ileriden acı bir ses geldi. Cesur adam sesin sahibinin yardıma ihtiyacı olduğunu düşünerek sesin olduğu yöne doğru koşmaya başladı. Sesin geldiği yere varınca şaşırıp kaldı. Kocaman bir yılan yine kocaman bir ayıya sarılmış onu sıktıkça sıkıyor nefessiz bırakıyordu. Cesur adam ne olup bittiğini anlayınca hemen elindeki ucu sivri değnekle yılana bir iki darbe indirdi. Yılan baktı ki canı yanıyor, hemen ayıyı bırakıp oradan uzaklaştı. Ayı yaşlı gözlerle cesur adama baktı. Daha önce hiç görmediği bu adam hayatını kurtarmıştı. Cesur adam ayıyı kurtardıktan sonra tekrar yoluna devam etti. Bir süre sonra birinin onu takip ettiğini hissetti. Arkasına dönüp baktığında biraz önce yılandan kurtardığı ayıyı gördü. Ayı tıpkı sadık bir dost gibi onu takip edip ardı sıra geliyordu. Cesur adam bundan bana bir zarar gelmez deyip yoluna devam etti. Bir müddet sonra evine vardığında ayının hala arkasından geldiğini gördü. Bu olayın ardından birkaç gün geçmişti ki cesur adam hastalanıp yatağa düştü. Ayı onun hasta olduğunu görünce başucundan ayrılmaz oldu. Adamın hasta olduğunu öğrenen komşusu onu ziyarete geldi. Bir de ne görsün. Komşusuna merak ve şaşkınlıkla sordu. “Bu ayı senin başında niçin bekliyor? Ne işi var senin evinde?” Yiğit adam ayı

yılandan kurtarma hikâyesini başından sonuna kadar anlattı. Komşusu "iyi güzel de akılsızın dostluğu düşmanlıktan kötüdür. Bu ayıya güvenme. Sana ne gibi bir zararı dokunacağını bilemezsin" diye cevap verir. Cesur adam sen kıskançlığından böyle konuşuyorsun. Şundaki sadakat ve sevgiye bir baksana. Bana nasıl zarar verebilir?" Komşusu "Akılsızların sevgisi aldatıcıdır, diye bir söz vardır. Benim kıskançlığın onun sevgisinden daha iyidir. İnsana hayvanı tercih etme. Bir an önce ayıyı yanından uzaklaştır." Hasta adam, "sen benim işime karışma bu sadık hayvandan bana hiçbir zarar gelmez" diyerek komşusunu bir güzel azarlar. Komşusu en sonunda iyice sinirlenip ona "senin işin Allah'a kaldı ne yaparsan yap deyip oradan ayrılır." Cesur adam komşusu gittikten sonra dinlenmek için yatar. Bir müddet sonra da uykuya dalar adam horul horul uyurken ayı başucundan ayrılmadan öylece bekler. Biraz sonra evin penceresinden içeri bir sinek girer. Koskoca evde dönüp dolaştıktan sonra hasta yatağında yatan adamın yüzüne konar. Mışıl mışıl uyuyan adamın rahatsız olmasını istemeyen ayı, sineği kovalamaya başlar. Fakat sinek gelip tekrar adamın yüzüne konar. Ayı tekrar kovalar ama sinek gelip tekrar adamın yüzüne konar. İnatçı sineği bir kaç defa kovalayan ayı iyice sinirlenir. Sineği öldürmek için pençesini kaldırır, şiddetle sineğe vuracağım diye adamın yüzüne bir yumruk indirir. İyilik yapayım derken hiç farkında olmadan kendisini kurtaran Dostuna ziyan verir. Cesur adam eğer kendisine misafirliğe gelen komşusunu dinleseydi ayı ona zarar veremezdi. Ama dinlemedi…

2.3.1.1.2. Hüzünlü Pencere

İki hasta yeni hastane odasına alınırlar. İki hastanın durumu da ciddidir. İkisi de yatalaktır. Fakat hastalardan biri pencere kenarında yatmakta, diğeri ise pencere görmeyen tarafta yatmaktadır. Pencereden uzakta olan hasta hiç konuşmaz. Gözleri kördür ve ağır bir akciğer rahatsızlığı yaşamaktadır. Pencere kenarındaki hasta pek çok denemeden sonra diğer hastayı konuşturmayı başarır. Hastalar önce ailelerinden ve çocuklarından bahsederler. Pencere tarafındaki hastanın sohbeti sayesinde diğer hastanın o karamsar hali gitmiştir ve huzurlu hissetmektedir diğer hasta. Pencere kenarındaki hasta hemşireden perdeyi ve pencereyi açmasını ve kendisini pencereyi görecek şekilde yatakta oturtmasını ister. Hemşire sadece bir saat için izin verebileceğini söyler. Pencere kenarındaki hasta her gün bir saat boyunca diğer hastaya pencereden gördüğü güzellikleri anlatır. "Allah'ım harika bir doğa ve ağaçlar. İlerideki gölü görebiliyorum bile. Harika büyük bir göl ve çok güzel bir park

var. İnanır mısın? Pek çok ördek geçiyor ve hava o kadar güzel ki." Diğer hasta onu mutlulukla dinler her gün harika bir manzara ve olayları anlatır penceredeki hasta diğer hastaya. Diğer hasta o bir saatlik pencere anını mutlulukla bekler. Bir gün, hemşire kontrole geldiğinde pencere tarafındaki hastanın huzur içinde vefat ettiğini görür. Diğer kör hastanın yanına yeni bir hasta gelir ve konuşmaya başlarlar. Kör olan hasta yeni hastaya sorar "Çok şanslısın. Penceredeki harika manzarayı görüyor musun?", "Ne manzarası dostum. Sadece büyük bir duvara bakıyor bu pencere!" Hayat, bize harika manzaralı bir pencere vermeyebilir. Ama bize harika bir zekâ ve hayal gücü vermiştir. İnsanları mutlu edersen mutlu yaşarsın unutma!

2.3.1.1.3. Moena Köyü

Moena, İtalya'da küçük bir kasaba. Alp Dağları'nın en ücra köşesinde, Avusturya sınırında. Kayak merkezi ile de tanınır. Kış turizmi için ideal ve şirin bir köy. Ancak karın ve soğuğun dışında bu köyün bir özelliği daha var. Ne mi? Bu köyde yaşayan insanlar İtalyan olmalarına rağmen, tamamen başka bir milletin kültürü ile yaşıyor ve kendilerini Türk olarak tanıtıyorlar. Dilleri başka olsa da Türk gibi yaşamaya çalışıyorlar. Bu köyün hikâyesi ise tam 332 yıl öncesine dayanıyor. Osmanlı Döneminde, İstihbaratçı olan Yeniçeri Hasan, II. Viyana kuşatması sırasında Sadrazama söylediği sözlerden dolayı idama mahkûm edilir. Bu karardan sonra bir fırsatını bulup kaçan Hasan, oradan ayrıldıktan sonra küçük bir grupla kavgaya girişir. Kazanır ama yaralanır da. Bir tepede bayılan Yeniçeri Hasan'ı dağda sürüsünü otlatan Moenalılar bulur. Köye götürürler ve Hasan'ı tedavi ederler. Gidecek yeri olmayan yeniçeri, Moena köyünde kalır. Bu köyü kendi köyü gibi benimser hatta köyden bir kızla evlenir. Ancak onların geleneklerine alışamaz. Hala yeniçeri gibi giyinip kılıç kuşanır. Pos bıyıklarını kesmez. Türk töreleri ile yaşamaya devam eder. Köylüler de ona El Turco ismini koyar. Bir gün köye Ducan'ın askerleri gelir. Tonlarca vergi alır, üstüne köyü yağmalarlar. Hasan, bu durumu kabullenemez, köylüyü ayaklanmaya teşvik eder. Onlara ok atmayı, kılıç kullanmayı, ateşli silahları, savaşla ilgili bildiği her şeyi öğretir. Ducan'ın askerleri tekrar geldiğinde en az kendileri kadar güçlü bir kuvvetle karşılaşır. İstediklerini alamadan geri dönerler. Yeniçeri ise artık köyün kahramanı, köyün ağası olmuştur ve artık o Moena köyü, La Turchia olarak anılmaya başlanır. Bu köy günümüzde hala El Turco' ya sahip çıkmakta ve onu ataları olarak görmektedir. Her yıl Temmuz ayında Türk Şöleni düzenlenmektedir. Şölende bütün kadınlar başörtüsü, şalvar ve pabuç

giyerler. Köyün erkekleri ise vezir ve yeniçeri kıyafetlerine bürünürler. Köyün en yaşlısı El Turco'yu temsilen Sultan olur. Köyün her yeri Türk bayraklarıyla süslenir. Bu şölenin geçmişi Ducan'ın askerlerini mağlup eden köylülerin, bu olayı şenlikle kutlamalarına dayanır. Günümüzdeki şenliklerin ise bu kutlamanın devamı niteliğinde olduğu söylenir. Köy meydanında, altında çeşme bulunan El Turco için yapılmış bir büst bulunur ve köylüler, ataları olarak gördükleri bu Yeniçeriyi her yıl anmaktadırlar.

2.3.1.1.4. Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

O akşam işimden erken çıkabilmiştim. Şöyle Beyoğlu'na kadar bir uzanayım, dedim. Köprüden saatlerdir pis havayla dolmuş ciğerlerimin teneffüs hakkını vererek, Haliç'i ve Boğaziçi'ni selamlayaraktan geçtim.

Karşımdan insanlar geliyor, arkamdan insanlar geliyor. Arkamdan yürüyenler nihayet beni geçiyorlar, karşımdan gelenlerin bazılarıyla bir an bakışıyoruz; bazıları beni görmüyorlar, benim de görmediklerim oluyor, bana sürtünenler, çarpanlar oluyor. Erkekler, kadınlar, uzun boylular, kısa boylular, yaşlılar, gençler, güzeller, çirkinler, zenginler, fakirler... Kocalı kadınlar, henüz nişanlılar, yalnızlar, kolunda sevgilisi olanlar, anneleri yanında yürüyen küçük çocuklar var. Ayakları muhafazalıların arasında seğirtip gazete satmaya çalışıyorlar. Fakat ayakları üşümüyor gibi, herhalde alışmışlardır, diyorum. Hem onlar da kunduralılardan daha az mesut görünmüyorlar. Onlardan gazete alan zenginler verdikleri paranın gerisini istemiyorlar. Bu onların sevincini bir kat daha artırıyor. İki yanında bu insanları giydirmeye, doyurmaya, eğlendirmeye, bir kat daha mesut etmeye mahsus dükkânlar, mağazalar, salonlar var. Onların camekânları önünde durmaktan, hayale dalmaktan kendimi alamıyorum.

Ah, şu kadın eşyaları, çamaşırları, elbiseleri satan mağazalar... Düşünüyorum ki, bütün o çamaşırlardan, elbiselerden, tayyörlerden, mantolardan istediğim kadar alacak param olsa da, onları kullanabilecek, onları giyebilecek, "Bütün bunlar senin için!" diyebileceğim kimsem yok.

Ya şu mağazadaki mavi kolye. Tanıdığım kızlardan şu en mavi gözlüsüne ne kadar yaraşacak! Fakat o kız benim sevgilim değil ki!

2.3.2. Çalışma Kâğıtları

Her etkinliğin sonunda dört çalışma grubuna ayrı ayrı okuduğunu anlamaya yönelik olarak çeşitli tür ve basamaklarda hazırlanan 10 adet ölçme ve değerlendirme soruları uygulanmıştır. Hazırlanan çalışma kâğıtları aşağıda gösterilmiştir. Öğrencilere uygulanmış olan örnek çalışma kâğıtları Ek 1'de sunulmuştur.

AYININ DOSTLUĞU

1. Cesur adamın ayı için yaptıkları onun ……. bir insan olduğunu gösterir.

a. sevecen b. çalışkan c. yardımsever d. iyi kalpli

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2. *Cesur adam, temiz hava almak için ormana gitmiştir.* ***( )***

3.*Ayı, cesur adama sadık bir dost olmuştur.* ***( )***

4. Cesur adam uyurken eve aşağıdakilerden hangisi girmiştir?

a. böcek

b. sinek

c. arı

d. kuş

5. Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı metinde <u>yoktur</u>?

a. Cesur adamın hastalık sebebi nedir?

b. Ayı, cesur adamı neden sevmektedir?

c. Komşu, ayıyı görünce nasıl tepki göstermiştir?

d. Cesur adam, ayıyı nasıl kurtarmıştır?

6. Cesur adam ayıyı ilk gördüğünde nasıl bir tepki vermiştir?

a. Çok üzülmüştür.

b. Çok korkmuştur.

c. Çok şaşırmıştır.

d.Çok sinirlenmiştir.

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisi metinde aktarılan mesajla benzer bir durum anlatmaktadır?

a. Mideme dokunduğunu bilmesine rağmen yemeklere baharat koymuş.

b. Mutlu olamayacağını bile bile evlilik teklifini kabul etti.

c. Trafikte fenalaşan arkadaşını hız sınırını aşarak hastaneye yetiştirdi.

d.Baş ağrısını gidermek için eline geçen ilk ilacı içeriğine bakmadan içirdi.

8. Metinde geçen hikâyeye en uygun atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

a. Akılsız başın cezasını ayaklar çeker.

b. Dost kara günde belli olur.

c. Dost başa, düşman ayağa bakar.

d. Akıllı düşman akılsız dosttan iyidir.

9. Cesur adamın komşusu için hangi sıfatlar kullanılabilir? (En az bir tane yazınız.)

……..……

10. Cesur adam, komşusunun tavsiyesini dinlemiş midir?

Evet. Hayır.

HÜZÜNLÜ PENCERE

1. Pencere kenarındaki hastanın diğer hastaya, her gün dışarıda gördüğünü söylediği manzaraları anlatması, diğer hastaya karşı ……..…… beslediğini gösterir.

a. sorumluluk

b. yakınlık

c. kıskançlık

d. merhamet

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2.*Hemşire odaya geldiğinde pencere kenarındaki hastanın vefat ettiğini görmüştür.* ***( )***

3.*Metne göre insanlar, sadece beraber vakit geçirdiklerinde mutlu olabilmektedir.* ***( )***

4.*Duvar kenarındaki hasta geçirdiği bir kaza sonucu gözlerini kaybetmiştir.* ***( )***

5. Metinde geçen hasta sayısı kaçtır?

a.1 b.2 c.3 d.4

6. Pencere görmeyen tarafta yatan hastaya göre "şans" nedir?

a. dışarıdaki güzellikleri görebilmek

b. iyileşebilmek ve sağlıklı olmak

c. insanlarla iletişim kurabilmek

d. doğuştan sahip olunan kişilik özellikleri

7. Aşağıdakilerden hangisi pencere kenarındaki hastanın, gördüğünü söylediği güzelliklerden biri değildir?

a.

b.

c.

d.

8. Aşağıdakilerden hangisi, metinde geçen "İnsanları mutlu edersen mutlu yaşarsın unutma!" teması ile ilgili bir görsel <u>değildir</u>?

a.

b.

c.

d.

9. Gözleri görmeyen hastanın, pencere kenarındaki hasta ile tanıştıktan sonra geçirdiği ruhsal değişimi aşağıdaki boşluğa uygun ifadeler yazarak tamamlayınız.

Önce……

Sonra……

10. Pencere kenarındaki hasta iyimser ve hayalperest bir kişilik özelliğine sahiptir.

Katılıyorum. *Katılmıyorum*

MOENA KÖYÜ

1. Moena köyünde her yıl düzenlenen Türk Şenliği, Moenalıların El Turco'ya olan …… kaynaklanmaktadır.

a. kızgınlıklarından b. dostluklarından c. saygılarından d. korkularından

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2. *Moena köyü, kayak merkezi ile ünlüdür.* ***( )***

3. *İtalyanlar, El Turco'yu ataları olarak kabul etmişlerdir.* ***( )***

4. Köyün hikâyesi kaç yıl öncesine dayanmaktadır?

a. 232 b. 332 c. 432 d. 532

5. Hikâyede aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

a. Hasan'a, El Turco ismi neden verilmiştir?

b. Moena köyü neden La Turchia olarak anılmaktadır?

c. Yeniçeri, neden Moena köyünde kalmaya karar vermiştir?

d. El Turco'nun kaç çocuğu vardır?

6. Moenalılar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

a. Kendi kültürlerini terk edip asimile olmuşlardır.

b. Anma töreninde yöresel kıyafetler giymektedirler.

c. Yeniçeri Hasan'a önce şüpheyle yaklaşmışlardır.

d. Şenlikleri ülke geneline yaymışlardır.

7. El Turco lakaplı Hasan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

a. Moenalılar tarafından çok sevilmektedir.

b. Moenalıları kurtaran bir kahraman olmuştur.

c. Savaşta yaralandığı için Moena köyüne gelmiştir.

b. Moenalı bir kızla evlenmiştir.

8. Aşağıdaki görsellerde yer alan savaş aletlerinden hangisi metinde geçmemektedir?

a. *b.* *c.* *d.*

9. Sizce El Turco için kullanılabilecek sıfatlar nelerdir? Üç tane sıfat yazınız.

…… / …… / ……

10. Yeniçeri Hasan, yaşadığı yerin kültürünü benimsemiş midir?

Evet, benimsemiştir. *Hayır, benimsememiştir.*

MESUT İNSANLAR FOTOĞRAFHANESİ

1. Şiirde sokakta yürüyen insanların …… tasviri yapılmamıştır?

a. fiziksel özelliklerinin

b. cinsiyetlerinin

c. aylık kazançlarının

d. maddi durumlarının

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2. *Gazete satan çocuklardan gazete alan zenginler para üstü almıyorlar.( )*

3. *Şair, hediyesi beğenilmediği için üzgündür. ( )*

4. Aşağıdakilerden hangisi şiirde geçen insan tipleri arasında değildir?

a. zenginler ve fakirler *b. uzun ve kısa boylular*

c. güzeller ve çirkinler *d. kilolular ve zayıflar*

5. Şiirde geçen ana duygu aşağıdakilerden hangisidir?

a. kaygı b. öfke c. yalnızlık d. özlem

6. Şair için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

a. Yaşadığı yerden sıkıldığı için yeni bir mekân arayışındadır.

b. Sürekli aynı insanlarla karşılaşmaktan bıkmıştır.

c. İnsanların mutlu olması onun canını sıkmaktadır.

d. Tek başına yaşamanın sıkıntısını çekmektedir.

7. Aşağıdaki boşluğu metne uygun olacak şekilde tamamlayınız.

Şair yolda yürürken ----.

a. bazı insanlar ona çarpıyorlar.

b. eski tanıdıklarıyla selamlaşıyor.

c. bazı kişileri görmezden geliyor.

d. hiç kimsenin yüzüne bakmıyor.

8. Şiirin duygusunu en iyi ifade eden görsel aşağıdakilerden hangisidir?

a. *b.* *c.* *d.*

9. Sizce şairin nasıl bir kişiliği vardır?

……

10. Şair, yaşadığı yerden sıkılmıştır ve başka bir yerde yaşamak istemektedir.

Evet, katılıyorum. *Hayır, katılmıyorum.*

2.3.3. Öğrenci Görüşmesi

Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerini belirlemek üzere öğrencilerin; beğenilerine, motivasyonlarına ve başarı durumlarına yönelik açık uçlu sorular hazırlanmış ve öğrencilere doğrudan görüşme yöntemiyle, "verilerin yorumlanması ve analizi, insanların söylediklerini anlamayı, söylenenler arasında örüntüleri aramayı, bir yerde söylenenleri başka bir yerde sylenenlerle bir araya getirmeyi ve farklı insanların söylediklerini birleştirmeyi "(Patton, 2014, 380) amaçlayan ve "daha çok sohbet tarzı bir yöntem benimsenen, ancak elde edilen verilerin düzenlenmesi ve analizi daha kolay" (Yıldırım, 2016, 132) olan görüşme formu yaklaşımı ile hazırlanan sorular yöneltilerek cevaplamaları beklenmiştir. Hazırlanan sorular aşağıda gösterilmiştir. Bu uygulamadan elde edilen ise verilerin katılımcıların başarı durumlarıyla orantılı olup olmadığına yönelik karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan görüşmelerin deşifrelerinden bazı örnekler Ek 2'de gösterilmiştir.

2.3.3.1. Görüşme Soruları

Altyazı+Görsel+Ses Grubu Materyali İçin Görüşme Soruları

- *Dinlediğiniz metni anlayabildiğinizi düşünüyor musunuz? Evet/Hayır. Neden?*
- *Alt yazı metni takip etmenizi kolaylaştırdı mı? Dinlediğiniz metinde alt yazı bulunması hoşunuza gitti mi? Dikkatiniz bozuldu mu? Neden? / Neden?*
- *Dinlediğiniz metinde görsel bulunması metni takip etmenizi kolaylaştırdı mı? Hoşunuza gitti mi? Dikkatiniz bozuldu mu? Neden? / ? Neden?*
- *Metni izlerken duyamadığınız kelimeler/cümleler oldu mu? E/H Bunu nasıl telafi ettiniz?*
- *Metni dinlerken hangisine (Altyazı/Görsel) daha çok odaklandınız? Neden?*
- *Hangisi uyaranın (Altyazı/Görsel) olmaması sizi daha çok etkilerdi?*

Altyazı + Ses Grubu Materyali İçin Görüşme Soruları

- *Dinlediğiniz metni anlayabildiğinizi düşünüyor musunuz? Evet/Hayır.*
- *Dinlediğiniz metinde alt yazı bulunması hoşunuza gitti mi? Dikkatiniz bozuldu mu? Metni takip etmenizi kolaylaştırdı mı?*
- *Dinlediğiniz metinde görsel bulunmaması hoşunuza gitti mi? Evet/ Hayır. Neden? Metni takip etmenizi kolaylaştırdı mı? Güçleştirdi mi?*
- *Materyali dinlerken altyazıya mı yoksa sese mi daha çok odaklandınız? Neden?*

- *Metni izlerken duyamadığınız kelimeler/cümleler oldu mu? E/H Bunu nasıl telafi ettiniz?*

Görsel+Ses Materyali İçin Görüşme Soruları

- *Dinlediğiniz metni anlayabildiğinizi düşünüyor musunuz? Evet/Hayır.*
- *Dinlediğiniz metinde görsel bulunması sizi hoşunuza gitti mi? Dikkatiniz bozuldu mu? Neden? / Metni takip etmenizi kolaylaştırdı mı?*
- *Dinlediğiniz metinde altyazı bulunmaması hoşunuza gitti mi? Dikkatiniz bozuldu mu? Neden? / Metni takip etmenizi kolaylaştırdı mı? Güçleştirdi mi?*
- *Materyali dinlerken görsele mi yoksa sese mi daha çok odaklandınız? Neden?*
- *Metni izlerken duyamadığınız kelimeler/cümleler oldu mu? Evet/Hayır Bunu nasıl telafi ettiniz?*

Ses Materyali İçin Görüşme Soruları

- *Dinlediğiniz metni anlayabildiğinizi düşünüyor musunuz? Evet/Hayır.*
- *Dinlediğiniz metnin sadece ses olması, dinlemeyi kolaylaştırdı mı, zorlaştırdı mı? Neden?*
- *Dinlediğiniz metinde alt yazı bulunmaması anlamanızı zorlaştırdı mı? Evet/Hayır. Neden? Sizce altyazı olması nasıl kolaylaştırırdı?*
- *Dinlediğiniz metinde görsel bulunmaması anlamanızı zorlaştırdı mı? Evet/Hayır. Neden? Sizce görsel olması nasıl kolaylaştırırdı?*
- *Sizde videoda hangisi (görsel/altyazı) olsa daha iyi anlayabilirdiniz? Neden? Hangisi dinlemeyi daha çok kolaylaştırırdı? Neden?*

2.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, öğrencilerin dinleme becerilerinin ne oranda geliştiklerini tespit etmekten ziyade dinleme becerilerini geliştirmede dört materyalin etkisinin ortaya çıkarılmasına çalışılmıştır. Bu sebeple, eş durumdaki dört grubun, aynı şekilde uygulanan ölçme ve değerlendirme sonucunda dinlediklerini anlama durumları arasında çıkacak puanların nicel olarak karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulguların karşılaştırılması ile elde edilen başarı oranlarına göre, dinlediğini anlamada hangi materyalin daha etkili olduğunu tespit etmeye yönelik yorumlar yapılmıştır.

Elde edilen verilerin analizinde betimsel ve içerik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Uygulamalardan elde edilen ölçme ve değerlendirme sorularının çıktılarının hesaplamaları betimsel analiz kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz "yaklaşımına göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır"(Yıldırım, Şimşek, 2016, 239-340).

Görüşme sorularından elde edilen veriler ise içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi "veriden onun içeriğine ilişkin tekrarlanabilir ve geçerli sonuçlar çıkarmak üzere kullanılan bir araştırma tekniğidir" (Krippendorff 1980'den akt: Kocak ve Arun, 2006). Bu teknikte amaç "toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır" (Yıldırım, Şimşek, 2016, 242).

Tüm bunlardan hareketle dört gruptan elde edilen bulgular uygulama sırasına göre analiz edilmiş ve verilerin kendi aralarında karşılaştırmaları ayrıca yapılmıştır.

2.5. İnandırıcılık ve Aktarılabilirlik

Çalışmada seçilen B1 grubu öğrencileri Biruni Üniversitesi TÖMER Merkezinde öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından seçilmiştir. Çalışmanın inandırıcılığını sağlama noktasında oluşturulan veri toplama araçları ve materyaller; üniteler, temalar ve öğrenci düzeyleri dikkate alınarak geliştirilmiş ve bilim uzmanlarının görüşleri doğrultusunda düzenlenmiştir.

Her uygulamanın sonunda öğrenciler ile birebir görüşmeler yapılmıştır. "Görüşme süresi ilerledikçe geçen zaman içinde bir güven ortamı oluşmakta ve görüşülen kişi verdiği yanıtlarda daha samimi olabileceğinden uzun süren görüşmelerde toplanan verilerin geçerliği daha yüksek olmaktadır. Benzer biçimde aynı bireyden birden fazla görüşme yoluyla toplanan veriler de gerçeği yansıtma bakımından daha güçlü olacaktır. Tüm bu nedenlerle araştırmacı ile veri kaynağı arasında oluşturulan etkileşimin mümkün olan durumlarda geniş bir zamana yayılması, araştırmanın inandırıcılığını arttırması (Yıldırım, Şimşek, 2013'ten akt: Başkale, 2016)" bakımından önemlidir. Bundan hareketle çalışmanın inandırıcılığını arttırmak adına

öğrencilerle her uygulamadan sonra bireysel görüşmeler toplamda dört hafta sürmüştür.

"Nitel çalışmaların genelleme amacı yoktur. Bütün deneyimler bireyin durumunu anlamaya odaklanır. Çalışmayı okuyanlar sonuçları kendi çalışmalarında uygulayabilmeleri için katılımcıların yaşadıkları deneyimler ayrıntılı olarak tanımlanmalıdır. Bu nedenle nitel araştırmalarda aktarılabilirliği kanıtlamak için örneklem seçiminin nasıl yapıldığı, katılımcıların özellikleri ve ortam açıkça belirtilmesi gerekmektedir" (Sharts-Hopko, 2002'den akt: Başkale, 2016). Araştırma için oluşturulan çalışma grubu üyeleri aynı düzeyde olan ve aynı kurumda eğitim gören eşit şartlardaki öğrenciler içinden seçilmiştir. Çalışmanın içeriğinde kullanılan tematik unsurlar B1 düzeyinin temalarıyla ilişkilendirilmiş olduğu için bu çalışmadan elde edilecek materyal bulguları başka çalışmalarda da kullanılabileceğinden dolayı bu çalışma aktarılabilir bir çalışmadır.

Araştırmamız çalışmanın uzun bir süre zarfında gerçekleştirilmesi, verilerin dikkatlice ve en ince detayına kadar düşünülüp toplanması, çalışmada farklı grupların kullanılması ve her adımın uzman görüşünden geçirilmesi ile "verilerin ayrıntılı rapor edilmesi, katılımcı teyidi, çeşitleme ve uzman teyidi" (Yıldırım, Şimşek, 2016) olan inandırıcılık ve aktarılabilirlik kriterlerini sağlamaktadır.

3. BULGULAR VE YORUM

Çalışmada elde edilen verilenden hareketle araştırmada yer alan dört alt probleme ilişkin olarak grupların ayrı ayrı çıktıları yorumlanmış ve bütün katılımcı grupların sonuçları birbiriyle karşılaştırılmıştır.

3.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Ses, alt yazı ve görsel uyaranlı dinleme metinlerinin kullanıldığı ve dört uygulamanın yapıldığı araştırmanın nitel ve nicel bulguları aşağıdaki bölümlerde değerlendirilmiştir.

3.1.1. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+ altyazı ve görsel kombinasyonun ele alındığı birinci uygulamaya yönelik nicel bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir:

Tablo 4: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları

AYININ DOSTLUĞU											
Öğr.	**Gruplar**	**Sorular**									**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.1	**A+G+S**	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	*0*	*0*	*1*	*1*	**5**
Ö.2	**A+G+S**	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	**7**
Ö.3	**A+G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	**7**
Ö.4	**A+G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*0*	*1*	**6**
TOPLAM PUAN												**25**

Tablodaki bulgulara göre 4, 5 ve 10 numaralı sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir. 3 numaralı soruya hiç bir öğrenci doğru yanıt verememiştir. 1, 2, ve 9 numaralı sorulara üç öğrenci doğru yanıt verirken, 7 ve 8 numaralı sorulara ise sadece birer öğrenci (Ö.3 ve Ö.2) doğru yanıt vermiştir. 6 numaralı soruya ise iki öğrenci (Ö.2, Ö.4) doğru, iki öğrenci (Ö.1, Ö.3) ise yanlış cevap vermiştir. Söz

konusu öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	3
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	0
4	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
5	Çoktan Seçmeli	Analiz	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	2
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	1
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	1
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	3
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	4

Tablodan hareketle öğrencilerin en yüksek başarıyı bilgi, analiz ve kavrama basamaklarındaki sorularda gösterdikleri görülmektedir.

3.1.2. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Öğrencilerin tamamı Ayının Dostluğu adlı metni anladıklarını, altyazı ve görselin anlamalarını kolaylaştırdığını söylemişlerdir. Grubun tamamı, görsel ve altyazı olmasının anlamada kendilerine yardımcı olduğunu düşünmektedir. Ancak öğrencilerinden ikisi (Ö.2 ve Ö.4) altyazının, diğer ikisi (Ö.3.ve Ö.1) ise görselin kendilerine daha fazla yardımcı olduğunu ve bunların olmaması durumunda daha fazla zorlanabileceklerini ifade etmişlerdir. Yine aynı öğrenciler materyali dinlerken kendilerine yardımcı olduğunu düşündükleri uyarana odaklandıklarını ve kaçırdıkları yerleri yine aynı uyaranla telafi ettiklerini belirtmişlerdir.

Altyazıya odaklanan öğrencilerden Ö.4, günlük hayatında okumayı dinlemeye tercih ettiğini ve okuyarak daha iyi anladığını belirtirken görsele odaklanan öğrencilerden olan Ö.3. ise görselin zihninde bir harita oluşmasına neden olduğu için dinlediği metni daha iyi anlamasını sağladığını ifade etmiştir. Yine görsele odaklanan öğrencilerden Ö.1, metnin hikâye türünde olmasından dolayı görsel ile anlatılanların uyumlu olduğunu, bu sebeple görselin kendisine daha fazla yardımcı olduğunu aktarmıştır.

Öğrenciler odaklandıkları uyarana paralel olarak materyalde olmasını tercih edeceği, olmasaydı daha çok zorlanabileceği uyaranı da aynı şekilde ifade etmişlerdir. Buna göre Ö.1 ve Ö.3 görsel, Ö.2 ve Ö.4 altyazıyı tercih edeceğini söylemiştir.

Grup puanlamalarında altyazıya odaklanan öğrenciler Ö.2. yedi ve Ö.4. altı puan alırken, görsele odaklanan öğrencilerden Ö.3. yedi ve Ö.1. beş puan almıştır. Bu sonuçlara göre altyazıya odaklanan öğrenciler bir puan farkla diğer iki öğrenciye göre daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

3.1.3. Ses+Altyazı+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+altyazı+görsel grubunun araştırmanın ikinci uygulamasına yönelik elde edilen bulguları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Sonuçları

HÜZÜNLÜ PENCERE												
Öğr.	**Grup**	**Sorular**										**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.1	**A+G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	**9**
Ö.2	**A+G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**9**
Ö.3	**A+G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	**9**
Ö.4	**A+G+S**	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	**8**
TOPLAM PUAN												**35**

Tablodaki bulgulara göre 2, 4, 5, 7 ve 9 numaralı sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru cevap veremediği hiçbir soru bulunmamaktadır. 1, 3, 6, 8 ve 10 numaralı sorulara öğrencilerin çoğunluğu doğru yanıt verirken öğrencilerin sadece bir tanesinin doğru cevap verdiği hiçbir soru bulunmamaktadır. Öğrenciler

tabloda görüldüğü üzere soruların en az üçüne doğru yanıt vermişlerdir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Ses+Altyazı+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	3
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	3

Öğrencilerin tümü toplam dört soruya doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda bir soruya en az üç öğrencinin doğru yanıt vermiş olması bir önceki uygulamaya göre başarı durumlarının arttığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

3.1.4. Ses+Altyazı+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı uygulama için sunulan metni anladıklarını belirtmişlerdir. Ancak Ö.4 metni anlamada biraz zorlandığını da sözlerine eklemiştir.

Bu uygulamada Ö.1 ve Ö.4'e göre altyazının, Ö.2'ye göre görselin; Ö.3'e göre ise her ikisinin de olmasının anlamada kendilerine daha çok yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Ancak, Ö.2 dışında diğer tüm öğrenciler metni dinlerken altyazıya odaklandıklarını ifade etmişlerdir. Ö.2, her ne kadar görselin kendisine yardımcı olduğunu düşünse de metni dinlerken en çok sese odaklandığını belirtmiştir. Ayrıca görsel ve altyazının olup olmamasının bir fark yaratmayacağına da vurgu yapmıştır. Bunun sebebini ise metnin akıcı, hikâyenin kolay, anlatıcının etkileyici, tane tane ve

açık konuşmasına bağlamıştır. Öğrenciler bir önceki uygulamada olduğu gibi odaklandıkları uyaranın olmamasının kendilerini daha fazla etkileyebileceğini ve onun olmasını tercih edeceklerini belirtmişlerdir.

Yine Ö.2, metni dinlerken kaçırdığı bir yerin bulunmadığını söylerken, diğer öğrenciler altyazıya odaklanmalarına paralel olarak kaçırdıkları yerleri telafi etmek için yine altyazıyı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Buna göre genel görüşme sonuçlarından elde edilen veriler ikinci uygulama için en az odaklanılan uyaranın görsel, en fazla olanın ise altyazı olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunun sese karşın görsele daha fazla dikkat ettiği söylenebilir.

Başarı puan tablosuna bakıldığında ise genel ortalamada en yüksek puanı alan uygulamadan biri olduğu ve her soruyu en az üç öğrencinin doğru yanıtladığı görülmektedir. Öğrencilerden üçü on sorudan dokuzuna doğru yanıt verirken sadece bir tanesi sekiz soruya doğru yanıt vermiştir. Bu verilere göre altyazıya odaklanan öğrenciler ile sese odaklanan öğrenci arasında belirgin bir fark gözlenmemiştir.

3.1.5. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Katılımcıların Ses+Altyazı+Görsel kombinasyonuna yönelik grubunun üçüncü uygulamaya ilişkin elde edilen bulguları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları

MOENA KÖYÜ											
Öğr.	**Grup**	**Sorular**									**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.1	**A+G+S**	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*0*	**6**
Ö.2	**A+G+S**	*1*	*0*	*0*	*0*	*1*	*0*	*0*	*0*	*1*	*1*	**4**
Ö.3	**A+G+S**	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*0*	**6**
Ö.4	**A+G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	**8**
TOPLAM PUAN												**24**

Tablodaki bulgulara göre 5 ve 9 numaralı soruya öğrencilerin tamamı doğru yanıt vermiştir. 8 numaralı soruya ise hiçbir öğrenci doğru yanıt verememiştir. 1, 3 ve 4 numaralı sorulara öğrencilerin çoğu doğru yanıt verirken, 10 numaralı soruya sadece bir öğrenci (Ö.2) doğru yanıt verebilmiştir. Öğrencilerin yarısı 2, 6 ve 7 numaralı

sorularda doğru yanıt verirken diğer yarısı ise aynı sorulara doğru yanıt verememiştir. Bu öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik elde edilen bulgular Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	2
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	2
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	2
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	0
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	1

Araştırmaya katılan öğrenciler metnin diğer metinlere göre zor olduğunu söylemelerine paralel olarak en düşük puanları da bu uygulamada elde ettikleri görülmektedir.

3.1.6. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Bu uygulamada Ö.2 hariç diğer tüm öğrenciler metni anlamada zorlandıklarını dile getirmişlerdir. Öğrencilerin çoğu bu uygulamadaki metnin diğer uygulamadaki metinlere göre daha zor bir metin olduğunu ve daha çok bilmedikleri kelimeler bulunduğunu söylemişlerdir. Ö.2 metni anlamada altyazı ve görsel olduğu için zorluk çekmediğini ifade etmiş olsa da test sonuçlarına göre en düşük puanı alan öğrenci olmuştur.

Öğrenciler metnin bilgilendirici metin olmasından dolayı çok bilgi içermesi ve bilmedikleri kelimelerin fazlalığı sebebiyle dinleme yerine okumayı tercih ettiklerini

söylemişlerdir. Sadece Ö.4, bazı noktalarda emin olabilmek için görseli kullandığını ancak yine de altyazının kendisine daha çok yardımcı olduğunu, altyazıya daha çok odaklanmasına rağmen kaçırdığı yerleri görsel kullanarak telafi ettiğini ifade etmiştir. Diğer öğrenciler de metni dinlerken altyazıya odaklandıklarını ve anlamadıkları yerleri altyazıyla telafi etmeye çalıştıklarını söylemişlerdir. Öğrenciler diğer uygulamada olduğu gibi odaklandıkları uyaranın olmamasının kendilerini daha fazla etkileyebileceğini ve olmamasını tercih edebileceklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin başarı durumlarına bakıldığında sentez basamağındaki görsel içerikli soruya kimsenin doğru yanıt vermediği görülmektedir. Puanlamada en başarılı öğrenci ise altyazıya odaklanmasına rağmen anlayamadığı ve kaçırdığı yerlerde görselden de yardım alan tek öğrenci olan Ö.4 olmuştur.

3.1.7. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+Altyazı+Görsel grubunun dördüncü uygulamasına yönelik elde edilen bulguları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları

MESUT İNSANLAR FOTOĞRAFHANESİ											
Öğr.	**Grup**	**Sorular**									**TOP**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.1	A+G+S	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**10**
Ö.2	**A+G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	**9**
Ö.3	A+G+S	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**9**
Ö.4	A+G+S	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	*1*	**7**
TOPLAM PUAN												**35**

Tablodaki bulgulara göre 1, 3, 5, 8 ve 9 numaralı sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru yanıt veremediği hiçbir soru bulunmamaktadır. Öğrenciler 2, 4, 6, 7 ve 10 numaralı sorularda çoğunluk olarak doğru yanıt vermişlerdir. Dolayısıyla her soruya en az üç öğrencinin doğru yanıt verdiği görülmektedir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11: Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	4
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	3
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	3
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	3

Yukarıda verilen tablo incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin uygulamadaki bütün sorulara cevap verdiği ve doğru yanıt verilemeyen hiçbir sorunun bulunmadığı görülmektedir.

3.1.8. Ses+Altyazı+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Öğrencilerin tamamı dinledikleri metni anladıklarını ifade etmişlerdir. Bu metnin türü şiir olduğu için bir önceki metne göre daha kolay olduğunun da altını çizmişlerdir. Ö.3 hariç diğer öğrenciler görselin bu uygulamada bir etkisinin olmadığını ifade etmiştir.

Ö.3 ve Ö1. metni dinlerken sese, Ö.2 ise hem sese hem altyazıya odaklandığını söylemiştir. Ö.3 ayrıca metni dinlerken altyazıya çok bakmadığını ve görselin daha faydalı olduğunu belirtmiştir. Kaçırdığı yerleri de görselin kendisinde oluşturduğu hayal dünyası ile birlikte telafi etmeye çalıştığını söylemiştir.

Ö.2 ve Ö.4 metinde altyazının olmamasının kendilerini daha fazla zorlayacağını belirtmiştir. Ö.1 sese odaklanmasına rağmen altyazıyı görsele tercih etmiş; Ö.3 ise

sese odaklanmasına rağmen görseli tercih ederek görselin olmamasının kendini çok zorlayabileceğine vurgu yapmıştır.

Ö.1 genel anlamı ses ile anladığını, ancak detaylar ve kaçırdığı noktalar için altyazıyı tercih ettiğini söylemiştir. Ö.4 ise diğer videolar gibi bu videoda da altyazıya odaklandığını ve duymadığı yerlerde altyazının kendisine çok yardımcı olduğunu ifade etmiştir.

Öğrencilerin başarı durumlarına bakıldığında ise genel sıralamada en yüksek puanı aldıkları iki uygulamadan biri olduğu görülmektedir. Öğrencilerin doğru yanıt veremedikleri soru bulunmazken her soruya en az üç öğrencinin doğru yanıt vermesi, diğer uygulamalardan öne geçiren bir faktördür. Tüm bunlarla birlikte dördüncü uygulama en başarılı uygulama olarak kabul edilebilir.

3.1.9. Ses+Görsel+Altyazı'dan Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması

Öğrencilerin puanlamada 35 ile en başarılı oldukları uygulamalar hikâye türündeki ikinci uygulama ile şiir türündeki dördüncü uygulama olmuştur. Öğrencilerin 24 puan ile en az başarılı olduğu üçüncü uygulama bilgilendirici metin türündedir.

Öğrenci görüşmelerinde anlama oranının en az olduğu ve en zorlandıkları metin olarak görülen 3. uygulama puanlamada da sonuncu olmasıyla öğrenci görüşmeleriyle paralel özellikler göstermiştir. Altyazı ve görsel bulunmasına rağmen hikâye türünde olmaması ve fazla bilgi içermesi 3. uygulamayı zorlaştıran faktörler arasında gösterilmiştir. Ancak buna karşın, öğrencilerin çok kolay olarak niteledikleri birinci uygulamanın 25 puan ile üçüncü sırada yer alması dikkate değerdir.

Öğrenciler görüşmelerde ilk uygulamada nasıl bir şeyle karşılaşacaklarını bilmediklerinden dolayı materyali nasıl dinleyeceklerini, nelere dikkat etmeleri gerektiğini kestiremediklerini söylemişlerdir. Bu sebeple diğer benzer metinlere göre daha dikkatsiz dinlediklerini ifade etmişlerdir.

Öğrenciler tüm uygulamalarda çoktan seçmeli türündeki 5 numaralı soruya doğru cevap vermişlerdir. En az doğru yanıt verilen soru ise tüm uygulamalarda sentez basamağında yer alan çoktan seçmeli türündeki 8 numaralı soru olmuştur. Bu soru birinci uygulama hariç diğer üç gruptaki görsel içerikli sorudur ve çıkan sonuçlara

göre metinlerde görselin olması bu sorunun doğru yanıtlanma oranıyla beklenenin aksi yönde bir sonuç doğurmuştur.

Öğrencilerin tümünün doğru yanıt verdiği soru sayısı birinci uygulamada 3, ikinci ve dördüncü uygulamada 5 ve üçüncü uygulamada 2'dir. Öğrencilerin en yüksek başarı gösterdikleri uygulamalar olan ikinci ve dördüncü uygulama, hem puan hem de doğru yanıt sayısı bakımından eşit olsa da her soruya en az üç öğrencinin doğru yanıt verdiği 4. uygulama bu yönüyle daha başarılı olarak kabul edilmiştir.

Öğrenci görüşmelerinden elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, genel olarak metinleri dinlerken altyazıya odaklanmış, görseli yetersiz olarak görmüş, zorlandıkları veya anlamadıkları yerlerde altyazıyı kullanarak telafi yolunu seçmiştir.

Ö.3 kırk soruluk dört uygulamada 31 soruya doğru yanıt vererek en yüksek başarı elde eden öğrenci olmuştur. Onu 30 puanla Ö.1 takip ederken, Ö.2 ve Ö.4 29 puan alarak en son sırayı paylaşmaktadırlar. Puanlamada en yüksek başarı gösteren Ö.3 genel olarak hem altyazının hem de görselin faydalı olduğunu, iki uygulamada görsele iki uygulamada sese odaklandığını söyleyen, değişik frekanslardan elde edilen uyaranların yararlı olduğunu savunan öğrencidir.

3.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu başlık altında ses ve görsel uyaranlı dinleme metinleri kullanılarak dört ayrı uygulamadan elde edilen veriler ele alınmıştır. Söz konusu veriler nicel ve nitel bulgular olarak sınıflandırılmış ve ilgili başlık altında değerlendirilmiştir.

3.2.1. Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+Görsel grubunun birinci uygulamasına yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo 12'de gösterilmektedir.

Tablo 12: Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları

AYININ DOSTLUĞU												
Öğr.	**Grup**	**Sorular**										**TLM**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.5	**G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	*1*	**7**
Ö.6	**G+S**	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	*1*	**6**
Ö.7	**G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	**8**
Ö.8	**G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*0*	*1*	**6**
TOPLAM PUAN												**27**

Tablodaki bulgulara göre, 2, 4, 5, 8 ve 10 numaralı sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir. 3 ve 7 numaralı soruya ise hiçbir öğrenci doğru yanıt verememiştir. 1 ve 9 numaralı sorulara üç öğrenci doğru yanıt verirken, 6 numaralı soruya ise sadece bir öğrenci (Ö.3) doğru yanıt vermiştir. Bu öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13: Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	0
4	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
5	Çoktan Seçmeli	Analiz	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	1
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	0
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	3
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	4

Tabloya göre öğrencilerin tamamı toplam 5 soruya doğru yanıt verirken 2 soruya ise hiçbir öğrenci doğru yanıt verememiştir. Öğrencilerin doğru yanıt veremediği

sorular, kavrama basamağında yer alan doğru/yanlış türündeki soru ve sentez basamağında çoktan seçmeli türündeki soru olmuştur.

3.2.2. Ses+Görsel Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Öğrencilerin tamamı Ayının Dostluğu adlı metni anladıklarını, görselin dinlediklerini anlamada kendilerine yardımcı olduğunu ve anlamalarını kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir. Ö.6 bilmediği bazı fiilleri görselden çıkararak anlayabildiğini ifade ederken, Ö.8 görsel olmasaydı videonun akılda kalıcılığının olmayacağını söylemiştir. Ö.5, Ö.7 ve Ö.8 görsel olmasaydı biraz zorlanabileceklerini, Ö.6 ise görselin sadece bazı kelimeler için kendisine yardımcı olduğunu ve olmamasının pek bir fark yaratmayacağını belirtmiştir.

Ö.5, videoda altyazı olmasının dinleme için değil sınav için daha çok faydalı olacağını düşünmektedir. Ö.6 genellikle Türkçe metinlerde altyazıdan faydalandığını ancak aynı zamanda altyazı olsaydı görsellere hiç bakmayacağını söylemiş, bu video için görsellerin altyazıdan daha etkili olabileceğini ifade etmiştir.

Ö.7 altyazının görsel ile birlikte olması durumunda kendisine yardım edebileceğini belirtmiştir. Ö.8 ise görsel olmasaydı metnin aklında kalmayacağını, görselin akılda kalıcılığı arttırdığını, bu video için altyazıdan daha önemli ve faydalı olduğunu söylemiştir.

Metni dinlerken öğrencilerden ikisi Ö.5 ve Ö.7 daha çok sese, Ö.6 ise görsele odaklandığını; ancak Ö.8, bu oranın eşit olduğunu ifade etmiştir. Ö.8 kaçırdığı hiçbir noktanın olmadığını; Ö.6 ve Ö.7 kaçırdığı yerleri görselle telafi ettiklerini söylemişlerdir. Ö.5, önemli gördüğü ve testte karşısına gelebileceğini düşündüğü yerlerde daha çok sese, ancak önemsiz bulduğu yerlerde ise görsellere daha fazla odaklandığının altını çizmiştir.

Öğrencilerin genel durumlarına bakıldığında aynı sorulara doğru cevaplar verdikleri görülmektedir. 10 sorudan 5'ini grubun tüm öğrencileri doğru cevaplamıştır. Grup içinde en başarılı olan öğrenci 8 puan ile sadece sese odaklandığını söyleyen Ö.7 olurken, odaklanma oranı eşit olan Ö.8 ve görsele odaklanan Ö.6, 6 puanla en düşük puanları alan öğrenciler olmuştur.

3.2.3. Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+Görsel kombinasyonuna ilişkin grubun İkinci uygulamaya yönelik elde edilen bulguları Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Sonuçları

HÜZÜNLÜ PENCERE												
Öğr.	**Grup**	**Sorular**										**TLM**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.5	**G+S**	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**8**
Ö.6	**G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	**8**
Ö.7	**G+S**	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	**7**
Ö.8	**G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*0*	**7**
TOPLAM PUAN												**30**

Tablodaki bulgulara göre, 4, 5 ve 9 numaralı sorulara öğrencilerin tamamı doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru yanıt veremedikleri soru bulunmamaktadır. 1, 2, 3, 6 ve 10 numaralı sorulara üç öğrenci doğru yanıt verirken, 7 numaralı soruya yalnız iki öğrenci doğru yanıt verebilmiştir. 8 numaralı soruya ise sadece bir öğrenci (Ö.5) doğru yanıt verebilmiştir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15: Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	3
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	2
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	1
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	3

Tablodaki bulgulara göre öğrencilerin tamamı çoktan seçmeli, çoktan seçmeli ve açık uçlu türünde kavrama, bilgi ve değerlendirme basamaklarındaki sorulara doğru yanıt vermiştir. Çoktan seçmeli türünde olan sentez basamağındaki soruya ise sadece bir öğrenci doğru yanıt verebilmiştir.

3.2.4. Ses+Görsel Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı metni kolaylıkla anladıklarını ve görselin kendilerine çok yardımcı olduğunu söylemişlerdir. Ö.5 hikâye tarzı metinlerde görsellerin daha önemli olduğunu, Ö.8 de görsellerin akılda kalıcılığı sağladığını vurgulamıştır. Tüm öğrenciler görselin olmamasının kendilerini zorlayabileceğini söylemiş, ancak Ö.6 bu metin öykülendirici metin olmasına rağmen fazla hareket içermemesi sebebiyle görselin bir önceki kadar önemli olmadığının savunmuştur.

Öğrencilerin üçü bu videoda altyazıya gerek olmadığını söylerken Ö.6 hikâyenin olay değil durum hikâyesi ve "biraz daha psikolojik, yani duygusal bir hikâye" olduğunu, bu sebeple kelimelerin hareketten daha önemli olduğunu ve altyazıyı tercih edebileceğini belirtmiştir. Ö.5 ise hikâye diyaloglar içerdiğinde altyazının faydalı olabileceğini, bu hikâyenin tümü diyaloglardan oluşmadığı için ise altyazının çok önemli olmadığını söylemiştir. Ö.7 metnin basit ve anlaşılabilir olmasından

dolayı altyazının ya da görselin bir öneminin olmadığını, sadece sesin yeterli olabileceğini savunmuştur.

Metni dinlerken Ö.5 ve Ö.8 görsele, Ö.6 ve Ö.7 ise sese odaklandığını açıklamıştır. Öğrencilerin üçü metni dinlerken kaçırdıkları yerlerin olmadığını söylerken, Ö.6 kaçırdığı bazı kelimelerin olduğunu ancak kaçırdığı kelimelere bağlı görseller bulunmadığından telafi edemediğini ifade etmiştir. Söz konusu öğrenci görüşmelerinde eşit bulgular elde edilmesine paralel olarak puanlamada da Ö.5 ve Ö.6 8'er puan, Ö.7 ve Ö.8 7'şer puan almışlardır. Görsel içerikli olan sentez basamağında ve çoktan seçmeli türündeki sekizinci soruyu tek doğru yanıtlayan öğrenci ise görsele odaklandığını söyleyen Ö.5 olmuştur.

3.2.5. Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+Görsel grubunun, üçüncü uygulamasına yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16: Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları

MOENA KÖYÜ											
Ögr.	**Grup**	**Sorular**									**TLM**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.5	**G+S**	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*0*	**5**
Ö.6	**G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	**7**
Ö.7	**G+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**9**
Ö.8	**G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*0*	*1*	*1*	**7**
TOPLAM PUAN												**28**

Tablodaki bulgulara göre 1, 2, 5 ve 9 numaralı sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru yanıt veremedikleri soru bulunmamaktadır. Öğrencilerin çoğu 4 ve 10 numaralı soruya doğru cevap verirken, 3 ve 8 numaralı soruya sadece bir öğrenci doğru cevap verebilmiştir. 6 ve 7 numaralı sorulara ise öğrencilerin yarısı doğru cevap verebilmiştir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 17'de gösterilmiştir.

Tablo 17: Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	4
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	1
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	2
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	2
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	1
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	3

Tablodaki bulgulara göre öğrencilerin tamamı toplam dört soruya doğru cevap vermiştir. Yine tüm öğrenciler analiz, bilgi ve değerlendirme basamağındaki sorulara doğru yanıt vermiştir. Yalnızca bir öğrencinin doğru yanıt verdiği sorular ise kavrama ve sentez basamağındaki sorular olmuştur.

3.2.6. Ses+Görsel Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı videoyu anlamakta diğer videolara göre zorlandıklarını, önceki uygulamalara göre daha fazla bilmedikleri kelimelerin olduğunu vurgulamıştır. Ö.6 bu uygulamada zorlanmasının sebebini tarihsel kelimeler ve daha fazla detay olarak açıklamıştır.

Bütün katılımcılar metnin altyazıya ihtiyacı olduğunu söylerken görselin vidoyu anlamaya olan katkısının kişiden kişiye değiştiği gözlemlenmiştir. Örneğin, Ö.5 görselin kendisine pek yardımcı olmadığını ve sese odaklandığını söylerken Ö.6 ve Ö.8 görselin faydalı ve önemli olduğunu ifade etmiştir.

Ö.6 ile Ö.7 görsel hakkında tam olarak birbirine zıt düşüncelere sahiptirler. Ö.6 görselin videodaki anlatımla uyumlu olduğunu, metinde geçen yerleri görselden

anlayabildiğini belirtirken Ö.7 metnin hikâye olmamasından dolayı görseller ile metnin uyum içinde olmadığını savunmuştur.

Öğrencilerin üçü metni dinlerken sese odaklandıklarını söylemişlerdir. Ancak Ö.7 bu metinde, metnin kendisi için zor olduğundan kaynaklı olarak tümünü anlayabileceğini düşünmediğini ve bu nedenle görsellere daha fazla odaklandığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin tümü metni dinlerken kaçırdıkları yerlerin diğerlerine göre fazla olduğunu ve anlamadıkları yerleri görsel kullanarak telafi etmeye çalıştıklarını belirtmiştir. Bu duruma rağmen tam anlamıyla telafi edemediklerini, görselin bu konuda yetersiz kaldığını ve videonun alt yazılı olmasının kendilerine bu konuda daha fazla yardımcı olabileceğini belirtmişlerdir.

Grup içinde on sorudan dokuzuna doğru yanıt vererek puanlamada en başarılı olan öğrenci, görsellere odaklandığını söyleyen Ö.7'dir. Ö.7'nin doğru cevap veremediği soru ise doğru/yanlış türündeki kavrama basamağında yer alan 3 numaralı sorudur.

3.2.7. Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+Görsel grubunun gerçekleştirdiği dördüncü uygulamaya yönelik bulgular Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18: Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları

MESUT İNSANLAR FOTOĞRAFHANESİ												
Öğr.	**Grup**	**Sorular**										**TLM**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.5	**G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	**9**
Ö.6	**G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**10**
Ö.7	**G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**10**
Ö.8	**G+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**10**
TOPLAM PUAN												**39**

Tablodaki bulgulara göre, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 numaralı sorulara öğrencilerin tümü doğru yanıt vermiştir. 10 numaralı soruya sadece bir öğrenci doğru yanıt verememiştir. Öğrencilerin tümünün doğru yanıt veremediği cevap bulunmamaktadır. Soruların tamamına en az üç öğrencinin doğru yanıt verdiği

görülmektedir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19: Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	4
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	4
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	3

Öğrencilerden Ö.5'in doğru yanıt veremediği soru kapalı uçlu türünde, kavrama basamağındaki soru olmuştur. Diğer tür ve basamaklardaki sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir.

3.2.8. Ses+Görsel Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamı metni anlamada zorluk çekmediklerini ve bu metnin görsele ihtiyacı olmadığını söylemiştir. Ö.6 görsellerin metinle uyumlu olduğu yerlerde kendisine yardımcı olduğunu ancak görselin metni tam olarak karşılayamadığı durumlarda ise yardımcı olmadığını ve kafasını karıştırdığını ifade etmiştir. Ayrıca söz konusu metinde görsel olmaması durumunda dinlemeye daha fazla konsantre olabileceğini de sözlerine eklemiştir

Metni dinlerken öğrenciler sese odaklandıklarını belirtmiş, Ö.6 ise aynı şekilde sese odaklamaya çalıştığını ancak bazı yerlerde görsellerin bunu engellediğini savunmuştur. Ö.7 ve Ö.8 metinde kaçırdıkları bir yerin olmadığını, Ö.5 ve Ö.6

kaçırdıkları yerleri telafi etmekte görselin yetersiz olduğunu bu sebeple telafi edemediklerini belirtmişlerdir.

Ö.5 ve Ö.6 metin türünün şiir olması sebebiyle kelimelerin görüntüden daha önemli olduğunu, bu sebeple bu metinde altyazıyı tercih edebileceklerini söylemiştir. Ancak Ö.7 metnin tek başına yeterli olduğunu görselin kendisine yardımcı olmasına rağmen altyazının gereksiz olduğunu savunmuştur. Ö.8 ise görselin kendisine yardımcı olmadığını ve bu metin için sesin yeterli olabileceğini ifade etmiştir.

Öğrencilerin puan durumlarına bakıldığında Ö.5 hariç hepsinin tüm sorulara doğru yanıt verdiği görülmektedir. Ö.5 ise metni anladığını ancak altyazı olsaydı bu oranın %95'lere çıkacağını savunmuştur. Buna göre öğrencilerin en yüksek doğru oranı ile en başarılı oldukları uygulama dördüncü uygulama olduğu görülmektedir.

3.2.9. Ses+Görsel'den Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması

Öğrenciler birinci ve ikinci uygulama için kolaylıkla anladıklarını söylemelerine rağmen en yüksek puanı 39 ile çoğunluğun sese odaklandığını söylediği dördüncü uygulamada elde etmişlerdir. İkinci uygulama 30 puan ile ikinci sırada yer alırken, beklenenin aksine en düşük puanı ise 27 ile çok basit olarak nitelendirdikleri birinci uygulamada almışlardır. Öğrencilerin en zorlandıkları metne sahip olan üçüncü uygulama ise 28 puan ile üçüncü sıradadır. Öğrencilerin kendi aralarındaki toplam doğru yanıt sayılarına bakılacak olursa, 40 soruda 34 doğru yanıt ile ilk sırada Ö.7 yer almaktadır.

Öğrenciler tüm gruplarda 5 numaralı soruya doğru yanıt vermiştir. Bu soru tüm uygulamalarda çoktan seçmeli türünde; birinci uygulamada analiz, diğerlerinde ise bilgi basamağında yer almaktadır. Öğrencilerin tamamının doğru yanıt verdiği soru sayısı, 10 sorudan 9'nun doğru olduğu dördüncü uygulama olurken, 3 soru ile en düşüğü ikinci uygulama olmuştur. Bu bağlamda öğrencilerin kendilerine kolay gelen metinlerden beklenenin aksine daha düşük puan almaları tereddüt ettikleri metinlerde bir yerleri kaçırma korkusu ile daha fazla odaklandıkları sonucuna varılabilmektedir.

Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin sese odaklanma oranları daha fazla çıkmış kaçırılan yerlerin telafisinde ise görseller, hikâye ve hareket içerikli metinler faydalı olurken genel olarak değerlendirildiğinde bir

katkısının olmadığı söylenmiştir. Öğrencilerin en başarılı olduğu metnin türü ise şiirdir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olarak ele alınan ses ve altyazı uyaranlı dinleme metinleri kullanılarak gerçekleştirilen dört ayrı uygulamanın bulguları bu başlık altında değerlendirilmiştir.

3.3.1. Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+altyazı grubunun birinci uygulamasına yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları

AYININ DOST9LUĞU											
Öğr.	**Grup**	**Sorular**									**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.9	**A+S**	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	**8**
Ö.10	**A+S**	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	**7**
Ö.11	**A+S**	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	**7**
Ö.12	**A+S**	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	**6**
TOPLAM PUAN												**28**

Tablo17'ye bakıldığında 4, 5, 6, 8 ve 10 numaralı sorulara öğrencilerin tamamının doğru yanıt verdiği görülmektedir. 7 numaralı soruya ise hiçbir öğrenci doğru yanıt verememiştir. Öğrencilerin çoğu 1 numaralı soruya doğru yanıt verirken 3 numaralı soruya sadece bir öğrenci doğru yanıt verebilmiştir. 2 ve 9 numaralı soruya ise öğrencilerin yarısı doğru yanıt vermiştir. Söz konusu öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 21'de gösterilmiştir.

Tablo 21: Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	2
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	1
4	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
5	Çoktan Seçmeli	Analiz	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	4
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	0
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	2
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	4

Öğrencilerin hepsinin doğru yanıt veremediği soru Çoktan Seçmeli türünde analiz basamağındaki soru olmuştur. Diğer tüm sorulara en az bir öğrencinin doğru yanıt verdiği görülmektedir.

3.3.2. Ses+Altyazı Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Öğrencilerin tamamı Ayının Dostluğu adlı metni anladıklarını ve videonun altyazılı olmasının kendilerine dinleme sürecinde yardımcı olduğunu belirtmiştir. Ö.12 altyazının olmamasının kedisini zorlayabileceğini belirtmiştir. Ancak Ö.11 ve Ö.10 altyazının olup olmamasının kendilerini çok fazla etkilemeyeceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca videoda görselin yer almasının dikkatlerini bozabileceğini, bu sebeple sadece altyazı olmasının kendileri için daha iyi bir seçenek olduğuna dikkat çekmişlerdir. Ö.9 ise görselin dinleme ve anlamasını daha çok kolaylaştırabileceği yönünde açıklama yapmıştır.

Metni dinlerken Ö.10 ve Ö.9 daha çok sese, Ö.12 altyazıya odaklandığını, Ö.11 ise odaklanma oranının eşit olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin çoğu anlamadıkları yerde altyazıya baktıklarını söylemişlerdir. Ö.12 hariç tüm öğrenciler metinde altyazının yeterli olduğunu ve görsele ihtiyaç olmadığını savunmuştur. Ö.12 ise

hikâyenin ne hakkında olduğunu daha iyi anlamak adına altyazıyı tercih edebileceğini söylemiştir.

Grup puanlamasında en yüksek puanı alan Ö.9, anlamadığı yerleri altyazıyla telafi etmeye çalışsa da ikinci kez dinlediğinde sese daha fazla odaklanarak anlamaya çalıştığını, görsel olmasının sese odaklanma oranında negatif yönde bir etkisinin olduğunu ifade etmiştir. Ö.12 ve Ö.11 kaçırdığı yerleri altyazıya bakarak telafi ettiğini, Ö.10 ise kaçırdığı yerleri telafi edemediğini söylemiştir. Puanlamada en yüksek puanı alan öğrenci yukarıdaki ifadeleri belirten Ö.9'dur. En düşük notu alan Ö.12, duymadığı yerlerde altyazıya odaklandığını ve altyazı olmasaydı dinleme oranın çok etkilenebileceği ifade etmesine rağmen, metinde görsel olmasını tercih ettiğini belirtmiştir.

3.3.3. Ses+Altyazı Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Üçüncü alt problem kapsamında ele alınan Ses+altyazı grubunun ikinci uygulamasına yönelik nicel bulgular Tablo 22'de gösterilmiştir.

Tablo 22: Ses+Altyazı Grubu ikinci Uygulama Test Sonuçları

HÜZÜNLÜ PENCERE												
Öğr.	**Grup**	**Sorular**										**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.9	**A+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	**8**
Ö.10	**A+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	**9**
Ö.11	**A+S**	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	**7**
Ö.12	**A+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*0*	*1*	**6**
TOPLAM PUAN												**30**

Tablodaki bulgulara göre 2, 4, 5, 7 ve 10 numaralı sorulara öğrencilerin tümü doğru yanıt vermiştir. Öğrenciler 8 numaralı soruya doğru yanıt verememiştir. Öğrencilerin çoğu 1 ve 3 numaralı sorulara doğru yanıt verirken, 6 ve 9 numaralı sorulara katılımcıların yarısı doğru yanıt verebilmiştir. Bu katılımcıların doğru yanıt verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 23'te gösterilmiştir.

Tablo 23: Ses+Altyazı Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	2
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	0
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	2
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	4

Tablo 20'ye bakıldığımda hiçbir öğrencinin doğru yanıt veremediği soru çoktan seçmeli türünde olan ve sentez basamağında yer alan 8 numaralı soru olmuştur.

3.3.4. Ses+Altyazı Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Üçüncü uygulamadaki nitel bulgulara bakıldığında öğrencilerin tamamının videoyu anladıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin ikisi (Ö.9 ve Ö.12) söz konusu videoyu anlamada altyazının kendilerine yardım ettiğini belirtmiştir.

Ö.10 dışında tüm öğrenciler bu videoda görsel olmasının daha iyi olabileceğini düşüklerini söylerken Ö.10 çok fazla bir farkın olmayacağını ifade etmiştir. Ö.9 görsel olmasının metne daha fazla anlam katacağı için daha yararlı olabileceğini söylemiştir. Ö.12 ise görselle birlikte altyazıyı da tercih edebileceğini belirtmiştir.

Ö.9 ve Ö.12 metni dinlerken altyazıya, Ö.10 ve Ö.11 ise sese odaklandığını ifade etmiştir. Ö.12 hariç tüm öğrenciler metni dinlerken hiçbir noktayı kaçırmadıklarını ve tüm metni anladıklarını söylerken Ö.12 kaçırdığı yerleri altyazıya bakarak telafi ettiğini belirtmiştir.

Grup puanlamasında en yüksek puanı iki yanlışla Ö.9 almıştır. En düşük puan ise daha çok sese odaklandığı ve her şeyi anladığını düşünen Ö.11 olmuştur. Öğrenciler

yaklaşık olarak aynı düşünceleri paylaşmışlarsa da aralarındaki puan farkının sebebi için geçerli bir veri bulunamamıştır.

3.3.5. Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+altyazı grubunun üçüncü uygulamasına yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo-24'te gösterilmiştir.

Tablo 24: Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları

MOENA KÖYÜ											
Öğr.	**Grup**	**Sorular**									**TOP**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.9	**A+S**	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*0*	**5**
Ö.10	**A+S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	**7**
Ö.11	**A+S**	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	**8**
Ö.12	**A+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	**9**
TOPLAM PUAN												**29**

Tablodaki bulgulara göre 1, 4, 5, 7 ve 9 numaralı sorulara bütün öğrenciler doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru yanıt veremediği soru bulunmazken, 6 numaralı soruya sadece bir öğrenci doğru yanıt verebilmiştir. Öğrencilerin yarısının doğru cevap verdiği sorular ise 2, 3, 8 ve 10 numaralı sorulardır. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 25'te gösterilmiştir.

Tablo 25: Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	4
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	2
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	2
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	1
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	2
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	2

Buna göre Ö.12'nin doğru yanıt verdiği soru çoktan seçmeli türünde olan ve analiz basamağında bulunan soru olmuştur.

3.3.6. Ses+Altyazı Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Ses+altyazı grubunun üçüncü uygulamasına ilişkin öğrenci görüşmelerinden elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin tamamının metni anladıklarını ancak bilmedikleri birçok yeni kelimenin metinde yer alması sebebiyle diğer metinlere göre daha çok zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrenciler genel olarak altyazının kendilerine çok yardımcı olduğunu belirtmiştir. Ancak Ö.11 altyazının videoyu anlamasına katkı sağladığını fakat aynı zamanda kafasını karıştırdığını da sözlerine eklemiştir. Bunu sebebini ise altyazıya bakıp okumaya çalışırken metnin bazı yerlerini kaçırması olarak belirtmiştir. Yine de önceki videolara göre bu videoda altyazıya odaklanma oranı daha yüksek olmuştur.

Yine öğrencilerin tamamı dinledikleri videoda görsel olmasını tercih edeceklerini ve görselin kendilerine videoyu anlamada daha fazla yardımcı olacağını söylemişlerdir. Ö.12 görsel olmadığında konsantresinin bozulduğunu, Ö.11 metinde geçen profesyonel kelimeler olduğundan görselin bunları anlamada kendisine daha fazla

yardımcı olabileceğini, Ö.10 bilmediği kelimelerin manalarını görselden çıkarabileceğini düşündüğünü ve Ö.9 ise metnin antropoloji ile ilgili olmasından dolayı görselin kendisine daha fazla yardımcı olabileceğini savunmuştur.

Ö.10 hariç tüm öğrenciler metni dinlerken sese odaklandıklarını söylemişlerdir. Ancak Ö.12 sese odaklanmasına rağmen anlamada altyazının kendisine çok yardımcı olduğunu vurgulamıştır. Ö.11 ise ilk dinlemesinde altyazıya fakat daha sonra işine yaramadığını düşünerek sese odaklandığını ifade etmiştir. Ayrıca, altyazının anlamını bildiği kelimelerde yardımcı olduğunu ancak anlamını bilmediği kelimelerde kendisine yardımcı olmadığını hatta metni kaçırmasına sebep olduğunu sözlerine eklemiştir.

Ö.12 kaçırdığı yerleri altyazıya bakarak telafi etmeye çalıştığını; Ö.11 telafi edemediğini ve Ö.9 kaçırdığı yerlerin olmadığını söylemiştir. Ö.10 ise kaçırdığı değil anlayamadığı yerlerin olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin genel puan durumlarına bakıldığında en yüksek puanı tek hata ile metni dinlerken sese odaklanan ancak kaçırdığı yerlerin telafisinde altyazıdan yardım aldığını söyleyen Ö.12 almıştır. Ö.12'yi 8 puanla Ö.11, 7 puanla Ö.10 takip etmektedir. En düşük puanı ise altyazının yeterli olduğunu düşünen ve kaçırdığı yerlerin olmadığını söyleyen Ö.9 olmuştur.

3.3.7. Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses+altyazı grubunun dördüncü uygulamasına yönelik bulgular elde edilen nicel bulgular Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 26: Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları

MESUT İNSANLAR FOTOĞRAFHANESİ												
Öğr.	**Grup**	**Sorular**										**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.9	**A+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	*0*	**7**
Ö.10	**A+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**10**
Ö.11	**A+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	**9**
Ö.12	**A+S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*0*	**8**
TOPLAM PUAN												**34**

Tablodaki bulgulara göre 1, 2, 3, 4, 8 ve 9 numaralı sorulara öğrencilerin tümü doğru yanıt verirken doğru yanıt veremedikleri soru bulunmamaktadır. Öğrencilerin çoğu 5 ve 6 numaralı sorulara doğru yanıt vermiş; ancak 7 ve 10 numaralı sorulara yarısı doğru yanıt verebilmiştir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 27'de gösterilmiştir.

Tablo 27: Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	4
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	3
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	2
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	2

Buna göre her soruya en az iki öğrenci doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru yanıt veremediği soru bulunmamaktadır.

3.3.8. Ses+Altyazı Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Ses+altyazı grubunun dördüncü uygulamasına yönelik öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre Ö.12 hariç tüm öğrenciler metni kolaylıkla anladıklarını ifade etmiştir. Ö.12 ise metnin şiir türünde olmasından kaynaklı olarak konsantre olamadığını ve takip etmede problem yaşadığını belirtmiştir.

Ö.11 metni dinlerken altyazıya hiç bakmadığını Ö.9 ve Ö.10 ise altyazının kendilerine yardımcı olduğunu ancak olmasa da bir şey değişmeyeceğini söylemişlerdir. Bunların aksine Ö.12 altyazının olmamasının kendisini daha fazla zorlayabileceğini belirtmiştir. Ayrıca, gerçekte metnin zor olmadığını ancak metin

türünün şiir olmasından dolayı kendisinde uyandırdığı zor algısının psikolojisini etkilediğini savunmuştur.

Ö.12 metinde görsel olmasını anlama açısından tercih edebileceğini söylerken Ö.10 görselin sadece duygusal anlamda fark yaratabileceğini, anlamada bir etkisinin bulunmayacağını ifade etmiştir. Ö.9 ve Ö.11 ise metnin türünden dolayı anlatılanlar ile hayal kurdukları için görsel olmamasının daha iyi olduğunu savunmuşlardır. Ö.10 ise anlayamadığı kelimeleri görselden çözüp anlamını anlayabileceğini düşündüğü için, metinde görselin olmasını tercih ettiğini belirtmiştir.

Metni dinlerken Ö.10 ve Ö.11 sese, Ö.9 altyazıya odaklandığını belirtmiştir. Ö.12 ise daha çok dinlemeye odaklandığını ancak anlamak için altyazının kendisine çok yardımcı olduğunu sözlerine eklemiştir. Ö.12 kaçırdığı yerleri altyazı ile telafi ettiğini, Ö.9 ve Ö.10 ise kaçırdığı hiçbir yerin bulunmadığını söylemiştir. Ö.11 ise kaçırdığı yerlerde altyazının kendisine telafi için yardım edemediğini ifade etmiştir.

Genel puanlama tablosuna göre ise tüm sorulara doğru yanıt vererek tam puan alan öğrenci, metni yüzde yüz anladığını ve kaçırdığı hiçbir yerin olmadığını savunan Ö.10 olmuştur. En düşük puanı ise altyazının yeterli olduğunu düşünen ve diğer uyaranların olup olmamasının kendisini etkilemeyeceğini savunan Ö.9 olmuştur.

3.3.9. Ses+Altyazı'dan Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması

Öğrenciler grup toplam puanlamalarında en yüksek başarıyı 34 puan ile şiir türünde olan dördüncü uygulamada göstermiştir. Dördüncü uygulamada öğrencilerin metni kolaylıkla anladıklarını belirttikleri ve sese odaklandıkları bir uygulama olmuştur. Yine öğrencilerin kolay olarak nitelendirdiği Birinci uygulama ise 28 puanla sonuncu olurken, diğer metinlere göre daha çok zorlandıklarını ifade ettikleri üçüncü uygulama ise 30 puanla üçüncü sırada yer almıştır.

Öğrencilerin tamamının doğru yanıt verdiği soru 4 numaralı sorudur. Bu soru birinci uygulamada bilgi basamağında ve çoktan seçmeli türünde bir soruyken diğer uygulamalarda ise doğru/yanlış türünde ve kavrama basamağında yer almaktadır. Ayrıca yine öğrencilerin tamamı dördüncü uygulamada altı soruya doğru yanıt verirken, diğer uygulamalarda toplamda 5 soruya doğru yanıt verebilmişlerdir.

Grup içinde toplam 40 sorudan 33 soruya doğru yanıt vererek en başarılı öğrenci olan Ö.10, videoda altyazının yahut görselin olmasını tercih ettiğini ve ikisinin beraber yer almasının kendisine yardımcı olmayacağını ifade eden öğrencidir. Ö.10 ayrıca gerçekleştirilen bütün uygulamalarda sese odaklandığını belirtmiştir

Öğrencilerin geneli metinleri dinlerken sese odaklandığını söylemiştir. Altyazı ise daha çok dinlediğini anlamada yardımcı bir araç olarak kullanılmıştır. En zor olarak nitelendirilen üçüncü uygulamada ise öğrenciler görselin olmasını tercih edebileceklerini ifade etmişler ve bazı noktaları daha iyi anlamak adına görsele ihtiyaç duymuşlardır. Bununla beraber öğrencilerin çoğunluğu bütün videolarda görsel olmasının metni anlamalarına daha çok faydalı olacağını savunmuştur. Altyazıya bakarak kaçırdığı yeri telafi etme oranı da odaklanma oranından az farkla daha yüksek çıkmıştır.

3.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Bu başlık altında "ses uyaranlı dinleme metinleri" kullanılarak gerçekleştirilen dört uygulamadan elde edilen nicel ve nitel bulgular ele alınmıştır.

3.4.1. Ses Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Görüntü ve altyazının yer almadığı ses grubunun birinci uygulamasına yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo 28'de gösterilmiştir:

Tablo 28: Ses Grubu Birinci Uygulama Test Sonuçları

AYININ DOSTLUĞU											
Öğr.	**Grup**	**Sorular**									**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.13	**S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	***8***
Ö.14	**S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	***7***
Ö.15	**S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	***10***
Ö.16	**S**	*1*	*1*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1*	*0*	***3***
TOPLAM PUAN												**28**

Tablodaki bulgulara göre 1, 2 ve 9 numaralı sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru yanıt veremediği soru bulunmamasına rağmen 3 ve 8

numaralı sorulara sadece birer öğrenci doğru yanıt vermiştir. 4, 5, 6 ve 10 numaralı sorulara sadece Ö.16 doğru yanıt veremezken, 7 numaralı soruya ise öğrencilerin yarısı doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 29'da gösterilmiştir.

Tablo 29: Ses Grubu Birinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	4
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	1
4	Çoktan Seçmeli	Bilgi	3
5	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	2
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	1
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	3

Tablo 26'ya bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının toplamda üç soruya doğru yanıt verdiği ve sorulardan her birini en az bir öğrencinin doğru yanıtladığı görülmektedir.

3.4.2. Ses Grubu Birinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Öğrenci görüşmelerinden elde edilen sonuçlara göre katılımcıların tamamı metni anladıklarını ifade etmiştir. Ö.14 görsel, diğer öğrenciler ise altyazı olmasını tercih ettiklerini ve altyazının kendilerine daha fazla yardımcı olabileceğini savunmuşlardır. Ö.14 bu tezi için TV programlarını örnek gösterirken, Ö.15 bazı seslerde şive farklılığı olabileceğini ve bu yüzden altyazı olmasının şive farklarını ortadan kaldırarak anlamayı kolaylaştıracağını savunmuştur. Anlamadığı yerleri de ikinci dinlemede telafi ettiğini ayrıca belirtmiştir.

Bunların dışında Ö.13 normalde iyi bir dinleyici olmadığını ancak bu materyalde sadece ses olması onu dinlemeye odaklanmasını sağladığını, kaçırdığı bir yerin bulunmadığını söylemiştir. Ayrıca altyazı bulunması durumunda onu dinlemeden daha çok okumaya yönlendirebileceğini ifade etmiştir. Ö.16 ise sadece dinleme yapmanın kendisinde konuşulanları unutma korkusu uyandırdığından altyazıyı tercih ettiğini vurgulamıştır.

Çalışma sorularında Ö.15, ilk dinlemede deyim hariç her şeyi anladığını ancak sadece ses olmasının kendisini biraz zorladığını ifade etmesine rağmen tüm sorulara doğru yanıt vererek tam puan almıştır. Materyalin görsel ve altyazı içermemesi sayesinde sese odaklandığını ifade eden Ö.13 ise 8 puan alarak ikinci olmuştur. Ö.16'nın sadece 3 soruya doğru yanıt vererek en düşük puanı alması, sadece sesli dinlemelere olan korkularının puanlamaya da yansıdığının bir göstergesi olarak kabul edilebilmektedir.

3.4.3. Ses Grubu İkinci Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Araştırmanın ses grubu ikinci uygulamasına yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo 30'da gösterilmiştir.

Tablo 30: Ses Grubu İkinci Uygulama Test Sonuçları

HÜZÜNLÜ PENCERE												
Öğr.	**Grup**	**Sorular**										**TOP.**
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	
Ö.13	**S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	***8***
Ö.14	**S**	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	***6***
Ö.15	**S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	***9***
Ö.16	**S**	*0*	*0*	*1*	*0*	*0*	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	***4***
TOPLAM PUAN												**27**

Tablodaki bulgulara göre 9 ve 10 numaralı soruya öğrencilerin tamamı doğru yanıt verirken, 8 numaralı soruya hiçbir öğrenci doğru yanıt verememiştir. 1, 2, 3, 4 ve 6 numaralı sorulara öğrencilerin çoğunluğu doğru yanıt verirken, 5 ve 7 numaralı sorulara ise yalnızca iki öğrenci doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 31'de gösterilmiştir.

Tablo 31: Ses Grubu İkinci Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	3
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	2
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	2
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	0
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	4

Öğrenciler toplamda iki soruya doğru yanıt vermişlerdir. Hiçbir öğrencinin doğru yanıt veremediği 8 numaralı soru çoktan seçmeli türünde olup sentez basamağında yer almaktadır.

3.4.4. Ses Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı videoyu anladıklarını ifade etmişlerdir ancak Ö.15 diğer öğrencilerin aksine bu metinde bir önceki metne göre daha çok zorlandığını söylemiştir. Ö13 ise bu metinde artık nasıl dinleyeceğini ve nelere dikkat etmesi gerektiğini anladığını, kendini psikolojik olarak dinlemeye hazırladığını bu nedenle daha rahat ve konsantre olmuş bir şekilde dinlediğini belirtmiştir.

Ö.13 ve Ö.15 bu metinde altyazının, Ö.14 ve Ö.16 ise görselin olmasını tercih ettiklerini söylemişlerdir. Ancak Ö.13 ve Ö.15 metinde altyazıyı tercih etmenin yanında, altyazı olsaydı metni daha az dinleyeceklerini ve dinlemeden çok okuma yapacaklarını da sözlerine ilave etmişlerdir. Ö.14 altyazı olmasının konsantresini bozabileceğini ve onu okumaya çalışırken bazı yerleri kaçırabileceğini düşündüğü için görseli tercih ettiğini söylemiştir. Öğrencilerden sadece Ö.15 kaçırdığı yerlerin

olduğunu söylemiştir. Ayrıca altyazı olsaydı kaçırdığı yerleri telafi edebileceğini, hepsini okuyarak iyice hatırlamış olabileceğini ve yine altyazı olsaydı kaçırdığı yerleri kaçırmayacağını savunmuştur.

Genel puanlamalara bakılacak olursa Ö.15 bir önceki metne göre biraz daha zorlandığını söylemesine rağmen dokuz soruya doğru yanıt vererek önceki uygulama gibi en yüksek puanı almıştır. Ö.16 ise metni dinlerken hiç zorlanmadığını ve metni anlamak için farklı uyaranlara ihtiyaç olmadığını söylemesine rağmen, soruların sadece dördüne doğru yanıt vererek en düşük puanı almıştır. Ö.13 sekiz puanla ikinci olurken onu altı puanla Ö.14 takip etmiştir.

3.4.5. Ses Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses grubu ile gerçekleştirilen üçüncü uygulamaya yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo 32'de gösterilmiştir.

Tablo 32: Ses Grubu Üçüncü Uygulama Test Sonuçları

MOENA KÖYÜ												
		Sorular										
Öğr.	**Grup**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**TOP.**
Ö.13	**S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	**9**
Ö.14	**S**	*1*	*0*	*0*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	**6**
Ö.15	**S**	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*1*	**9**
Ö.16	**S**	*0*	*1*	*0*	*1*	*1*	*1*	*1*	*0*	*1*	*0*	**6**
												30

Tablodaki bulgulara göre 4, 5, 7 ve 9 numaralı sorulara tüm öğrenciler doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin hiçbiri 8 numaralı soruya doğru yanıt veremezken 3 numaralı soruya katılımcıların yarısı doğru yanıt vermiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun doğru yanıt verdiği sorular ise 1, 2, 6 ve 10 numaralı sorular olmuştur. Öğrencilerin doğru cevap verdikleri sorulara yönelik analiz Tablo 33'te gösterilmiştir.

Tablo 33: Ses Grubu Üçüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	3
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	2
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	3
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	0
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	3

Öğrencilerin hiçbiri çoktan seçmeli türünde olan ve sentez basamağında bulunan 8 numaralı soruya doğru yanıt verememiştir. Toplamda ise dört tane soruya öğrencilerin tamamı doğru yanıt vermiştir.

3.4.6. Ses Grubu Üçüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Öğrenciler metni genel olarak anladıklarını ancak diğer metinlere göre biraz zorlandıklarını ve bilmedikleri kelimelerin olduğunu söylemişlerdir. Ö.16 Türk kültürünü bilmemesinden dolayı zorlandığını savunurken Ö.14 çalışma sorularının kendisini zorladığını ifade etmiştir. Ö.13 ise metinde arkada yer alan müzik yüzünden dinlemeye çok konsantre olamadığını altyazı olsaydı müzikle beraber okuyabileceğini söylemiştir. Kaçırdığı kelimelerin anlamlarını bilmediği için de telafi edemediğini sözlerine eklemiştir. Ö.14 ise "metin uzun olduğu için" bazı yerleri kaçırdığını belirtmiştir.

Öğrencilerden Ö.13 ve Ö.14 bu videoda görselin olmasını tercih ettiklerini söylerken Ö.15 ve Ö.16 ise altyazıyı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ö.13 videoda görselin olmamasının kendisini zorladığını da sözlerine eklemiştir. Ö. 16 altyazı ile hem dinleme hem okuma yapma şansı bulunduğundan anlamayı kolaylaştıracağı için altyazıyı tercih ettiğini ifade etmiştir. Ö.14 ise görüntü olduğu zaman anlamanın daha

iyi olduğunu ve bu yüzden altyazıyı tercih etmediğini ifade etmiştir. Ö.13 ise bu tarz bilgilendirici metinlerde genel manayı anlamada bilmediği yerleri görsellerden yardım alarak bağlamdan çözebileceğini düşündüğü için görselin daha faydalı olabileceğini ifade etmiştir.

Ö.15 ve Ö.16 kaçırdıkları yerlerin olduğunu söylemişlerdir. Ö.16 kaçırdığı yerleri telafi edemediğini söylerken Ö.15 ikinci kez dinlediğinde daha dikkatli olarak eksik yerleri telafi ettiğini belirtmiştir. Öğrenci puanlamalarına bakıldığında Ö.13 ve Ö.15 birer soruya doğru yanıt veremeyerek dokuz puan almışlardır. Ö.16 ve Ö.14 ise altı soruya doğru yanıt vererek yine aynı puanları almışlardır.

3.4.7. Ses Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nicel Bulgular

Ses grubunun son uygulaması olan dördüncü uygulamaya yönelik elde edilen nicel bulgular Tablo 34'te gösterilmiştir.

Tablo 34: Ses Grubu Dördüncü Uygulama Test Sonuçları

MESUT İNSANLAR FOTOĞRAFHANESİ												
		Sorular										
Öğr.	**Grup**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**TOP.**
Ö.13	**S**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
Ö.14	**S**	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**10**
Ö.15	**S**	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	**8**
Ö.16	**S**	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	**9**
												37

Tablodaki bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı 2, 3, 5, 6, 8, 9 ve 10 numaralı sorulara doğru yanıt vermiştir. Hiçbir öğrencinin doğru cevap veremediği soru bulunmazken 1, 4 ve 7 numaralı sorulara yine öğrencilerin çoğunluğu doğru yanıt vermiştir. Doğru cevap verilen sorulara yönelik analiz Tablo 35'te gösterilmiştir.

Tablo 35: Ses Grubu Dördüncü Uygulama Test Soruları Analizi

Soru Numarası	Soru Türü	Soru Basamağı	Doğru yanıt sayısı
1	Boşluk Doldurma	Analiz	3
2	Doğru/Yanlış	Bilgi	4
3	Doğru/Yanlış	Kavrama	4
4	Doğru/Yanlış	Kavrama	3
5	Çoktan Seçmeli	Bilgi	4
6	Çoktan Seçmeli	Analiz	4
7	Çoktan Seçmeli	Sentez	3
8	Çoktan Seçmeli	Sentez	4
9	Açık Uçlu	Değerlendirme	4
10	Kapalı Uçlu	Kavrama	4

İlgili tabloya bakıldığında katılımcıların toplamda 7 soruya doğru yanıt verdikleri ve dördüncü uygulamada da en yüksek doğru sayısına sahip oldukları görülmektedir.

3.4.8. Ses Grubu Dördüncü Uygulamaya Yönelik Nitel Bulgular

Ses grubuna katılan bütün öğrencilerin tamamı metni anladıklarını belirtmişlerdir. Ö.13, Ö.15 ve Ö.16 bu metinde sadece ses olmasının anlama açısından yeterli olduğunu başka bir uyarana ihtiyaç olmadığını, şiirle birlikte dinlerken kendi hayal dünyalarını kurabildiklerini söylemişlerdir. Ö.14 ise görsel ve altyazının beraber olmasının kendisine anlamada daha fazla yardımcı olduğunu savunmuştur. Ö.13 ise öykülendirici metinlerde görselin anlamayı kolaylaştırmak için tercih edebileceğini ancak şiirde sadece sesin yeterli olduğunu savunmuştur.

Ö.15 verilen metnin şiir türünde olmasından kaynaklı olarak başta kendisini korkuttuğunu ancak dinlediği zaman her şeyi anladığını ve bu metinde sadece dinlemenin kendisine iyi geldiğini ifade etmiştir. Ancak yine de görselin kendisine farklı bir şeyler düşündürebileceğini ve dinlemenin yanında görsele bakmanın da faydalı olduğunu düşündüğü için sesin görselle birlikte verilmesini tercih ettiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin tamamı "metinde farklı bir uyaran olsaydı görseli tercih edeceklerini" söylemişlerdir. Altyazının bu metinde işe yaramayacağını, metnin şiir türünde olduğu için görsellerin daha faydalı olabileceğini ifade etmişlerdir. Ancak yine de Ö.16 şiir türünde verilen bir metin olduğu için sesin en güzel uyaran olduğunun ve altyazının duyguyu sınırlayabileceğinin altını çizmiştir. Ö.13 sadece ses ile dinlemenin kendi hayal dünyasını kurdurduğunu ancak altyazı olması durumunda bunu başaramayabileceğini, sadece altyazıyı okuyacağını sözlerine eklemiştir.

Genel puanlamaya bakılacak olursa öğrenciler verdikleri ifadelere paralel olarak yüksek oranda başarı sağladıkları görülmektedir. Ö13 ve Ö14'ün tüm sorulara doğru yanıt vererek tam puan almıştır. Ö.16, dokuz puanla onları takip ederken, en düşük puanı alan öğrenci Ö.15 olmuştur. Diğer tüm uygulamalarda en yüksek puanları alan Ö.15'in diğer arkadaşlarının aksine puanının düşmesi, şiir türündeki metinlere olan önyargı ve korkusunun başarısını etkilediği çıkarımı yapılabilmektedir.

3.4.9. Ses'ten Meydana Gelen Dinleme Metinlerinde Yapılan Uygulama Çalışmalarının Karşılaştırılması

Öğrenciler, grup toplam puanlamalarında en yüksek başarıyı 37 puan ile şiir türünde olan dördüncü uygulamada göstermiştir. Dördüncü uygulama öğrencilerin metni kolaylıkla anladıklarını söyledikleri ve sese odaklandıkları uygulama olmuştur. Yine öğrencilerin kolay olarak nitelendirdiği ikinci uygulama ise 27 puanla sonuncu olurken, diğer metinlere göre daha çok zorlandıklarını söyledikleri üçüncü uygulama ise öğrenci görüşlerinin aksine 30 puanla ikinci sırada yer almıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamının doğru yanıt verdiği soru 9 numaralı sorudur. 9 numaralı soru tüm uygulamalarda açık uçlu türünde olup değerlendirme basamağında yer almaktadır. Yine tüm öğrencilerin toplam yedi soruya doğru yanıt verdikleri dördüncü uygulama en fazla doğru oranına sahip uygulama olmuştur.

Toplamda en çok soruya doğru yanıt veren öğrenci 36 soruya doğru yanıt veren Ö.15 olmuştur. En düşük puanı ise sadece sesli dinlemelerden korktuğunu söyleyen Ö.16 olmuştur. Metinlerin tümünü anladığını söylemesine rağmen başarı oranındaki bu düşüklük, korkusundan kaynaklı olarak hata yapmış olabileceğine dair yorum yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Öğrenciler genel olarak başka uyaran olmamasının dinlemeye odaklanmalarını sağladığını belirtmiştir. Ancak bir uyaranı tercih etmeleri gerekirse görseli tercih edeceklerini ifade etmişlerdir.

3.5. Beşinci Alt probleme Yönelik Bulgular

Birinci uygulamada öğrenci görüşlerine göre gruplardaki bütün öğrenciler metnin kolay olduğunu söylemişlerdir. En az iki uyaranlı gruplarda sese odaklanma oranı en fazladır. Altyazı ve görsele odaklanma oranı ise eşittir. 4 öğrenci sese odaklanırken altyazı ve görsele 3'er öğrenci odaklandıklarını söylemiştir. Bir öğrenci hem görsel hem sese, bir öğrenci de altyazı ve sese odaklandığını ifade etmiştir. Öğrencilerin 8'i metinde altyazının olmasını tercih ederken 7'si bu metinde görselin olmasını tercih ettiğini belirtmiştir. Bir öğrenci ise altyazı ve görselin beraber olması gerektiğini düşünmüştür. Öğrencilerinden iki tanesi kaçırdıkları yerleri çift uyaran kullanarak telafi etme yoluna giderken 4 öğrenci altyazı, 4 öğrenci ise görseli telafi yolu olarak kullanmıştır. Bu uygulamada Ses ve S+A grubu 28 puan, S+G grubu 27 puan, A+G+A grubu ise 25 puan almıştır. Tüm gruplar arasında en başarılı olan öğrenci ses grubundan tüm sorulara doğru yanıt veren Ö.15'tir. En düşük puanı ise yine ses grubundan 3 doğru ile Ö.16 almıştır.

İkinci uygulamada bütün gruplardaki öğrencilerin çok büyük çoğunluğu metnin kolay olduğunu söylemişlerdir. En az iki uyaranlı gruplarda görsel ve sese odaklanma sayısı 3 iken, 5 öğrenci altyazıya odaklandığını belirtmiştir. Öğrencilerin çoğu kaçırdıkları hiçbir yerin olmadığını ifade ederken kaçıranlardan 4 kişi altyazıyı telafi amaçlı kullandıklarını söylemiştir. 2 öğrenci ise kaçırdıkları noktaları telafi edemediklerini ifade etmiştir. Tüm grup öğrencilerinden 7'si bu uygulama için altyazının daha yararlı olabileceğini, bu yüzden onu tercih ettiklerini, 6 öğrenci ise görseli tercih ettiklerini söylemiştir. 2 öğrenci sadece sesin yeterli olduğunu savunurken 1 öğrenci ise altyazı ve görselin beraber olması gerektiğini belirtmiştir. Bütün çalışma grupları arasında S+G+A grubu 35, S+G ve S+A grubu 30'ar puan alırken ses grubu 27 puan almıştır.

Üçüncü uygulama için bir öğrenci hariç tüm öğrenciler metnin kolay olmadığını savunmuştur. Kolay olduğunu düşünen öğrenci ise puanlamada en düşük puanı alan öğrenci olmuştur. Öğrencilerin bir kısmı metni anlamakta zorlandıklarını ifade etmiştir. En çok zorlandığını söyleyen grup ise S+G grubudur. En az çift uyaranlı gruplarda altyazı ve sese odaklanma oranları eşittir. 5 öğrenci altyazıya 5 öğrenci ise sese odaklandığını söylerken sadece 1 öğrenci görsele odaklandığını ifade etmiştir. Öğrencilerden sadece iki tanesi metinde hiçbir yeri kaçırmadığını belirtirken 5

öğrenci ise kaçırdıkları yerleri telafi edemediklerini ifade etmiştir. Altyazı ve görsel kullanarak kaçırdıkları yerleri telafi eden 4'er öğrenci bulunurken bir öğrenci ancak ikinci dinleme sırasında telafi ettiğini söylemiştir. Üçüncü uygulama için öğrencilerden 10 tanesi altyazının daha yararlı olduğunu ve olması gerektiğini düşünürken 6 öğrenci görseli tercih edeceğini belirtmiştir. Ses grubu 30 puan, S+A grubu 29 puan ve S+G grubu 28 puan alırken, S+G+A grubu 24 puan almıştır.

Dördüncü uygulamada öğrencilerin tümü metni anladıklarını, bir öğrenci hariç diğerleri metnin kolay olduğunu ifade etmiştir. En az iki uyaranlı gruplarda görsele hiçbir öğrenci odaklanmazken 2 öğrenci altyazıya, 9 öğrenci ise sese odaklandığını belirtmiştir. Kaçırdıkları bazı yerler olduğunu söyleyen yedi öğrenciden 3 tanesi altyazı, 1 tanesi görseli kullanarak telafi ettiğini söylerken 3 öğrenci telafi edemediğini bildirmiştir. 9 öğrenci metinde görselin daha yararlı olduğunu/olabileceğini söylerken 5 öğrenci altyazıyı tercih edeceklerini ifade etmiştir. 2 öğrenci ise metinde sadece ses olmasının yeterli olacağını savunmuştur. Bütün gruplar içinde en yüksek puanı 39 ile S+G grubu alırken onu 37 puan ile ses grubu takip etmiştir. S+G+A grubu 35 puan alırken S+A grubu ise 34 puanla sonuncu olmuştur.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gelişen teknolojiyle birlikte yabancı dil öğretiminde dinleme becerisinin görsel ve işitsel araçların önemi gün geçtikçe artmaktadır. Söz konusu araçların birçok duyu organına hitap etmesi söz konusu durumu destekleyen temel husustur. Bu noktada ilgili materyalin altyazılı-altyazısız olması, görsel içermesi veya içermemesi önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Videonun ifade edilen farklı türdeki çeşitlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde anlamaya etkisinin incelendiği bu çalışmada önemli veriler elde edilmiştir. Ses, görüntü ve altyazı/altyazısız kombinasyonuna ilişkin farklı etkinliklerin gerçekleştirildiği bu çalışmadaki uygulamalarda elde edilen sonuçlar Tablo 36'da gösterilmiştir.

Tablo 36. Tüm Uygulamaların Toplam Puanları

	Birinci Uygulama	**İkinci Uygulama**	**Üçüncü Uygulama**	**Dördüncü Uygulama**	**Toplam**
S+G+A	25	35	24	35	**119**
S+G	27	30	28	39	**124**
S+A	28	30	29	34	**121**
S	28	27	30	37	**122**
	108	**122**	**111**	**145**	

Tablodaki sonuçlara göre dinleme sonrası yapılan testte en yüksek puanı S+G grubu almıştır. En düşük puanı ise S+G+A grubu almıştır. Ayrıca öğrencilerin en yüksek puanı aldığı yani en başarılı olduğu uygulama şiir türünde olan 4. uygulama olmuştur. Buradan hareketle alt yazının öğrencilerin dikkatini dağıtabileceği sonuca varılabilir.

Genel puanlamada en yüksek puanı S+G grubu almış olsa da ses grubu iki uygulamada (1. ve 3. uygulamalar) da en yüksek puanı almış ve en başarılı grup olmuştur. Tablo incelendiğinde beklenin aksine yüksek başarı birden fazla uyaranlı

gruplarda elde edilememiş ve S+G+A grubu iki uygulamada da en düşük puanları alarak en başarısız grup olmuştur.

Ses grubundaki öğrenciler başka uyaran olmadığı için dinlemeye konsantre olduklarını ve daha fazla anlamaya çalıştıklarını belirtmiştir. Bütün öğrencilerin en çok zorlandıkları uygulama olan üçüncü uygulamada da yine ses grubu en yüksek başarıyı göstermiştir. Görüşmelerde zor olduğunu düşündüklerinden daha dikkatli dinlediklerini ve daha fazla konsantre olduklarını da ayrıca belirten öğrenciler söz konusu ifadelerle paralel olarak bu uygulamada en yüksek notu almışlardır. Ancak S+G+A grubu üçüncü uygulamada an az başarıyı gösteren grup olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı uygulamada ses+altyazı grubu ikinci olurken ses+görsel grubu üçüncü olmuştur.

Araştırmadan elde edilen bu bulgu Caimi, (2006)'nın araştırma sonuçlarını desteklemekte, fazla uyaranlı dinlemeler öğrencilerin kafalarını karıştırarak ne okumaya ne de dinlemeye konsantre olmalarına olanak sağlamaktadır. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulgular da bu savı destekler niteliktedir.

Şiir türünde olan son uygulamada ise en yüksek puanı ses+görsel grubu almıştır. Bu uygulamada ses grubu ikinci olurken ses+altyazı grubu ise en düşük puanı alan grup olmuştur. Ses+görsel grubundaki öğrenciler, görselin şiiri anlamalarında kendilerine çok yardımcı olmadığını ve görsele ihtiyaç olmadığını savunmaları ve sadece ses grubunun da ikinci olması, şiir tarzı metinlerde dinlemeye odaklanmanın yüksek başarı getirdiği söylenebilir.

Sadece altyazılı gruplarda öğrenciler çoğunlukla görselin, sadece görselli gruplarda ise altyazının olmasını tercih etmişlerdir. Öğrenciler, olmayan uyaranın kendilerine daha faydalı olabileceğine inanmışlardır. Sadece ses uyaranlı grupta ise öğrencilerin çoğunluğu görseli tercih edeceğini bildirmiştir. Altyazılı gruplarda, altyazıya bakarak telafi etme oranının görselden daha yüksek olduğu görülmüştür. Hem altyazı hem de görselin beraber olduğu grupta ise altyazıya odaklanma oranı daha fazla olmuştur. Altyazılı gruplardaki öğrenciler zorlandıklarını düşündükleri yerlerde dinlemeyi bırakıp okuma yaptıklarını itiraf etmişlerdir. Winke, Gass ve Sydorenko (2013)'un da elde ettiği bulgulara paralel olarak öğrencilerin genel eğilimi altyazıyı kullanma yönünde olmuştur.

Altyazısız gruplarda yer alan öğrenciler ise, altyazı olmadığı için sese daha çok odaklandıklarını söylemişlerdir. Altyazısız gruplar, zorlandıkları yerde daha dikkatli dinlemeye çalışırken, altyazılı gruplardaki öğrenciler zorlandıkları yerlerde altyazıya baktıklarını ve onunla telafi etmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Yani, altyazısız gruplarda sese odaklanma oranı, altyazılı gruplara göre daha yüksektir. Test sonuçlarına göre ise genel puanlamada altyazısız grupların toplamda daha yüksek not aldıkları görülmektedir. Bu durumda dinlemeye odaklanan grupların anlamada daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılabilir. Altyazılı ve altyazısız grup puanları karşılaştırılması ise Tablo 37'de gösterilmiştir.

Tablo 37: Altyazılı/Altyazısız Grupların Puanlama Sonuçları

	Altyazısız Gruplar		**TOP.**	**Altyazılı Gruplar**		**TOP.**
	S	**S+G**		**S+A**	**S+G+A**	
Ayının Günlüğü	*28*	*27*	**55**	*28*	*25*	**53**
Hüzünlü Pencere	*27*	*30*	**57**	*30*	*35*	**65**
Moena Köyü	*30*	*28*	**58**	*29*	*24*	**53**
Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi	*37*	*39*	**76**	*34*	*35*	**69**
			246			**240**

Tablodaki bulgulara göre altyazısız grupların toplam başarı puanı 246, altyazılı grupların başarı puanı ise 240'dır. Yeldham (2017) ve Vanderplank (2016) gibi bazı araştırmalarda elde edilen bulgularla birlikte, sahip olunan uyaranların fazla olması dinleme anlama çalışmalarında pozitif bir etki yarattığı düşüncesine zıt bir sonuç ortaya çıkarmıştır. Bu sonuca göre altyazısız grupların dinlediğini anlama testinde daha başarılı oldukları, altyazının anlama testlerinde başarı oranını etkilemediği söylenebilir.

S+G+A grubunun genel puanlamada en başarısız grup olması, bazı öğrencilerin de ifade ettikleri gibi uyaranların fazla olmasıyla kafa karışıklığı meydana getirmiş, anlama oranını düşürmüş ve başarı durumunu etkilemiş olabileceği sonucunu çıkarmıştır. Bu sonuçlar yukarıda da belirtildiği gibi (Pujola, 2002)'nin teziyle

paralellik göstermektedir. Öğrencilerin üç uyarandan hangisinin daha faydalı olduğunu düşünmeye ve ona odaklanmaya çalışırken önemli noktaları kaçırdıkları gözlemlenmiştir. S+G+A grubundaki çoğu öğrenci iki uyaran (altyaz ve görsel) olmasının anlamalarında iyi etkilediğini düşünseler de tabloda tam tersi bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, Ses grubundaki öğrencilerin başka bir uyaran olmadığından dolayı dinlemeye konsantre olmalarını söylemelerine paralel olarak, anlama oranlarının daha yüksek olduğu gözlenmiş ve başarı sıralamasında ikinci sırada yer almışlardır. Altyazılı grupların, altyazısız gruplara göre daha başarısız olması dinleme anlama çalışmalarında altyazının dinlediğini anlama konusunda yeterli olmadığını ortaya koymuştur.

Tüm uygulamalarda ses grubundaki öğrencileri başka bir uyarana sahip olmadan sadece dinleme yaptıkları için odaklanma ve telafi kategorisi değerlendirilirken bu grup değerlendirmeye alınmayacaktır. En az çift uyaranlı üç grubun(S+G+A, S+G ve S+A) odaklanma tablosu Tablo 38'de gösterilmiştir.

Tablo 38: En Az İki Uyaranlı Gruplardaki Odaklanma Sayısı

	Görsel	**Altyazı**	**Ses**	**Çift uyaran**	**Uyaranlar**
Birinci Uygulama	*3*	*3*	*4*	*2*	S+G/S+A
İkinci Uygulama	*4*	*5*	*3*	*0*	-
Üçüncü Uygulama	*1*	*5*	*5*	*1*	S+A
Dördüncü Uygulama	*0*	*2*	*9*	*1*	S+A
Toplam	**8**	**15**	**21**	**4**	

Tabloya göre en az iki uyaranlı gruplardaki öğrenciler en fazla sese odaklanmıştır. Öğrencilerin altyazıya görsele göre daha fazla odaklandığı görülmektedir. Öğrenci görüşlerinde daha iyi anlama için altyazıya başvurdukları okuma becerilerine dinleme becerilerinden daha fazla güvendikleri, bu sebeple dinlemeden daha çok okuma yaptıkları bilgisine ulaşılmıştır. Öğrencilerin odaklanma durumlarına test sonuçlarının karşılaştırılması ise Tablo 39'da gösterilmiştir.

Tablo 39: Odaklanma Durumlarına Göre Öğrenci Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Odaklanma	Görsel	Altyazı	Ses
Birinci Uygulama	*21*	*22,5*	*36,5*
İkinci Uygulama	*31*	*40*	*24*
Üçüncü Uygulama	*16*	*28*	*37*
Dördüncü Uygulama	*0*	*18,5*	*89,5*
	68	**109**	**187**

Buna göre Sese odaklanan öğrencilerin diğer uyaranlara odaklanan öğrencilere göre toplam puanda daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu durum dört grubun da içinde olduğu genel puanlama sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. En az iki uyaranlı gruplarda öğrenci görüşlerinden elde edilen öğrencilerin kaçırdıkları yerleri telafi etmek için başvurdukları uyaranların listesi Tablo 40'da gösterilmiştir.

Tablo 40: Öğrenci Telafi Etme Durumları

	Görselle	Altyazıyla	İkinci dinleme	Telafi edemedi	İki uyaranla
Birinci Uygulama	*4*	*4*	*0*	*1*	*2*
İkinci Uygulama	*0*	*4*	*0*	*1*	-
Üçüncü Uygulama	*4*	*4*	*1*	*2*	-
Dördüncü Uygulama	*1*	*3*	-	*3*	-
Toplam	**9**	**15**	**1**	**7**	**2**

Bu tabloya göre öğrencilerin anlayamadıkları ya da kaçırdıkları yerlerde telafi için açık farkla altyazıyı daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Yine öğrencilerin büyük bir kısmının ise kaçırdıkları yerleri telafi edemedikleri de elde edilen verilerden çıkan sonuçlar arasındadır. Öğrenci görüşmelerinde ses grubuna sorulan hangi uyaranı tercih ettiklerini gösteren sonuçlar Tablo 41'de gösterilmiştir.

Tablo 41: Ses Grubu Tercih Durumları

Ses Grubu	1. Uygulama	2. Uygulama	3. Uygulama	4. Uygulama
Ö.13	altyazı	altyazı	görsel	görsel
Ö.14	görsel	görsel	görsel	görsel
Ö.15	altyazı	altyazı	altyazı	görsel
Ö.16	altyazı	görsel	altyazı	görsel

Sadece ses grubuna yöneltilen "Dinlediğiniz metinde ses dışında hangi uyaranın olmasını tercih ederdiniz?" sorusuna, ses grubunu oluşturan öğrenciler ağırlıklı olarak "görseli tercih ederdim" yanıtını vermişlerdir. Tablo 38'de görüldüğü üzere öğrencilerin görseli daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Ancak aynı soru iki uyaranlı gruplara (S+A ve S+G) sorulduğunda altyazılı gruptaki öğrencilerin çoğu görsel, görselli gruptaki öğrencilerin çoğu ise altyazının olması gerektiğini söylemiştir.

Tüm gruptaki öğrencilere yöneltilen "Dinleme metinlerinin sadece ses uyaranlı olmasını ister miydiniz?" sorusuna ise çoğu öğrenci olumsuz yanıt vermiş ve mutlaka ikinci bir uyaranın olması gerektiğini öne sürmüşlerdir. Öğrencilerin bu düşüncelerine karşı, puanlamada sese odaklanan öğrencilerin daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre ise öğrencilerin sadece ses uyaranlı dinlemelere karşı kaygı duydukları ve başarısız olacaklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu kaygı ve endişe ile ses grubundaki öğrenciler çok daha dikkatli bir dinleme süreci geçirdiklerini ifade etmişler ve bunun sonucunda yüksek başarı elde etmişlerdir. Öğrencilerin dinleme anlama metinlerinde uyaran olmadığında metni anlamama kaygısı olduğu, bu yüzden de sadece dinleme metinlerine karşı önyargılı yaklaştıkları ve en az ikinci bir uyaranı tercih ettikleri sonucuna varılabilmektedir. En çok tercih edilen uyaranın görsel olması ve görsel+ses grubunun en yüksek başarıyı elde etmiş olması, ses ve görselin dinleme anlamada altyazıdan daha etkili olduğu sonucunu çıkarmamızı sağlamıştır.

Birinci uygulama hariç diğer üç uygulamada görselli sorular bulunmaktadır. İkinci uygulamada 7. ve 8. sorular, üçüncü ve dördüncü uygulamada ise sadece 8. sorular görsel içerikli sorulardır. Görselli gruplarda toplam 15 öğrenci bu sorulara doğru yanıt verirken görselin yer almadığı gruplarda 16 öğrenci bu sorulara doğru yanıt

vermiştir. Sonuç olarak gruplar arasında görsel uyaranlı materyallerin, görsel içerikli sorulara etkisi konusunda belirgin bir etki gözlemlenmemiştir.

Dinleme eğitimini geliştirme sürecinde öğrencilerin dikkatlerinin dağılmaması, motivasyonlarının bozulmaması adına Türkçe öğretim sürecinde sunulan video materyaller, onların seviyelere uygun ve yine uygun tür ve ses+görüntü+altyazı kombinasyonunda seçilmelidir.

4.1. Öneriler

- Daha kalabalık bir öğrenci grubu ile daha fazla uyaranın bulunduğu benzer çalışma yapılmalıdır.
- Gerçekleştirilen bu çalışma B1 düzeyinde bulunan kursiyerlerle gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla aynı çalışmanın farklı dil seviyesinde bulunan öğrencilerle de gerçekleştirilmesi önemlidir.
- Benzer çalışma farklı araştırma yöntemi kullanılarak –örneğin eylem araştırmasına dönüştürülerek- öğrencilerin farklı uyaranlardaki gelişim süreçleri incelenebilir.

KAYNAKÇA

Ahmed, Fawzi Eltayeb Yousuf. 2017. Challenges Experienced By EFL University Instructors İn Teaching Listening Skill: A Case Study Of College Of Science And Arts- Tanumahking Khalid University**. Imperial Journal Of Interdisciplinary Research.** Vol-3, Issue-3, 2017. ISSN:2454-1362, 1168-1182.

Anderson, Anne, Lynch, Tony. 1988. **Listening.** New York: Oxford University Press.

Başaran Felek, Hülya, Köse Durmuşoğlu, Gül. 2013. **The Effects Of Captioning On EFL Learners' Listening.** Akdeniz Language Studies Conference 2012. Procedia - Social And Behavioral Sciences, Volume 70, 702–708.

Başaran, Felek, Hülya. 2011. The Effect Of Captioning On EFL Learner's Listening Comprehension: An İnvestigative Study With İntermediate Level University Prep-School Students. M. A. Thesis. Anadolu University.

_____. 2013. Effect Of Captioned TV Shows On Language Learner Motivation And Perception. **Perspectus Philologicus**, 83-96.

Başkale, Hatice. 2016. Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik Ve Örneklem Büyüklüğü. **Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi**. 9(1), 23-28

Brown, Gillian, Yule, George. 1983. **Teaching The Spoken Language**. Cambridge: Cambridge University Press.

Buck, Gary. 2001. **Assessing Listening.** Cambridge: Cambridge University Press.

Caimi, Annamaria. 2006. Audiovisual Translation And Language Learning: The Promotion Of İntralingual Subtitles. **The Journal Of Specialised Translation**. Issue 6, 85-98.

Chang, Ching-Shyang Anna, Read, John. 2006. The Effects Of Listening Support On The Listening Performance Of EFL Learners. **TESOL Quarterly**. Vol. 40 No. 2, 375-397.

Charles, Tendai, Trenkic, Danijela. 2015. Speech segmentation in a second language: The role of bi-modal input. In Gambier, Yves, Caimi, Annamaria. Mariotti Cristina, **Subtitles and Language Learning**, 173-198. Frankfurt: Peter Lang

Chen, Ai-Hua. 2007. Listening Strategy Instruction: Exploring Taiwanese College Students' Strategy Development. **Asian EFL Journal**. Volume 11, Issue 2. ISSN:1738-1460, 54-79.

Chiu, B. E. 2006. An Investigation Of English Listening Strategies Used By Continuous Education Program Students İn Taiwan. **ESOL Quarterly**, 95P-019, 195-206.

Çakır, Abdülhamit. 2015. The Benefits of The Subtitled Films In Teaching English. Master Thesis. Necmettin Erbakan University.

Davidson, Frances Kelly. 2009. The Effects Of Using Video Advance Organizers On Listening Performances And The Learning Culture In The Elementary Foreign Language Classroom. PhD Thesis. French and Educational Studies.Atlanta.

Dilber, Eyüp. 2015. Teaching Idioms And Idiomatic Daily Expressions Through Captioned TV Shows. Maser Thesis. Diyarbakir University.

Dubois, Michel, Vial, Isolde. 2000. Multimedia Design: The Effects Of Relating Multimodal İnformation. **Journal Of Computer Assisted Learning**. 16, 157-165.

Ekinci, Mithat. 2017. The Effect Of Subtitled Animation Movies On The Listening Skills Of The Students. Master's Tehsis. Çukurova University.

Ferris, Dana. 1998. Students' Views Of Academic Aural/Oral Skills: A Comparative Needs Analysis. **TESOL Quarterly**, Vol. 32, No. 2 Summer, 289-318.

Feyten, Carine. 1991. The Power Of Listening Ability: An Overlooked Dimension İn Language Acquisition. **The Modern Language Journal**, Vol 75, No.2 Summer, 173-180.

Field, John. 2004. An İnsight İnto Listeners' Problems: Too Much Bottom-Up Or Too Much Top-Down? **Systems**, DOI: 10.1016, 363-377.

Gilakjani, Pourhossein Abbas, Ahmadi, Reza Mohammad. 2011. A Study Of Factors Affecting EFL Learners' English Listening Comprehension And The Strategies For Improvement. **Journal Of Language Teaching And Research**, Vol. 2, No. 5, 977-988.

Gilbert, Michael, 1988. Listening İn School: I Know You Can Hear Me-But Are You Listening? **Journal Of The International Listening Association,** Volume 2, Issue 1, 121-132.

Goldman, Milton. 1993. **Using Captioned TV For Teaching Reading**. Fı Delta Kappa Education Foundation.

Herron, Carol, Seay, Irene. 1991. The Effect Of Authentic Oral Texts On Students Listening Comprehension İn The Foreign Language Classroom. **Foreign Language Annals,** Volume 24, Issue6**,** 487-495.

Karakas, Müge. 2002. The Effects Of Reading Activities On ELT Trainee Teachers' Comprehension Of Short Stories. **Eğitimde Kuram ve Uygulama**, Cilt 1, Sayı 1-2, 25-35.

King, Jane. 2002. Using DVD Feature Films İn The EFL Classrooom. **Computer Assisted Language Learning**, Vol. 15, No. 5, 509-523.

Koçak, Abdullah., Arun, Özgür. 2006. İçerik Analizi Çalışmalarinda Örneklem Sorunu. **Selçuk İletişim**, 4. 3, 21-28.

Krashen, Stephen. 1985. **The Input Hypothesis: Issues And Implications**. New York: Longman.

_____. 2016, 01 26. Youtube. Retrieved From Stephen Krashen: Language Acquisition And Comprehensible Input: https://Www.Youtube.Com/Watch?V=Fnuc_W3xe1w

Lazar, Gillian. 1993. **Literature And Language Teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.

Lindsay, Cora., Knight, Paul. 2006. **Learning And Teaching English: A Course For Teachers.** Oxford: Oxford University Press.

Littlewood, William. 1981. **Communicative Language Teaching: An Introduction.** Cambridge: Cambridge University Press.

Mathew, Nalliveettil George, Alidmat, Ali Odeh Hammoud. 2013. A Study On The Usefulness Of Ausio-Visual Aids İn EFL Classroom: Implications For Effective İnstruction. **International Journal Of Higher Education**, Vol. 2, No. 2, 86-91.

Mitterer, Holger, Mcqueen, James. 2009. Foreign Subtitles Help But Native Language Subtitles Harm Foreign Speech Perception. **Plos One**, 4(11), 118-141.

Morely, Joan. 1999. Current Perspectives On İmproving Aural Comprehension. **ESL Magazine,** Vol. 2, No. 1**,** 16-19.

Murphy, John. 1991. Oral Communication İn TESOL: Integrating Speaking, Listening, And Pronunciation. **TESOL Quarterly,** Vol. 25, No. 1 Spring, 51-75.

Nichols, Ralph. 1974. Listening: Questions And Problems. **Quarterly Journal Of Speech**, Vol. 33, Issue 1, 33-83.

Nunan, David. 1998. Approaches To Teaching Listening İn The Language Classroom. Seoul: Tesol Conference Korea, October 3-5.

O'Malley, Michael, Chamot, Anna Uhl. 2001. **Learning Strategies İn Second Language Acquisition. Shanghai.** Shanghai Foreign Language Education Press.

Oxford, Rebecca. 1993. Research Update On Teaching L2 Listening. **System**, Vol. 21, Issue 2, 205-211.

Özgen, Mehmet. 2008. The Use Of Authentic Captioned Video As Listening Comprehension Material İn English Language Teaching. Master Thesis. Selcuk University.

Patton, Michael Quinn. 2014. **Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri**. çev. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir. Ankara: Pegem Akademi.

Pujola, Juan-Tomàs. 2002. Calling For Help: Researching Language Learning Startegies Using Facilities An A Web-Based Multimedia Program. **Recall**, Vol. 14, Issue 2, 235-262.

Richards, Jack, Rodgers, Theodore. 2001. **Approaches And Methods İn Language Teaching**. Cambridge: Cambridge University Press.

Rost, Michael. 1991. **Listening İn Action.** Norwich: Prentice Hall International.

_____. 2002. **Teaching And Researching Listening**. London: Pearson Education.

Salaberry, Rafael. 2002. The Use Of Technology For Second Language Learning And Teaching. **The Modern Language Journal 85**, 41-56.

Sarıgül, Gül. 2004. An Applied Study of Close-Captioned Video on Advanced Students of English as Listening Comprehension Material. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.

Scarcella, Robin, Oxford, Rebecca. 1992. **The Tapestry Of Language Learning: The İndividual İn The Communicative Classroom.** Boston: Heinle, Heinle Publishers.

Swaffar, Janette, Vlatten, Andrea. 1997. A Sequential Model For Video Reviewing İn The Foreign Language Curriculum. **The Modern Language Journal**, EPS 1.102, 75-188

Tanwahyuni, Aprilliana. 2014. Enhancing Studens' Listening Ability İn Recognizing Words Using Shadowing Method. Master Thesis Faculty Of Teacher Traınıng And Educatıon, Indonesia, Sebelas Maret Unıversıty Surakarta.

Taylor, Gregory. 2005. Perceived Processing Strategies Of Students Watching Captioned Video. **Foreign Language Annals**, Vol. 38, No. 3, 422-427.

Thompson, Irene, Rubin, Johan. 1996. Can Strategy İnstruction İmprove Listening Comprehension? **Foreign Language Annals**, Vol.29, Issue 3, 331-342.

Vandergrift, Larry. 1999. Facilitating Second Language Listening Comprehension: Acquiring Successful Strategies. **ELT Journal**, Vol.53, No.3, 168-176.

Vanderplank, Robert. 2016. "Effects Of" And "Effects With" Captions: How Exactly Does Watching A TV Programme With Same-Language Subtitles Make A Difference İn Language Learners? **Language Teaching**, Vol. 49, Issue 2, 235-250.

Wei, Jung-Kuei. 2003. The Effect Of Meaningful-Making Technology On Learning A Foreign Language: İntegrating Video Clips With Two Captioning Modes On A Simulated German Learning Website. PhD Thesis, College of Education Idaho State University.

Willis, Jane. 1981. **Teaching English Through English**. London: Longman.

Winke, Paula, Gass, Ssusan, Sydorenko, Tetyana. 2010. The Effects Of Captioninng Videos Used For Foreign Language Listening Activities. **Language Learning And Technology**, Vol, 14 No. 1, 65-86.

_____. 2013. Factors Influencing The Use Of Captions By Foreign Language Learners: An Eye- Track Study. **Modern Language Journal**, Vol, 97, No 1, 254-275.

Yeldham, Michael. 2017. Viewing L2 Captioned Videos: What İs İn İt For The Listener? **Computer Assisted Language Learning**, Vol 31, No. 4, 367-389.

Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan. 2016. **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Seçkin Yayıncılık. Ankara.

Yılmaz, Hande, Yavuz, Fatih. 2015. The Problems Young Learners Encounter During Listening Skills. **Procedia-Social And Behavioural Science**, Vol.197, 2046-2050.

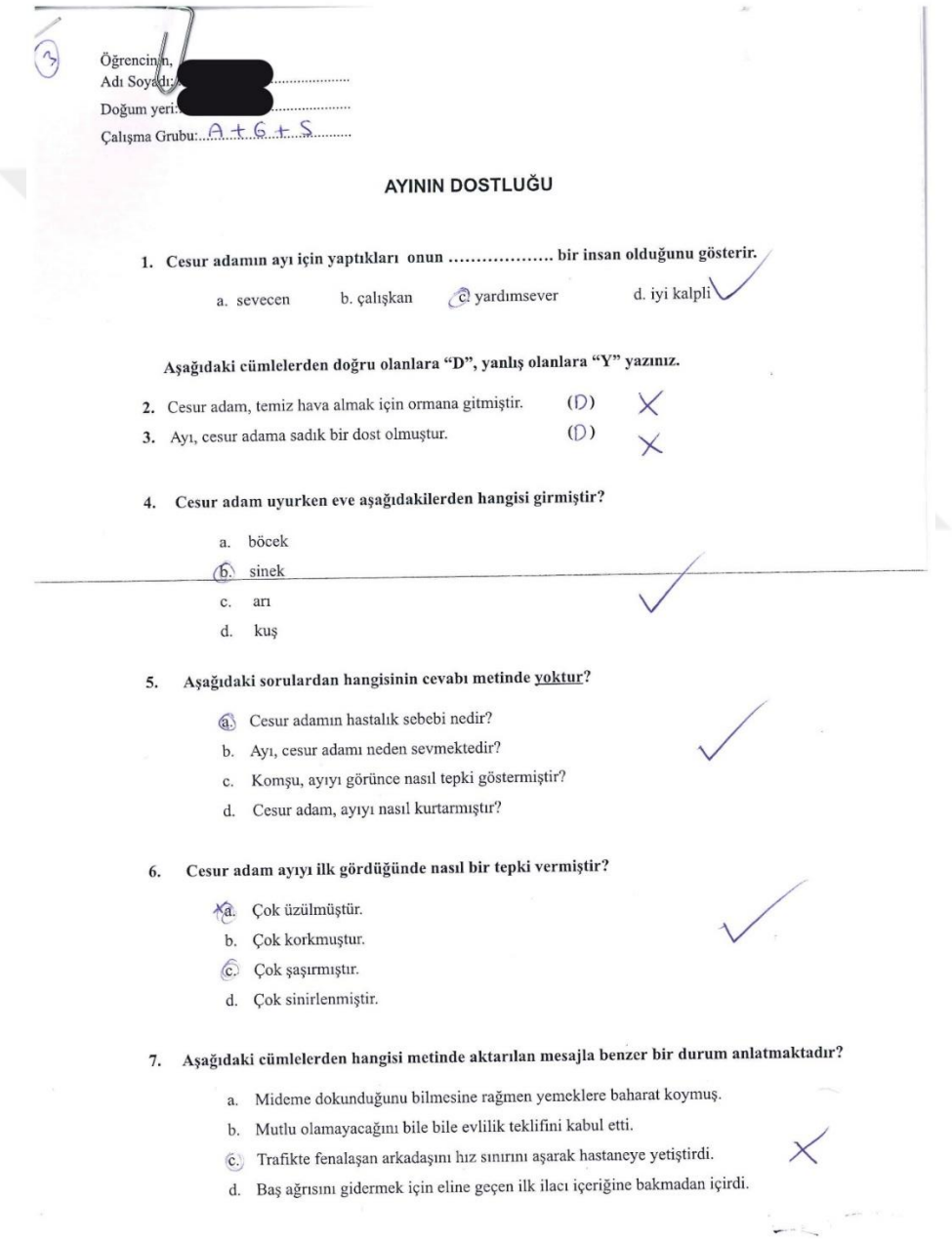
Yin, Robert K. 2017. **Durum Çalışması Araştırması Uygulamaları**. çev. İlhan Günbayı. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yoshino, Shiho, Kano, Noriko, Akahori, Kanji. 2000. The Effects Of English And Japanese Captions On The Listening Comprehension Of Japanese EFL Students. **Language Laboratory**, Vol 37, 111-130.

EKLER

Ek 1. Öğrenci Çalışma Kâğıtları Örnekleri

Birinci Grup (S+G+A) Çalışma Kâğıdı Örnekleri

Öğrencinin,
Adı Soyadı: [redacted]
Doğum yeri: [redacted]
Çalışma Grubu: A+G+S

AYININ DOSTLUĞU

1. **Cesur adamın ayı için yaptıkları onun ..... bir insan olduğunu gösterir.**

   a. sevecen b. çalışkan c. yardımsever d. iyi kalpli

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2. Cesur adam, temiz hava almak için ormana gitmiştir. (D)
3. Ayı, cesur adama sadık bir dost olmuştur. (D)

4. **Cesur adam uyurken eve aşağıdakilerden hangisi girmiştir?**

   a. böcek
   b. sinek
   c. arı
   d. kuş

5. **Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı metinde yoktur?**

   a. Cesur adamın hastalık sebebi nedir?
   b. Ayı, cesur adamı neden sevmektedir?
   c. Komşu, ayıyı görünce nasıl tepki göstermiştir?
   d. Cesur adam, ayıyı nasıl kurtarmıştır?

6. **Cesur adam ayıyı ilk gördüğünde nasıl bir tepki vermiştir?**

   a. Çok üzülmüştür.
   b. Çok korkmuştur.
   c. Çok şaşırmıştır.
   d. Çok sinirlenmiştir.

7. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi metinde aktarılan mesajla benzer bir durum anlatmaktadır?**

   a. Mideme dokunduğunu bilmesine rağmen yemeklere baharat koymuş.
   b. Mutlu olamayacağını bile bile evlilik teklifini kabul etti.
   c. Trafikte fenalaşan arkadaşını hız sınırını aşarak hastaneye yetiştirdi.
   d. Baş ağrısını gidermek için eline geçen ilk ilacı içeriğine bakmadan içirdi.

8. **Metinde geçen hikâyeye en uygun atasözü aşağıdakilerden hangisidir?**

a. Akılsız başın cezasını ayaklar çeker.
b. Dost kara günde belli olur.
c. Dost başa, düşman ayağa bakar.
d. Akıllı düşman akılsız dosttan iyidir.

9. **Cesur adamın komşusu için hangi sıfatlar kullanılabilir? (En az bir tane yazınız.)**

Akıllı.....

10. **Cesur adam, komşusunun tavsiyesini dinlemiş midir?**

☐ Evet. ☑ Hayır.

Puanlama:
Her soru 10 puandır.

İkinci Grup (S+G) Çalışma Kâğıdı Örnekleri

Öğrencinin,
Adı Soyadı: [redacted]
Doğum yeri:
Çalışma Grubu: A+G+S

HÜZÜNLÜ PENCERE

1. **Pencere kenarındaki hastanın diğer hastaya, her gün dışarıda gördüğünü söylediği manzaraları anlatması, diğer hastaya karşı ..... beslediğini gösterir.**

   a. sorumluluk
   b. yakınlık
   c. kıskançlık
   d. merhamet

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2. Hemşire odaya geldiğinde pencere kenarındaki hastanın vefat ettiğini görmüştür. (D)
3. Metne göre insanlar, sadece beraber vakit geçirdiklerinde mutlu olabilmektedir. (Y)
4. Duvar kenarındaki hasta geçirdiği bir kaza sonucu gözlerini kaybetmiştir. (Y)

5. **Metinde geçen hasta sayısı kaçtır?**

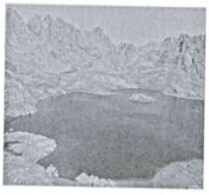
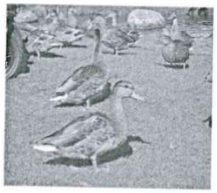
   a.1 b.2 c.3 d.4

6. **Pencere görmeyen tarafta yatan hastaya göre "şans" nedir?**

   a. dışarıdaki güzellikleri görebilmek
   b. iyileşebilmek ve sağlıklı olmak
   c. insanlarla iletişim kurabilmek
   d. doğuştan sahip olunan kişilik özellikleri

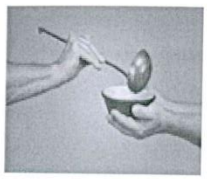
7. **Aşağıdakilerden hangisi pencere kenarındaki hastanın, gördüğünü söylediği güzelliklerden biri değildir?**

a. b. c. d.

8. Aşağıdakilerden hangisi, metinde geçen "İnsanları mutlu edersen mutlu yaşarsın unutma!" teması ile ilgili bir görsel değildir?

a. b. c. d.

9. Gözleri görmeyen hastanın, pencere kenarındaki hasta ile tanıştıktan sonra geçirdiği ruhsal değişimi aşağıdaki boşluğa uygun ifadeler yazarak tamamlayınız.

Önce. hasta mutlu değildi ve umutsuzluk kaplamıştı

Sonra. hasta diğer hastanın söylediklerini duyduğu zaman onları hayal etti ve daha mutlu oldu ve iyileşmeği için umutu yine geldi

10. Pencere kenarındaki hasta iyimser ve hayalperest bir kişilik özelliğine sahiptir.

☑ Katılıyorum. ☐ Katılmıyorum

Puanlama:
Her soru 10 puandır.

Üçüncü Grup (S+A) Çalışma Kağıdı Örnekleri

Öğrencinin,
Adı Soyadı:[redacted].....
Doğum yeri:[redacted].....
Çalışma Grubu:A+S.....

MOENA KÖYÜ

1. **Moena köyünde her yıl düzenlenen Türk Şenliği, Moenalıların El Turco'ya olan ..... kaynaklanmaktadır.**

   a. kızgınlıklarından b. dostluklarından c. saygılarından d. korkularından

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2. Moena köyü, kayak merkezi ile ünlüdür. Y
3. İtalyanlar, El Turco'yu ataları olarak kabul etmişlerdir. D

4. **Köyün hikâyesi kaç yıl öncesine dayanmaktadır?**

   a. 232 b. 332 c. 432 d. 532

5. **Hikâyede aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı <u>yoktur</u>?**

   a. Hasan'a, El Turco ismi neden verilmiştir?
   b. Moena köyü neden La Turchia olarak anılmaktadır?
   c. Yeniçeri, neden Moena köyünde kalmaya karar vermiştir?
   d. El Turco'nun kaç çocuğu vardır?

6. **Moenalılar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

   a. Kendi kültürlerini terk edip asimile olmuşlardır.
   b. Anma töreninde yöresel kıyafetler giymektedirler.
   c. Yeniçeri Hasan'a önce şüpheyle yaklaşmışlardır.
   d. Şenlikleri ülke geneline yaymışlardır.

El Turco lakaplı Hasan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

a. Moenalılar tarafından çok sevilmektedir.
b. Moenalıları kurtaran bir kahraman olmuştur.
c. Savaşta yaralandığı için Moena köyüne gelmiştir.
b. Moenalı bir kızla evlenmiştir.

8. Aşağıdaki görsellerde yer alan savaş aletlerinden hangisi metinde geçmemektedir?

a. b. c. d.

9. Sizce El Turco için kullanılabilecek sıfatlar nelerdir? Üç tane sıfat yazınız.

Sorumlu..... / .....Saygılı... / .....Sessiz.....

10. Yeniçeri Hasan, yaşadığı yerin kültürünü benimsemiş midir?

☑ Evet, benimsemiştir. ☐ Hayır, benimsememiştir.

Puanlama:
Her soru 10 puandır.

Dördüncü Grup (S) Çalışma Kağıdı Örnekleri

Öğrencinin,
Adı Soyadı: [redacted]
Doğum yeri:.....
Çalışma Grubu:.....S

MESUT İNSANLAR FOTOĞRAFHANESİ

1. **Şiirde sokakta yürüyen insanların ..... tasviri yapılmamıştır?**

   a. fiziksel özelliklerinin
   b. cinsiyetlerinin
   c. aylık kazançlarının
   d. maddi durumlarının

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

2. Gazete satan çocuklardan gazete alan zenginler para üstü almıyorlar. (D)
3. Şair, hediyesi beğenilmediği için üzgündür. (Y)

4. **Aşağıdakilerden hangisi şiirde geçen insan tipleri arasında değildir?**

   a. zenginler ve fakirler
   b. uzun ve kısa boylular
   c. güzeller ve çirkinler
   d. kilolular ve zayıflar

5. **Şiirde geçen ana duygu aşağıdakilerden hangisidir?**

   a. kaygı
   b. öfke
   c. yalnızlık
   d. özlem

6. **Şair için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

   a. Yaşadığı yerden sıkıldığı için yeni bir mekân arayışındadır.
   b. Sürekli aynı insanlarla karşılaşmaktan bıkmıştır.
   c. İnsanların mutlu olması onun canını sıkmaktadır.
   d. Tek başına yaşamanın sıkıntısını çekmektedir.

7. Aşağıdaki boşluğu metne uygun olacak şekilde tamamlayınız.

Şair yolda yürürken ----.

a. bazı insanlar ona çarpıyorlar.
b. eski tanıdıklarıyla selamlaşıyor.
c. bazı kişileri görmezden geliyor.
d. hiç kimsenin yüzüne bakmıyor.

8. Şiirin duygusunu en iyi ifade eden görsel aşağıdakilerden hangisidir?

a.

b.

c.

d.

9. Sizce şairin nasıl bir kişiliği vardır?

felsefik, içine kapanık, düşünceli

10. Şair, yaşadığı yerden sıkılmıştır ve başka bir yerde yaşamak istemektedir.

☐ Evet, katılıyorum. ☐ Hayır, katılmıyorum.

Puanlama:
Her soru 10 puandır.

Ek 2. Öğrenci Görüşmeleri Deşifre Örnekleri

Birinci Uygulama: (Ayının Dostluğu), S+G+A Grubu

Merhaba hocam.
Metni anlayabildin mi? nasıldı metin? Anlayabildin mi?
Evet, anladım ve bir cesur adam vardı metinde ormana gitti mantar toplamak için.
Anladın yani metni?
Evet anladım.
Görsel vardı ya Resimler falan yardımcı oldu mu?
Yardımcı oldu evet.
Dikkatini bozdu mu peki?
Hayır. Mesela ben ayı unuttum mesela ne demek ama görselde gördüm orada yani o yüzden anladım. *Hatırladın*
Evet hatırladım.
Şey olsaydı.. Altyazı sana yardımcı oldu mu?
Çok yardımcı oldu.
Hangisi sana daha çok yardımcı oldu? Altyazı mı görsel mi?
Altyazı.
Neden?
Ben yani her zaman böyleyim daha iyi baktığım zaman daha iyi anlıyorum yani.
Peki, altyazı olmasaydı zorlanır mıydın? Zorlanıyordum.
Hangisi olmasaydı daha çok zorlanıyordum görsel mi altyazı mı?
Altyazı.
Altyazı mı?
Evet.
Enteresan. Peki, kaçırdığım yerler oldu mu dinlerken? Evet, biraz ama altı yazı vardı.
Neyle telafi ettin?
Alt yazıyla. Altyazı vardı ben onu gördüm.
Son soru hangisinin olmaması seni daha çok etkilerdi? *Altyazı mı görsel mi?*
Altyazı.
Bu genel bir şey yoksa sadece bu video için mi? Hayır genel bir şey yani. Benim derslerim de öyle mesela. Hoca konuştuğu zaman ben slaytları daha iyi anlıyorum. Mesela hoca konuştuğu zaman. Yani anlattığı zaman.
Daha iyi anlıyorsun?
Evet, daha iyi anlıyorum.
Teşekkür ederim

İkinci Uygulama (Hüzünlü Pencere), S+G Grubu

Merhaba. Nasıldı video, anlayabildin mi?
Evet, çok beğendim. Dünkünden daha çok beğendim.
Neden?
Çünkü yani ders vericidir. Ondan sonra, ne bileyim ah!
En çok ders verdi bana çok.
Anladım
Öyle yani. Çok beğendim yani zaten böyle problemlerin çok ne için ders vermek için böyle, nasıl arkadaşını mutlu edebilirsin, bu şekilde böyle bir anladım.
Güzel, teşekkür ederim. Peki, görsel bulunması sana yardım etti mi videoyu anlamak için?
Evet, yardım etti. Dünkü gibi.
Nasıl yardımcı oldu? Dünkü video biraz farklıydı daha çok hikâyeydi.
Aynen aynen. Evet. Şu mesela, pencere kenarındaki adam ve pencere kenarındaki ev pencere olmayan adam o şey hangi hallerde olduğunu daha iyi anladım. Şey izleyerek. Şu kör

olduğunu anladım. Bu da şey daha biraz iyi ve şey kör olmadığını anladım. Bir de biraz, bir soru var, diyor ki, bu pencere kenarındaki Adam sence iyimser mi? Oradan video şey görüntü izleyerek anlarsın yani. O hasta olduğuna rağmen yine de kalkıyor anlatmaya çalışıyor ona.
Anladım
Evet.
Çok güzel, çok güzel. Peki, görsel olmasaydı sence bu kadar iyi anlayabilir miydin?
Hmm. O kadar değil. Yani, görsel ol… Şey, olduğu için biraz rahattı, biraz duygusal oldum.
Ayyy…
Duygusallandım yani. Gerçekten iyi hikâye.
Evet, çok güzel gerçekten ben de çok beğeniyorum. Peki, görsel yerine altyazı olsaydı, yine bu kadar anlama oranın yükselir miydi?
Hmm... Düşünmüyorum bence. Görsel daha iyi diye düşünüyorum yazıdan, altyazıdan. Evet, görsel daha iyi.
Peki, hem görsel hem altyazı olsaydı?
Dünkü dediğim gibi ben, şey, altyazı o kadar şey önem vermiyorum bu konularda.
Altyazı olsa bile bakmıyor musun?
Evet, bence. Ben bakmayacağım. Ancak, Böyle bir önemli bir söz geçerken o zaman daha iyi bakarım. Ama yine de faydalı ya. Şey, altyazı yine de faydalı. Ama en çok böyle önemli sözlerde o zaman daha iyi bakarım yani ama bence o kadar önemli değil.
Ve hikâyeydi zaten.
Evet, hikâye evet. Öyle
Yani hikâyelerde çok önem vermiyorsun.
Böyle diyalog olarak olsaydı o zaman bence daha önemli olur altyazı. Hikâye anlatıp gidiyor normal, evet, daha iyi.
Görsel olması daha iyi.
Evet.
E seni güzel gruba koymuşum o zaman. Peki, böyle anlayamadığın kaçırdığın yerler oldu mu? Onu böyle görselle telafi ettin mi? Yoksa ikinci dinlemede mi?
Anlamadı değil, yani yok olmadı evet olmadı.
Peki. Son olarak, metni dinlerken hani çok beğendin ya görseli,
Evet.
Görsele mi daha çok odaklandın yoksa dinlemeye mi?
Bugün görsele biraz daha odaklandım.
Odaklandın?
Odaklandım evet.
Seni daha çok çekti, değil mi?
Aynen, aynen.
Hikâyeden dolayı mı?
Bence o şey, şey görsel olmasaydı, o kadar şey.
Etkilenmezdin?
Etkilenmezdim, evet. Böyle hikâyeler evet.
Anladım. Çok güzel. Tamam. O zaman, teşekkür ederim.
Ben de teşekkür ederim

Üçüncü Uygulama (Moena Köyü), S+A Grubu

Metin nasıldı anlayabildin mi?
Evet anladım.
Kolay mıydı zor muydu diğerlerine göre nasıldı?
Bence diğerlerine göre biraz zordu. Kelimeler anlatmak olarak yani ama genellikle hikâye yani metin iyiydi.
Peki, altyazı olması sana yardımcı oldu mu?
Evet, çok iyi geldi bana altyazı.

Neden?
Çünkü mesela yani ya bir şey takip edemeseydim altyazı bakıp bakarak anlıyorum daha iyi.
Takip etmende yardımcı oldu yani?
Evet.
Peki, altyazı olmasaydı zorlanır mıydın?
Biraz evet.
Neden?
Biraz yani belki konular biraz çok metin içinde. Konulara yani birkaç konu olaylar var.
Peki, görsel olsaydı sana yardımcı olur muydu bu metinde?
Evet belki. Olabilir.
Daha fazla mı olur diğerlerine göre?
Evet.
Neden?
Çünkü dediğim gibi yani geçen hikâyeler bir şey hakkında bir amaç var burası antropoloji ile ilgili bir şey yani belki böyle ban geldi.
Peki, sence görsel olmalı mıydı bu metinde, görsele ihtiyacı var mıydı bu metinin?
Görsel ihtiyacı belki.
Altyazı yeterli miydi?
Evet yeterliydi. Yani ikinci kere dinleyince daha iyi anladım.
Peki dinlerken sese mi yoksa altyazıya mı daha çok odaklandım burada?
Burada dinlemeye çalıştım. Çok dinlemeye çalıştım.
Anladım. Duymadığın kaçırdığım kelimeler cümleler oldu mu?
Hmm.. Hatırladığım kadarıyla yok olmadı.
Tamam, teşekkür ederim.

Dördüncü Uygulama (Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi), Ses Grubu

Evet, Nasıldı metin, anlayabildin mi?
Anladım ama benim o kadar iyi olmadığım bir konu, şiir edebiyat o yüzden bir soruda biraz tereddüt ettim. Çünkü bir insan hakkında düşüncemi söylemesi gerekiyor. O biraz zor geldi.
Peki, sence altyazı olmaması konsantre olmanı yardımcı oldu mu? Altyazı ya da görsel olmaması.
Burada dinlemek daha iyi geldi.
Sadece dinlemek daha iyi geldi?
Evet, ama görsel, altyazı olsaydı bilmiyorum. O kadar fark edilmez şuan.
Peki, görsel olsaydı?
Görsel olsaydı olabilirdi, çünkü bakarak daha farklı bir şey düşünebilirdim.
Hmm... Anladım. Sence bu videonun neye ihtiyacı vardı sana göre? Görsele mi altyazıya mı?
Görsel.
Hangisi olsaydı daha çok yardımcı olurdu?
Görselde. Çünkü insan sadece duymak değil, bakmak da faydalı oluyor.
Hıhı. Anladım. Yani bu videonu görsele ihtiyacı vardı?
Evet. Bence.
Anladım. Peki, seni, duymadığın kaçırdığın yerler oldu mu?
Hayır, olmadı.
Ama sence hangisi bu videoyu tamamlardı? Görsel dedin?
Evet. Görsel.
Peki, görselin olmaması seni baya zorladı mı?
Zorlamadı. Ama dedim ya o insan mesela, nasıl bir resim koyar, ne müzik varsa böyle biraz duygularını iyi kendi hissederim ve o soruda olduğu gibi iyi cevap verebilirdim mesela.
Anladım. Yani bu videonun görsele, olsaydı daha iyi olurdu?
Evet.
Bir şey söylemek ister misin?
Hayır.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgi

Ad Soyad: Rümeysa GÜMÜŞ MATTIUSSI

İletişim Adresi: Protokol Yolu No:45, 10. Yıl Cd., 34010 Zeytinburnu/İstanbul

İletişim Numarası: 444 8 276 (1388)

E-Mail: gumusrumi@gmail.com / rgumus@biruni.edu.tr

Eğitim Bilgisi

2009 - 2013: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı.

Mesleki Deneyim

2014 – 2017: Okutman (Ankara Üniversitesi, TÖMER Taksim Şubesi)

2016 – 2017: Şube Birim Sorumlusu Yardımcısı (Ankara Üniversitesi, TÖMER Taksim Şubesi)

2017 - … : Öğretim Görevlisi / Eğitim Koordinatörü (Biruni Üniversitesi, Biruni TÖMER)